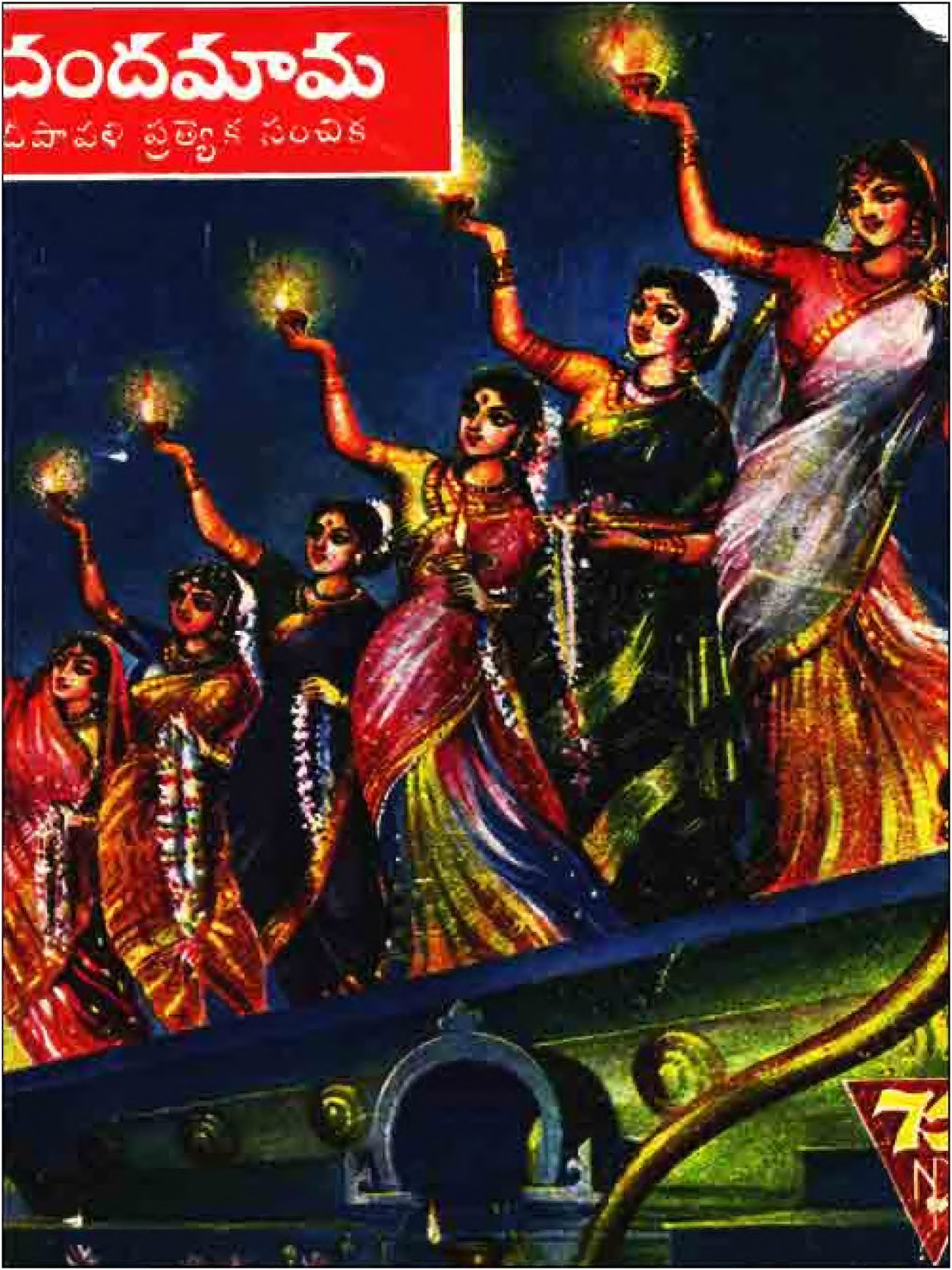
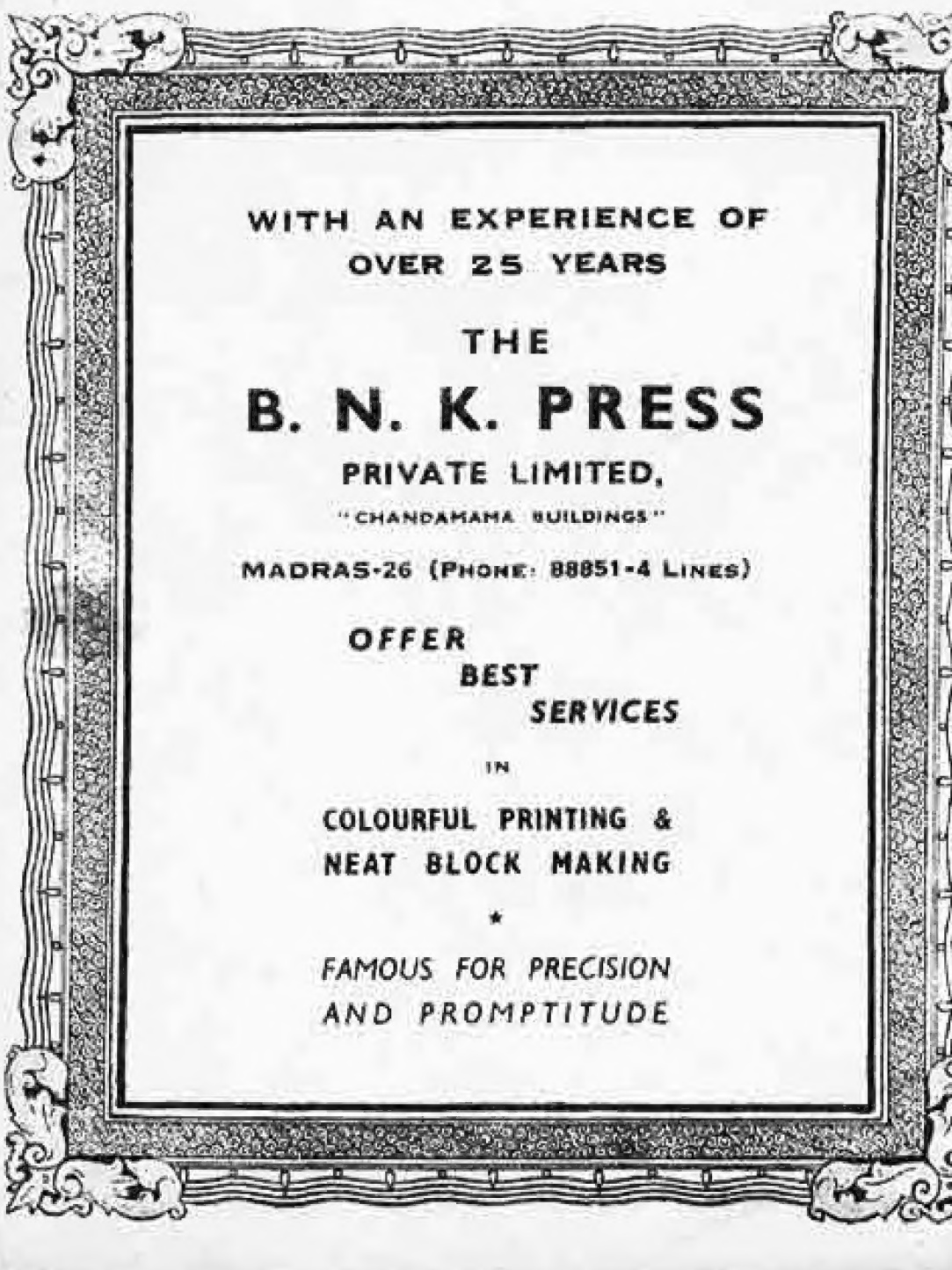

దందమామ

దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక

WITH AN EXPERIENCE OF
OVER 25 YEARS

THE
B. N. K. PRESS

PRIVATE LIMITED,

"CHANDAMAMA BUILDINGS"

MADRAS-26 (PHONE: 88851-4 LINES)

OFFER
BEST
SERVICES

IN

COLOURFUL PRINTING &
NEAT BLOCK MAKING

★

FAMOUS FOR PRECISION
AND PROMPTITUDE

ఈ మా గోల్డు కవరింగు వర్క్స్,

H. O. ఈ మా మహల్, మచిలీపట్నము

ప్రెజిడెంటు, టి. వి. సుబ్బయ్య

అందము అనందముకొరకు ప్రఖ్యాత "ఈ మా" బ్రాండు బంగారు కవరింగు కొనండి. బంగారు కవరింగు "ఈ మా" లాగెటు వైస్లను స్త్రీ, పురుషులకు, బాలికలకు ఉపయోగించుకొనండి. అనేక సంవత్సరములు మన్నిక యుంది చెప్పును. సామాన్య వి. వి. పార్సెలు ఛార్జీ రు. 1-37.

మా విక్రయ గారలు :

90 - చెన్నాబాదు రోడ్డు,
మద్రాసు - 1

581 - శివాలయం ఏరి,
విజయవాడ

104 - అవెన్నూ రోడ్డు,
బెంగళూరు ఏరి

కంట్రీబాగుకు, ఉత్తర ప్రదేశ్ తరాలకు హెడాఫీసుకు మాత్రము.

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు - వింతలు - విశేషాలు

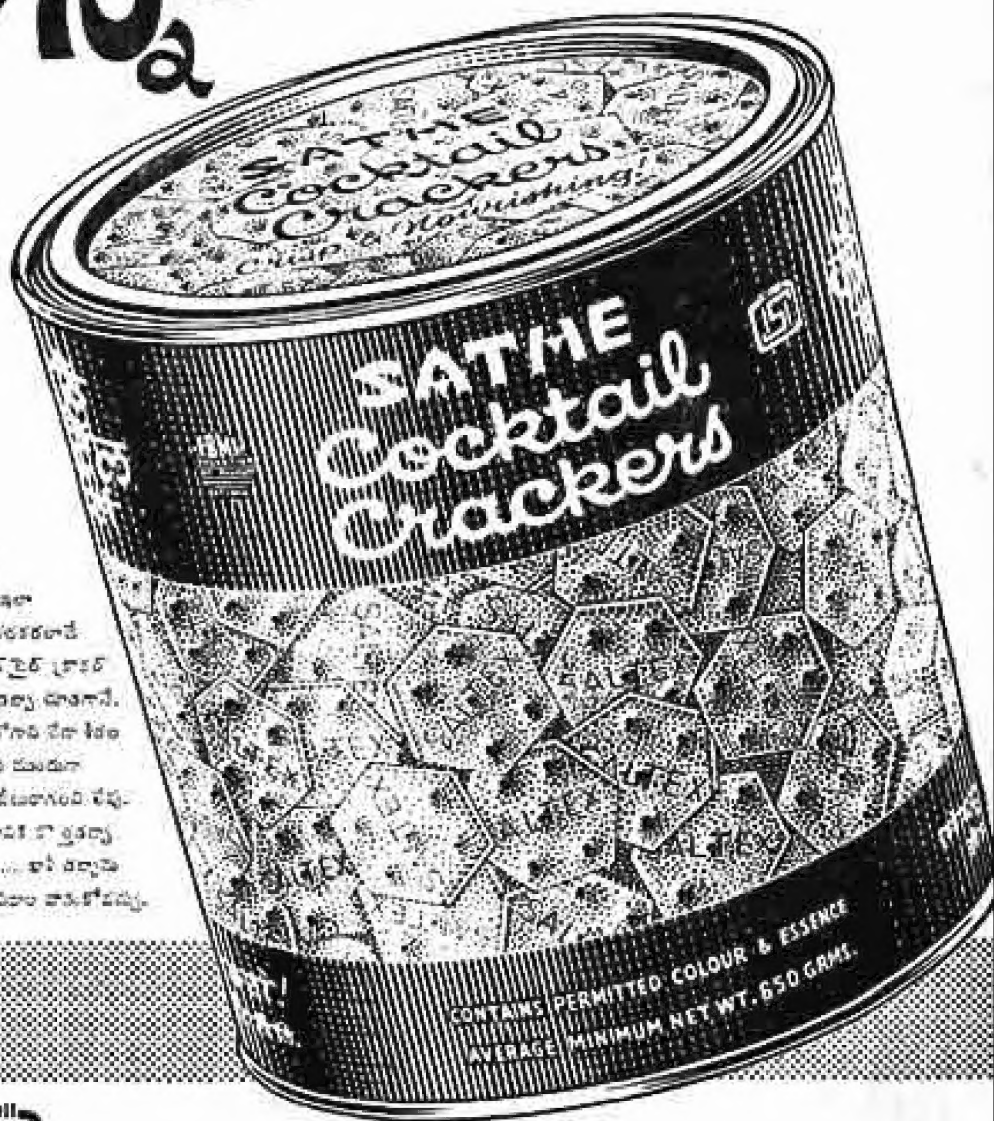
భారతచరిత్ర - 2	...	2	చెతగాని ఆత్మహత్య	...	49
దక్షిణాంధ్రము (గే. క.)	...	5	వద్దంటే నహాయం	...	53
రాకాసిలోయ - 5	...	9	అపూర్వ శక్తులు	...	57
తెలుగుకోగూడని సత్యం	...	17	రామాయణం	...	65
మంచి బయిస్తుంది	...	24	ఖలీఫా ఉమర్ శీలం	...	73
దేవయాని కథ	...	33	భారతం	...	86

ఇదిగాక ఫాటో శీర్షికల పోటీ, మరి ఎన్నో ఆకర్షణలు.

రచయితలకు మనవి :

మాకు పంపే రచనలకేవాటూ తిరుగు టిపాకు నరిపడే స్థాంపులు జతచేయ ప్రస్తావన. అలా చేయనివారు దయచేసి తమ రచనల కాపీలు తమ వద్ద ఉంచుకోవటం మంచిది. అలాగ రచనలను గురించి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరపటం సాధ్యంకాదని మనవి—సం.

అన్నింటికీ మన్న!

“అద్భుతమైన
మొదటిదాని” ఇలా
పేరుపొందిన, ప్రత్యేకంగా
ఎంపికైన కాక్టైల్ క్రాకర్
కప్పుతూ కొత్తదానిగా వస్తున్నది.
ఈ పానీయానికి రుచి కలిగి
పానీయానికి ముందుగా
యెదాని రుచి కలిగింది లేదు.
కానిగా ఇప్పుడు కొత్తదాని
కప్పు మిమ్మల్ని... కాక అద్భుత
ఇతర అనేక విధాల వాడకొచ్చు.

సాతే బిస్కెట్ & ఛాకోలెట్ కంపెనీ లిమిటెడ్, పూనా-2

మీకు కావలసిన

కళాయి, ఇనుప గొట్టాలు, పైపు ఫిట్టింగులకు
జి. కె. డబ్లియు, అరు వలకల బొట్టలు, నట్లు వగయిరాలకు

ఈస్ట్రీన్ హెయిర్, కాటన్ బెర్లింగులకు

ఈ క్రియవారిని సంప్రదించండి

యం. సి. సుందరరాజన్ అండ్ కంపెనీ

బెల్గ్రం: VISHNU ఫోను: 23362 పోస్టాఫీసు: 182

290, లింగిచెట్టి వీధి — మదరాసు - 1.

కలింగ పైపులకు డిస్ట్రిబ్యూటర్లు

ప్రాంతాలు:

కాటూరివారి వీధి,

జైలు రోడ్డు,

6, గోదాను వీధి,

విజయవాడ - 1.

కోయంబత్తూరు.

బెంగళూరు సిటీ.

"మా సుప్రసిద్ధ కళా ప్రాడక్టునే" ఎల్లప్పుడు వాడండి.

అందమైన
ముఖవర్చస్సుకు

రెమీ

టాల్కం పౌడర్

దేవావళి సంచిక వెలువడింది!

యువ

(సచిత్ర మాసపత్రిక)

సంచిక - రు. 2 లు

ఈ ప్రత్యేక సంచికలో

కథలు: ఎన్. వి. రంగారావు	విడుదల
బాసుమిరీ రామకృష్ణ	లోచి హృదయం
బుద్ధిబాబు	జ్యోతి
కమ్యూరి ఉపారాణి	చింపిసిని పేజీలు
హత్తక్	వారిన కొమ్ము
అవసరాల రామకృష్ణారావు	దేవుని పల్లకి
కాటూరి నాగేశ్వరరావు	పాడుగూ వెడల్పా
జి. వి. జి.	కారులో మనిషి
రమాదేవి	మమతలు, మదతలు

మురళీధర్, ప్రతిపాదేవి, కేశవరావు, సత్యం శంకరమంచి, కె. వెంకట్రావుల కథలు. రవీంద్రనాథ్ కాగూర్ నవల "కరుణ" పూర్తి ప్రచురణ; అనువాదం మద్దిపల్లి నూరి. అప్పల సాంబశివరావు నాటిక, మాదిరాలు రంగారావు, శనకన నరసింహస్వామి, తురగా కృష్ణమోహనరావు గేయాలు; కావీ దర్బారావు, జి. వద్వాపతి, కుమారి బమున, నాయని కృష్ణకుమారి వ్యాసాలు. సినిమా క్లికలో నాగేశ్వరరావు, సాహిత్యగర్వతో ఇంటర్ ఫ్యూలు. ఇంకా బాపు "ప్రేమపదసాహసవేదము, బొమ్మల అట..." బొమ్మల కథ.

పద్మావి సామయ్య రంగు చిత్రాలు, వ్యంగ్య చిత్రాలు.

★

మీ కాపీకి త్వరపడండి - మీ చూపు విజేంబును అడగండి. లేదా నేరుగా రు. 2 - 25 పంపండి.

పచ్చె సంచిక నుంచి సినిమా క్లిక - ప్రస్తావనలు వుంటాయి.

విడి ప్రతి రు. 0-75

సాలు చందా రు. 9-00

★

యువ కార్యాలయం

షబ్లిక్ గార్మెన్ రోడ్ :: హైదరాబాదు-1.

ప్రేమను యివ్వండి, సంరక్షణ చేయండి, మొదెల్లాలో అర్జిన దుస్తులను యివ్వండి

తల్లిప్రేమ ఎల్లప్పుడూ కనపడుతూనే ఉంటుంది. అలా కనపడే ముఖ్యమైన మార్గములలో మొదెల్లాలో అర్జిన దుస్తులు తొడగడము ఒకటి. మొదెల్లా దుస్తులు తొడిగిన మీ పాపాయి ముద్దొస్తూ ఉంటుంది, మీరూ సొగసుగా కనపడతారు.

100% ఉత్తమైన అప్రెరియన్ పూలు • వర్క్ - రంగు, ముదురలు పడదు • 16 కకములు, 40 రంగులు.

మొదెల్లా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, బొంబాయి

MDL 614A TEL EVEREST

చందమామ

ఇప్పుడు 6 బాషలలో ప్రతినెలా వెలువడుతున్నది :

హిందీ - మహారాష్ట్ర - గుజరాతీ

తెలుగు - కన్నడము - తమిళము

★

చందమామ నెలనెలా 2,23,000 గృహాలను అలంకరిస్తుంది

★

మీ వ్యాపార సందేశాన్ని అందించబానికి

ఇది శక్తివంతమైన ప్రచారసాధనం

వివరములకు :

చందమామ పబ్లికేషన్స్

వడపళని :: మదరాసు - 26.

పావమన్నిప్పు

రజితవారోత్సవ సమయమున
సినీ నటులు, నటీమణులకు
బహుకరింపబడిన

బుద్ధ ప్రతిమలను

తయారుచేసినవారు:

నాదెళ్ల

సంపత్తు శెల్టి సన్ & కో (P) లి,
చెంది సామానులు, ఎనిమా పిల్లలు,
తయారుచేయువారు

177, నేతాజీ సుహార్ రోడ్, మద్రాసు-1.

ఫోన్: బాక్సు నెం. 1625

ఫోను: 32002

తండ్రి: "NATHIELLA"

SWASTIK

శాంతి శాంతి శాంతి
శాంతి శాంతి శాంతి

నవంబర్ 1961

ఈ నెల [ఆగష్టు] నుండి "చారిత్రాత్మక" ప్రచురించు చున్నందుకు చాల సంతోషం.

—ముప్పస సోమరాజు, పెద్దాపురం

"చారిత్రాత్మక" ప్రచురిస్తున్నందుకు మామగార్ని నా ఆభివందనములు.

—గులవల రఘునాథయ్య, చన్నూరు

"చాకానలాయ" చాలా బాగుంది. "ఖరీదా కనువిప్పు," "మూల దుకాణం" కథలు చాలా బాగున్నాయి.

—కనకరాజు రామకృష్ణ, బెంగళూరు

"మూల దుకాణం," "ఖరీదా కనువిప్పు," "పశ్చిమ గోదావరి" [చివరి కథ] చాలా బాగున్నవి.

—జి. మాధవ శ్రీనిధయ్య, ఈరవకొండ

"చందమామ"లో ప్రతి నెలా ప్రచురిస్తున్న "గుంతుభీమన్న కథలు" చాలా బాగున్నాయి. రామాయణము కూడా బావుంది.

—జి. ఆనందయ్య, నర్సాపురం

"తప్పిపోయిన ప్రమాదాలు" [బీకాబ్ కథ] చాలా బాగున్నది. ఇలాంటి కథలు ప్రచురించు చున్నందుకు మీకు నా ధన్యవాదాలు.

—గుంత్రా మూలకొండయ్య, దుత్తలూరు

"చందమామ"కు, పాఠకుల కందరినీ నా దీపావళి సుఖా కాంక్షలు.

—వి. శ్రీనివాసరావు, మద్రాసు

"దక్షిణాం" కథ "చందమామ"కు చేస్తూ తెచ్చింది.

—జి. వెంకటేశ్వరరావు, వయలూరు

“చందమామ”కు ఇదివరకేగలది ఎన్నో రెట్లు వచ్చి పెరిగింది.

—డి. సుబ్బారావు, పెద్దిపాతెం
“చక్రమం” [అక్షరము]లో పరమేశ్వరుని పృథ్వీమూ, విరత్తుడునియొక్క చామ్యులు యంత అశ్రుర్యంగా వేదిక పతాక పాపియ్యగార్ని గా అరివందగియింతు.

—చివిళ్ళ సత్యనారాయణ, శింగరాచికోట
మన పోపు అద్భుతాలు “అమరావతి” చాలా అంపుగా వుంది.

చేమూరి శ్రీరామచంద్రమూర్తి గుంటూరు
“తప్ప పొయిన ప్రమాదాలు,” చచ్చెంతగానో అకలిండుంది. సీరియస్ మిస్టర్ అనువాద్యు, అనుభూతు గలుగి చేస్తానని.

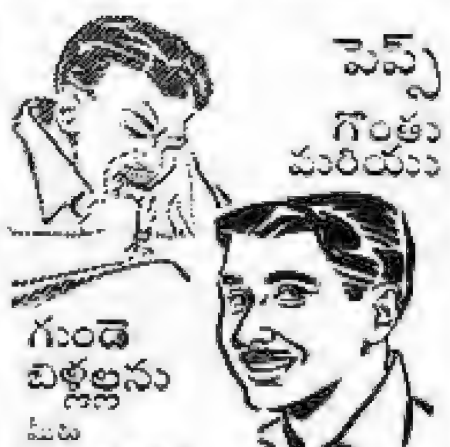
—గుడ్లవారి శ్రీనివాసరావు, నెడమలూరు
ఈ వెల రామత్తు ఒక లికుంకచేసి విచారం వదిలిపెట్టి వెళుతాడు.

—వి. రామకృష్ణ, ఉనకరమిల్లి
“చారిత్రాత్మక” విద్యార్థులకు చాలా మేలు అర్థమైనది. “రాజనాటకము,” “చక్రమం,” “నాటి ముప్ప,” “చారిత్రక మకాసు” చాలా బాగున్నవి.

—ఎస్. నారాయణన్, నెలమంగలం
భారతదేశం మొదట పెద్దనందుకు ఎంతో సంతోషముగా ఉన్నది. ఇంకా రెండు పుస్తకాలు పొందినందున, వారుతున్నాము. సీరియస్ అమాయముగా అనుభవింతు. గుంటు వీధున్న ప్రతి వెల ముమ్మలను లేక గెల్చిస్తావు.

—కుమారి చామ్యుదేవరే హను, వుయ్యూరు
శ్రీని. మావడిరావుగారి ముదరప్రసాద శత్రులతో “చందమామ” మేరకి పాతుంకనవకలలో అవంతయు అతిశయోక్తి లేదు.

—ఎ. వెణుగోపాలరావు, నారాయణజేడు

గుండె
చిత్తలను

మీరు
సేవించేయడం
మీ రక్తం త్వరితంగాపోవును
ఒక పెన్స్ తప్పకం, అంతర శక్తివంత
దయ్యం అరేపే అదియను అపారంధరం
అది బాప్తిస్మాగార్, గొంతుగొప్పి, లొమ్మ
వదిలేయను, దను లేక అయిదు 30గింజే
ప్రమాంకు లంపును. పెన్స్ అకలిశమనను,
శ్రీని వివారంను గరిగింజు.

పెన్స్-పెన్స్ బావిక
ఒకడుత లేక,
విల్లంను మంకిరిం
అప్పరియ్యను.
రామ్మ పదిశేములు,
గంతు నెచ్చ,
వదిశేము, అదిక
కరమా అయిదులు,
దగ్గులను
త్వరితంగా వివారింజు
మంకిం వ్యాపకంవరివర్త అప్పరియ్యుని
ని. శ. పుల్లారాట్ (అరిడియా) ప్రచేదే లి.

FPY-34 TEL

సోల్ విలుట్టు.
దాదా & కంపెనీ,
86, నైనియప్ప నాయక్ వీధి,
మదరాసు - 3

నవంబరు విడుదల!

యింతకు ముందూ - యింతవరకూ
ఆంధ్ర ప్రేక్షకలోకం కని విని ఎరుగని
విశూన్య - విశేష - చిత్రం!

రాజశ్రీ
వారి
రబాష్ రాజా

దర్శకుడు
రామకృష్ణ

రాజశ్రీ
రిలీజ్

కారాగడం: నాగేశ్వరరావు - కాంతారావు
రేలంగి - లింగమూర్తి - నాగభూషణం
దేవక - రాజసుల్తాన - గిరీష్
నర్తాత్రీలు
సుందర్ లాల్ సమాతా
దేవాంజ్లి

రవన
సముద్రాల
సంగీతం
ఘంటసాల
కెమెరా
కమల్ ఘోష్
కళ
అన్నమలై
స్టూడియం
పసుమర్తి

**‘ఇట్టి కొంటెబాలుని
పాపించాలంటే...’**

‘ఇట్టి కొంటె బాలుని చక్కగా పాపించాలంటే
మీకు కొంచెం కష్టమవుతుంది ... అదేగా అతనిని
మీకు చక్కబెట్టడంకాదు, పొగమీసగావే పాపించుకు
మీకు మళ్ళీ బల్బులుతగులుతాయి.’

ఇంకా చెబుతూ, పక్కనిలో నవ్వు వాటిమరుస్తోంది.
తాని చెప్పుకోవడం మీరకు అంది బల్బులకు లాగా
తీరదమవుతుంది, మళ్ళీ మళ్ళీ పైతాకులలో ఏమైనా
మూ గ్రహిస్తేడు. తీరదమైతే వెళ్ళు అదేగాం అనే.

మీకు కర్రలుంటే లాగ
సింగ్ మార్కెట్ లోగం
ప్రతి రోజు నుంచున్న
కీటం, కీటం వార్తాని
ఇలా చెప్పు చెప్పు.
‘బల్బులుతగులుతవిస్తే
మంచి చెల్లు మరేమీలేదు.

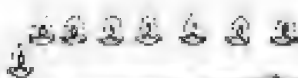
సన్ లైట్

మీ బట్టలకు వరప్రసాదం!

హిందూస్థాన్ రివర్ ఉత్పత్తి

S-31-XC97L

ఫోన్లిస్ట్ రేడియో
B4CA96T
ధర రూ. 595/-

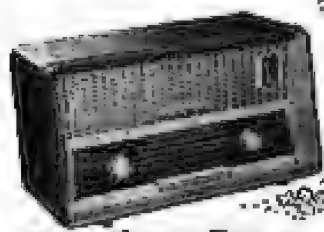
వివిధ

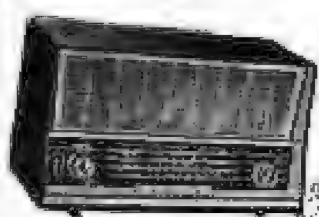
మేజర్ రేడియో
B5CA84A-7 వాలు
ధర రూ. 695/-

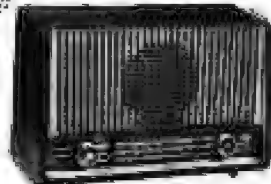
మాస్టర్ రేడియో
B6CA86A
8 వాలు-డబుల్ స్పీకర్లు
ధర రూ. 957/-

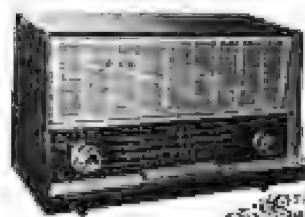
ఇంటర్మీడియట్ రేడియో
B4CA97A
ధర రూ. 551/-

మైనర్ రేడియో-B4CA07A
4 వాలు-6 వాలు
ధర రూ. 405/-

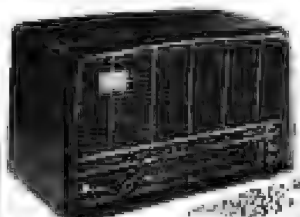

ఫేరెట్టా రేడియో
3 వాలు-5 వాలు-పసి/డిసి
ధర రూ. 306/-

ట్రాన్సిస్ట్ మైనర్
B4CA07T-ధర రూ. 510/-

మోడరన్ ఆటో స్టార్ట్
కాన్స్టంట్ వోల్టేజీ విజయవాడ.

హిఫ్టులర్-B2CA09B
పసి/డిసి ధర రూ. 129/-

మరింత
సంఖ్య
307
1118

నాణ్యమైన
అందమైన
రేడియోలు ఇవే!

పంట తెగుల్లను, చీడపురుగులను

సమగ్రముగా

పొదుపుగా

సులువుగా అరికట్టుటకు

మైకో

పెస్టిసైడ్స్, మరియు ఫంగిసైడ్స్‌ను
వాడండి.

వీటికి ప్రాతిపదికలు ది.డి.టి.,
బి. హెచ్. సి., లింథేన్, ఎండ్రీన్, క్లలైన్,
హెప్టాక్లోర్, మాలాథియాన్, పారాథియాన్,
రాగి లవణములు మరియు గంధకము.

కబ్బరి మొదలైనవి, చావ్వం, జొన్న,
మిరియం, పత్తి, చెరకు, పొగాకు -
ఇటువంటి పంటలకు వ్యతిరేకములకు
పల్లె పంటతెగుళ్ళను, చీడ పురుగులను
పారదోయటకు ఉపయోగించును.

ది మైసూర్ ఇన్‌సెక్టిసైడ్స్ కంపెనీ,

31-ఎ, వార్త బిల్డింగ్, మద్రాసు-1.

★

★

★

JWT. VR. 920

ప్రియమైన మీ కుమార్తెకు మీరు
యివ్వు తగిలించి వజ్రపుటాంగరం
పెక్కటె.

పజ్రాలు

ఒక ముఖ్యమైన మూలచర్యం. వాటిని
కొనడానికి ముందు పరీక్షించి చూడండి.

ప్రజల నమ్మకము పరీక్షించాలంటే ఉమ్మడియారవారి
సహాయము ఒకసారి చేయవలసింది. ఈ పరీక్షను ఉచితముగా
జేసి తమ రీతిగా చేసి చూపించుటకు సర్దుముగా వున్నాము.

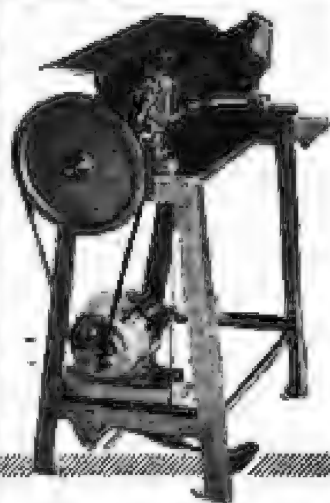
ఉమ్మడియార్

ఉమ్మడి రామయ్యచెట్టి, గురుస్వామిచెట్టి & కంపెనీ,
23-25 ఎస్. ఎస్. సె. టౌన్ రోడ్డు, మద్రాసు - 1,
[తాంబి. ఎల్. ఐ. సె. బిల్డింగ్, మద్రాసు - 2.

BEST BY EVERY TEST

POWER DRIVEN CALENDAR
RIMMING

**POWER DRIVEN
CALENDAR RIMMING MACHINE**

Made out of selected
materials.
Handsome Finish

OFF-SET PLATE

WHIRLER

OFF-SET PLATE WHIRLER

Made out of Best
materials. Continuously variable speed-On
both DRIVING.

Sarada

ENTERPRISES

FOR THE PARTICULAR PLEASE CONTACT:

VADAPALANI

22

2 & 3, ARCOT ROAD,
MADRAS - 26.

మీ అమ్మకు మీరు
టీనోపాల్ ని గురించి
చెప్పాలి

దీని కాదు టీనోపాల్ వాడుకనాదు.

మీ అమ్మలు తెల్లని దుస్తులు వేసుకొని తెల్లగా ఉండాలని ఉండాలని మీకు! వారి అమ్మదమ్మి కట్టిన గుడ్డలు వారి బానిసలగుట వలనం వాడుక అంటారు!

తెలుగు మాతా గుడ్డలను, వేయూన్ గుడ్డలను ఉపకరణంలాగే వేసుకుంటు, మంచివంటి తెలుగు వచ్చుటకు ఉపకరణం కలగడం వాటి టీనోపాల్ పెట్టాలి, అమ్మది, టీనోపాల్ ఎంతో అక్కర్లం గొప్పదనం. అది ఎంతో వాడుక చేసాడువారి వారి. ఈ రోజు టీనోపాల్ కొనుగో.

టీనోపాల్ టి. ఆర్. గెయిన్,
ఎన్. ఎ. బి. ప్యూర్లెండ్
అని రిజిస్టర్ చేయబడిన
రేడియో

కొందెము **టీనోపాల్** తెల్లని దుస్తులను అమ్మదమ్మి తెల్లగా చేయును

ఇలాంటివి...

దిల్లీలో గెయిన్ కెమికల్, అండ్ సెలెక్షన్

పిల్లల ప్యూర్లెండ్

సుల్తాన్ గెయిన్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, ౬౬, లక్ష్మీ నగర్, బెంగళూరు

50747.10 10 ౩

అమర్ జ్యోతి
ఫాబ్రిక్స్

AMARJOTHI
FABRICS

చేనేక బెడ్ షీట్లలో గొప్ప పేరు

బెడ్ షీట్లు - కర్టెన్ గుడ్డలు - తువ్వట్లు
మొదలగునవి...

ప్రపంచమంతటినీ ఎగుమతి ఆగుచున్నవి
బ్రాంచిలు.

బొంబాయి,
మద్రాసు,
ఉర్దూ.

తయారు చేయువారు: అమర్ జ్యోతి ఫాబ్రిక్స్
హిస్ట్రీ నెంబర్ 22, కరూర్ (ద. క.)
మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి ప్రతమ బహుమతి పొందినది

నోదీన్

తాళి కంటిలో చూపుచు నోదీన్ ను వాడెదము
కంటిలో చూపుచు నోదీన్ ను వాడెదము

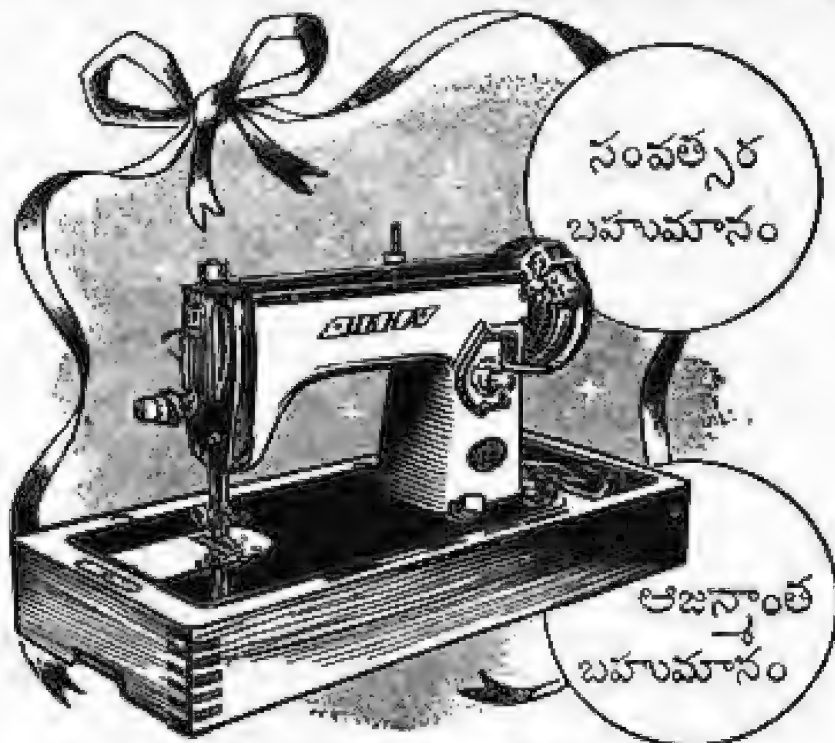
మార్గవేదము

సీమ్లీమ్

దురదలు, మొటిమలు, స్పటికపు మచ్చలు, ముత్య
పులు, గాయములు, పుండ్లు, మొ. వాటికి

తాళి కంటిలో చూపుచు మార్గవేదము ను వాడెదము
తాళి కంటిలో చూపుచు మార్గవేదము ను వాడెదము

మరిగి నమోదార్చి కట్టు మెప్పిస్తు బహుమానంగా
 యిచ్చే ఈ క్రొత్త ఆలవాటు ఎందుకు పెద్దదింది? మీ
 కుటుంబము వాటిమీద మోకాపకీ వారిని పొగడుకొనా?
 మీ క్రేమ పాత్రులు వారిని మెచ్చుకొని, ప్రేమించి, వాటితో
 కాంతిమము చేస్తారనా? తప్పకుండా, విజమేను, అంతేగాక,
 ఇది రాగ్యపు చిహ్నము, కుటుంబమునకు కలిసే బహుమానము—
 మీ కుటుంబమునకు, ఈ సంవత్సరము క్రొత్త ఉపా
 ప్తిమలైన్స్ మాడెలుతో మీ కుటుంబమునకు అత్యుత్తము
 కలుగజేయును—ఇవి సెంటెయిటీ ఎక్కువ చిహ్నములలో వాటి
 పొగ నైది నైదును, కార్య సమర్థమునకు పొగ త్త సంపదవి,
 తాళకలేకమండిచ్చును మొదల
 పొరిగా అమ్మలనుబుచ్చుచి.

కుట్టు మెప్పిస్తు

శ్రీ ఇంజనీరింగ్ వర్క్స్ లిమిటెడ్, కలకత్తా-31.

(1964/73)

తేవ్విక్ చొడెండే!

హామావాడియా
సమర్థులు

బసింత్. వాడియా బ్రదర్స్ లా

సంపూర్ణ

రామాయణం

(ఉత్తర రామాయణం నామ)

(తెలుగు)

ప్రచురితం
చెన్నై

పూర్తి పంచరంగుల చిత్రం

దర్శకుడు

బాబూ భాయి ముస్తే

రిలీజ్ డిస్ట్రీబ్యూటర్

విజయవాడ

మొదటి పేజీ

పేజీలు

బసింత్ దేవాయ - విజయవాడ

NAVIN

దీపావళి బహుమతులుగా ఇవ్వతగినవి.

ఈ గుర్తు గల సైయన్లెస్

స్టీల్ పాత్రలు

గ్యారంటీ కలవి.

I.M.M.C.

FOR
Anything & Everything in

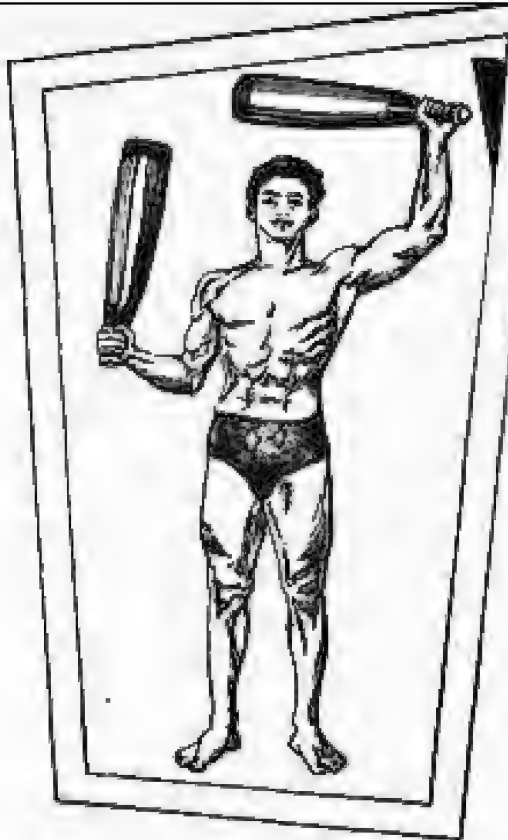
STAINLESS STEEL WARE
& BRASS SHEET & CIRCLE

చిలుము పట్టపు, తుప్ప పట్టపు, ఎల్లప్పుడు

తళతళ మెరుస్తూవుండును.

తేముటకు చాలా నులువైనవి.

ఇండియన్ మెటల్ & మెటల్రికల్ కార్పొరేషన్,
498, మెంట్ స్ట్రీట్ 11 మద్రాసు-3.

అలసటవల్ల బాధ కలిగిందా?—అయితే

స్టోన్స్ లినిమెంట్ వాడండి.

స్టోన్స్ వాడిన తరువాత విపు నొప్పి, కండరాల నలుపు అవకాశం ఏర్పడుతాయి.

అటువంటిప్పుడు మనమందరం 'మల్లారు' రాగ నిలబడాలి—అయితే, హఠాత్తుగా కలిగే క్రమము, అలసటను మనలో చాలామంది పీడ్చుకొనెము. శీర్ష నలుపులు, వాపులు వచ్చేస్తాయి. అలా నొప్పి పుడుతుందనెనరికిల్లా స్టోన్స్ లినిమెంట్ వేసి దుద్దండి....! బాధ పున్న ఎ చోటైనా స్టోన్స్ వెచ్చటి రక్తాన్ని ప్రసరింపజేసి, బాధ నయం చేస్తుంది....వెంటనే బాధ పోయిందంటి, మీకు ఎంతో పోయిగా వుంటుంది. స్టోన్స్ యింట్లో వుంచుకోండి. నలుపులు మిమ్మల్ని వెదిరించినప్పుడు దీన్ని ప్రయోగిస్తే సరి.

అదేగాక స్టోన్స్ బామె కూడా దొరుకుతుంది—కండరాల నలుపులనుండి శిశు అవకాశం అచ్చుటలో మూడింతలు శక్తి కలిగి.

స్టోన్స్ లినిమెంట్

"సీసాలో వైద్యుడు"

DR. S.S.

వార్నర్-బ్రాంబర్ట్ పార్మ్యుట్టికల్ కంపెనీ (పరిమిత బాధ్యతతో యు. ఎస్. ఎ. లో సంయుక్తము కాబడినది.)

“నేడే
చూడండి”

శ్రీ రామకృష్ణ పాఠశాల

భాగ్య రాముడు

దర్శకం ప. మధుసూదనరావు

జి. పి. ముఖర్జీ

ఆంధ్ర వాణి ఫిలిమ్స్ + సెటిల్ నైజాం మైసూర్. కోస్మోండియా

రిజిస్టరు నం. 119923

డైమండ్ సుగంధ వక్క పొడి

ఉపయోగించువారికి గమనిక

మా 'డైమండ్' మార్కు సుగంధ వక్క పొడి అతి రుచికరమైనది, అన్ని విధాలా విక్రీతి ప్రసిద్ధి చెందినది. మీరు ఈసారి వక్క పొడి కొనేటప్పుడు—"మాకు 'డైమండ్' మార్కు సుగంధ వక్క పొడి కావాలి. అదే ఇవ్వండి. ఇతరములు ఏవీ పట్టు" అని కచ్చితంగా చెప్పి, ఆదగండి.

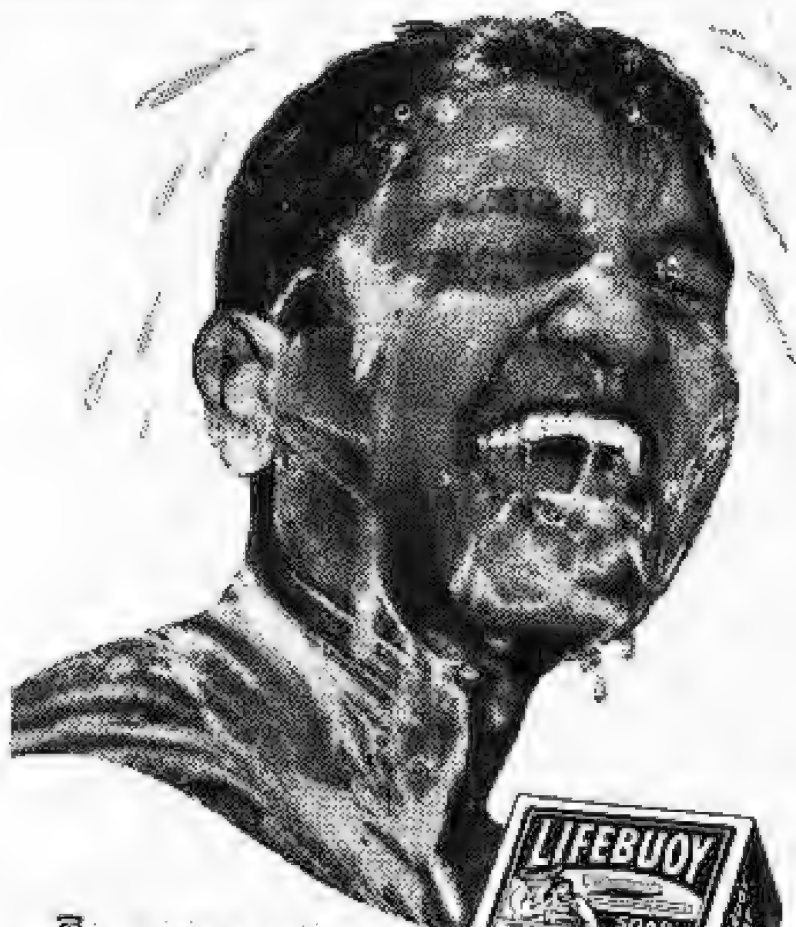
పాల్లం ఒకింబిది 2 న. ప్రై. మార్కెట్.

ది డి. పి. అండ్ కంపెనీ,

కొల్ బజార్ - బళ్ళారి - 1.

సెల్పుడిపోలు :

చిరాల, గుంటూరు, మాచేర్ల, కర్నూలు, అదోని, హుద్కొ, తిరుపతి, హైదరాబాద్, రాయచూరు, తెలంగాణ, చిత్రదుర్గం, కంబమ్.

(తె)
 ప్రతిరోజు నిద్రతో పూచుకున్నది,
 అల్పపానం అవసరం రోగం దూరం
 దండ ! పానీ అలావేరే పైకి
 పోయి గొడవకు !
 ప్రతిరోజు మురికిలోపపు గ్రహంపై
 కరిగిపోయిన... బుడంబులో తారదా నీటి
 పై ఆరోగ్యంగా పుడతాడు !

**ఎక్కడ లైఫ్ బాయి వున్నదో,
 అక్కడ ఆరోగ్యము వున్నది!**

L36-X19 TL

హిందూస్తాన్ లిమిటెడ్ ఆర్కర్

అంతరాస్త్రీయ భాగిగాంచిత భారతీయ స్వత్యభార

కమలా లక్ష్మి

వారి

మెచ్చికు పాత్రమైనవి.

స్వామి

గమనాలు

వీటికారకు

వన్నెలు

గౌరవక

శ్రీ
నెంకటేశ్వర
సర్వ వీరలు

శ్రీ నెంకటేశ్వర
సర్వ వీరలు

ప్రతిభావంతి దత్తయ్య
అమ్మయ్య వీరలు

284/1, చిక్క-వీటి, రంగారావు-2

లోక-0440

284/1-2007888018

11/12/20

కె. కె. సబ్బాపతి & కో.,

కంఠి : " పెయింట్స్ వర్క్ "

ఫోన్ నెం: 34605

పెయింట్ల వర్తకులు, ఆర్కిస్టు బ్రష్లు - ఆర్కిస్టుల
పరికరాలు, డ్రైకలర్స్ దిగుమతిచారులు

318, వానప్రస్థ వీధి, తపాలు పెట్టె నెం. 546, మద్రాసు - 3

అన్ని తరముల నాణ్యమైన పెయింట్లు, ఎనామెల్స్,
వార్నిషులు, బ్రష్లు, డ్రై కలర్స్, అవిగ్ సూనె,
తిస్రెంపర్లు, ఎనైలు వగైరాలకు స్టోరిస్టులు.
అప్కలైడ్ సెంటెరిక్ ఎనామెల్స్ ప్రచాన స్టోరిస్టులు.

డీలర్లకు, వి. డబ్ల్యు. డి. కంప్రైజ్డ్లకు, స్టూడియోలకు, బస్,
టారిల బాడీ నిర్మాతలు, మొదలగువారికి సప్లయ్చారులు.

అర్డర్లు దయచేయించ కోరుతున్నాము.

దీపావళి శుభసమయాన మా కొత్తదారులకు
శ్రేయోబిలాషులకు హృదయపూర్వక అభినందనలు
ఆరోగ్యమునకు అగత్యమైనది—ఇంగువ. అందులో ప్రశస్తమైనది

ఎల్.జి

L.G

మిక్చిప్రసిద్ధిచెందిన

మిత్త

యింగువ

గమనించుకొనుదు

లాల్జీ గోధు & కో సాహుకారుపేట, మద్రాసు-1.
H.O. హంబయి. Branch: మంభూరి

From the makers of India's
most comfortable footwear

Carona Sahu Co. Ltd.

Regd. Office:
221, Dadabhai Naoroji Road,
Bombay 1.

© CSC-13

MARY

SHOBA

BUMPER

VIJAY

GRIPWEL

ఉత్తమమైన డిజైన్లలో ఎన్నికైన ప్రపులను

ఇంగ్లీషు - తమిళం - మలయాళం - భాషలలో

సప్తయ జేయగలము

ఇవి గాక

వర్షారేటర్లు, హార్డ్ ప్రెస్సులు,
ప్రెడిల్లు, కటింగ్ మిషనులు,

ఇతరములైన

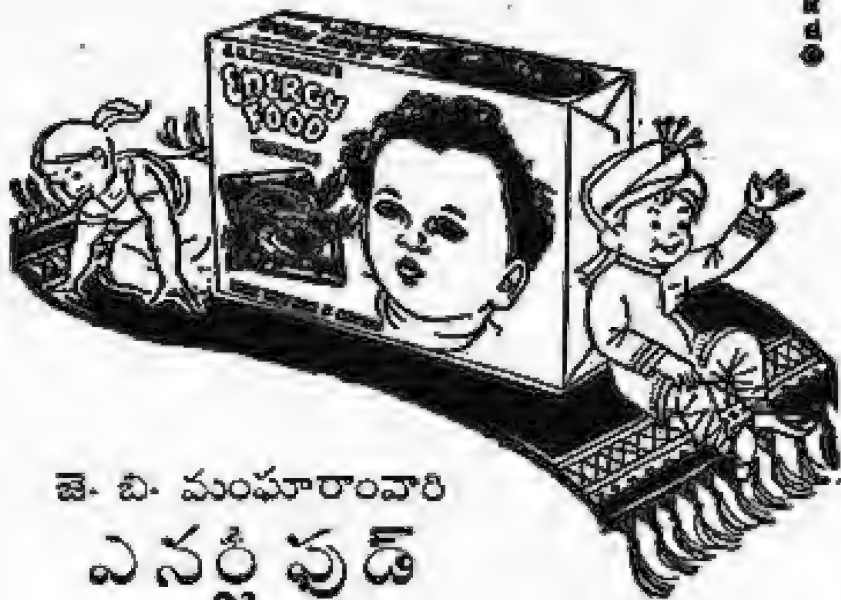

సమస్త ముద్రణ పరికరాలు మీకు
కావలసిన రీతులలో తగిన
వెలలకు మా వద్ద దొరుకును.

దీ మద్రాసు టైప్ ఫౌండ్రీ

38, జోన్స్ స్ట్రీట్ :: మద్రాసు - 1

జె. బి. మంఘారాంవారి
ఎనర్జీ ఫుడ్
బిస్కెట్లు

తక్కువ ధరకే సరఫరానికి బిల్లులు ఎంత సరదాపడతారో—

జె. బి. ఎనర్జీ ఫుడ్ - బిస్కెట్లు తినడానికి అంత సరదాపడతారు. ఇవి జీవము, జీవము, పుష్టిని ఇచ్చును.

సాఖ్యమైన సంసారములకు హితకరమైన బిస్కెట్లు

జె. బి. మంఘారాం అండ్ కంపెనీ,
గ్వారంటీడ్ ఓ హైదరాబాద్

‘శ్రీరామ’ మార్కు అశోకా నీలగిరి తైలము

సర్వ వ్యాధులకును
శ్రీరామ రక్షవంటిది
ప్రతియింటను ఉండవలసిన
దివ్యోషధము

విజయా కెమికల్సు,
మద్రాసు-7.

అన్ని రకములను బంగారు అభరణములకు వెండి సరికరములను
పేరు పొందినవారు.

★ నాజాకు ★ నాజుత ★ నమ్మిక
నీటిని పొటించి మా అభిమానుల
అదరణను పొందుతున్నాము.

గంధవడి

శ్రీరాములు శెట్టి & సన్ను,

బంగారు, వెండి, రత్నాల పర్తకులు

207, 208 నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబోస్ రోడ్డు,
మదరాసు-1.

కంటి: 'GANDHAVADI'

ఫోన్ (Office) 32624

(Res.) 72342

మావద్ద కొన్న ఏ బంగారు నగనైనా దిబ్బితో నహ
వాపసు చేసిన,

మార్కెట్ నవరం దరకు పైకం యిచ్చెదము.

చందమామ

సంపాదకుడు : 'చక్ర పాణి'

“చందమామ” పాఠకులను మరొక విపాదానికి వచ్చింది. ఆ సందర్భంలో ప్రత్యేక సంచిక అందిస్తున్నాము.

ఈసారి విపాదానికి ప్రత్యేక సంచికలోని ప్రత్యేకాకర్తల రంగుల వాషి క్రాయంగ్ చిత్రాలు. “చందమామ” ఇలాటి చిత్రాలతో వెలువడటం ఇదే ప్రథమం. ఈ చిత్రాలు గల “దేవయాని కథ”, మరి నాలుగు పేజీలలో విపాదానికి సంబంధించిన కథలూ మీకు అందజేస్తున్నాం. ఈ కలర్ వాషి క్రాయంగుల చిత్రాలు పాఠకులను ఆనందాన్ని చేకూర్చగలవని మా విశ్వాసం.

ఈ సంచికలో మరొక వినిమిది పేజీల కథకూడా అదే సంగా ప్రచురిస్తున్నాం. ఈ కథ రెండవ భారీపా అయిన ఈమర్ శిలాన్ని పృథ్వీకి చేస్తుంది. న్యాయబుద్ధి, ధర్మబుద్ధి ఎవరిలో ఉన్నా ఆదరించ దగినదే గద!

ఈ సంచికతో మా పాఠకుల కందరికీ విపాదానికి సుఖ శాంకలు అందజేస్తున్నాము.

సంపుటి 29 : సెప్టెంబర్ 1961 : సంచిక 5

భారత చరిత్ర

ప్రపంచంలో ఇలా అత్యంత ప్రాచీనమైన వాగవికతలు ఉన్నవి, అయితే, చాపిలోని చాలాలో ఉండేవిని ఒకప్పుడు భావించే వారు. కానీ నిజంగా, నిండురాష్ట్రంలో హరిష్చ, మొహంజోదారో (సిహలపిట్టి) ప్రాంతాలలో మహావికతని నిగదాలను బట్టి నివేదిత రహస్యకతల మహా వికారలో ఒక ఉత్కృష్టమైన వాగవికత ఉండేదని, అది కాలక్రమాన భారతీయ వాగవికతగా భావించబడని స్పష్టమవుతున్నది. ఇది నిండు వాగవికత.

మొహంజోదారో, హరిష్చా నిగదాలను బట్టి ఆ వాగవికతను గురించి మనం అనేక విషయాలు తెలుసుకో గలుగుతున్నాం.

మొహంజోదారో నిగరం వరకుల పల్ల నైతనం, ఇతర కారణాలవల్ల నైతనం శీతలమై కనిగిరి విడుదాల్చి నిర్మలవంతి అతడువాత కావ్యతంగా శీతలమై పోయింది.

ఇది చాగా పెద్ద నగరం, అనేక ఇళ్ళు ఉండేవి. రెండే గదులుగల ఇళ్ళు మొదలు కొని రాజసాథాల వంటివి కూడా ఉండేవి. విడివిడిగాల్సిన ఇటుకలతో కట్టారు. పెద్ద ఇళ్ళు రెండు మీటరంతపులు కలిగి ఉండేవి. ఇళ్ళందుట్టా భాగీ బహిరంగులూ, ఇళ్ళకు వాకిళ్ళూ, నిలికిలూ, నిర్మిని మెట్లుపరసలూ ఉండేవి. దాదాపు ప్రతి ఇంటికి బావి, మురుగు కాలువలూ, స్నానాలగది ఉండేవి, నెలమైనా అవరణలోనూ రాళ్ళు వేసేవారు.

నిగరంలో ఇళ్ళుగాక విశాలమైన కట్టడాలు కొన్ని ఉండేవి. ఇవి బహువిధంగా మైనవి కావచ్చు. ఇలాటి కట్టడాలలో చెప్పుకోదగినవి ఒక పెద్ద కొలను, దీని నిర్మించి 39 అడుగులు, వెడల్పు 23 అడుగులు, లోతు 9 అడుగులు. దీనిందుట్టా మెట్లూ, గదులూ ఉండేవి. కొలనులోకి నీరు రావడానికి, పోవడానికి తగిన ఏర్పాట్లుండేవి.

అక్షరములు

ఈ స్థానమునకు అంతా వంత వాగా నిర్మించారంటే 5000 ఏళ్ళ అనంతరం అది ఇంకా చెక్కు చెట్టరకుండా ఉన్నట్టి సగర పడులు ఏకాలంగానూ, నూటిగానూ ఉండెవి. మురుగునీటి పాడునీటిని ఏర్పాటుచెప్పి, ఇక్కడి జీవితం సుఖమయంగానూ, వాగంకలగానూ ఉండేవనీదానికి సంబంధం లేదు. అ సాటి ప్రపంచంలో ఏక్కడా అంత శోభనీల సగరం ఉండినట్లు కనిపించదు.

ఇక్కడి ప్రజలు తన అహారంలో గోవు దుబ్బా, వల్ల, ఇడ్లారపిల్లలూ, మొరిగిమ్మ, దిప్పలూ, గుడ్లూ ఉండెవి. గుడ్లుయిమ్మలూ, అన్నపి ఉండెవి. ప్రి ప్రియలు, అభరణాలూ భరించెవారు. ఇవి మెచ్చిపోవలూ, నీల పూపిలూ, మిరియలూ, అంగికాలూనూ, ప్రియ, మాత్రమే తరించె అభరణాలూ, పద్మా లాలూ, ముక్కుపూడికలూ, నీల శమ్మలూ, కారి కడియాలూనూ. ఈ అభరణాలలో ఎవ్వరికాలూ, కొన్ని ఎంత అలభ్యమైనవి కూడా, ఏదీని బంగారం, వెండి, వంతం, రాగి, రత్నాలూ మొదలైన వాటితో చేసేవారు.

ఇక్కడో వాడుకునో పాతలలో పాడ్లు భాగం సుమ్మరి పోరెనై తయారైన కుంజలు పగరా, రాగి, కండు, వెండి పాతలూ, పంగాం పాతలూ బహుకొద్ది. ఇనుము

పాతల పాతల

మట్టునైనా తరికవెడు. గృహపరికరాలలో కమిక్కా, నూదులూ, దువైచలూ, గొడ్లనూ, ఉలులూ, కత్తులూ, నోటికక్కా, చెవిలూ, పట్టగాలూ, మంగిలి కత్తులూ (రాగితే, కందులతో చేసినవి) ఉండెవి. ఈ సగరంలో పాడికలూ పకిపిగా చెరికలూ, పాడికలూ వరిపాడి అయి ఉండెదనట్లు.

ఈ సగరంలోని సెంపుడు బంటుపులు అవేతులూ, బరెలూ, గొరెలూ, పెనుగులూ, పంపులూ, నుక్కలూనూ. ఆనాటికి అక్కడి గురాలన్నీటూ కనిపించదు. ఇక్కడి ప్రజల యుద్ధ పరికరాలలో పిల్లులూ బాగాలూ

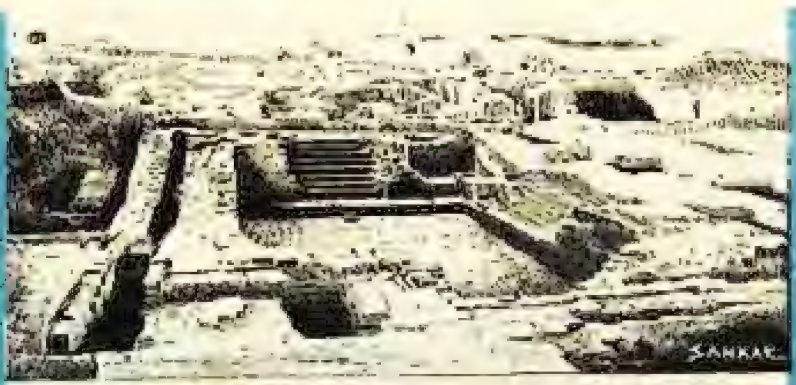
అంత ముఖ్యమైనది కావు. గంధ్రగోక్షణా, ఈరెలూ, బాకులూ, గదలూ, పడిసెలలూ ముఖ్యమైనవి. ఈ ప్రజలకు ఖడ్గాలు తెలియవు. పిడు సెరస్టానాలూ, తాలులూ మొదలైన రక్షణ సామగ్రి ఎరగనేట్లు కనీ పడతారు.

సింధు నాగరికత నాది కల్పం చాలా గొప్పది. హరప్పాలో దొరికిన ప్రతిమలు కొన్ని గ్రీకు శిల్పాలకు ఏమీ తీసిపోవు. ఆ నగరాలవారి భారత దేశంలోని ఇతర ప్రాంతాలతోనే గాక అమెరికాలోని అనేక దేశాలతో పర్యవం చెకారు. ఇక్కడ పుష్కలంగా దొరికిన ముద్రల సమూహాలు రెండు మెసపొటేమియాలో దొరికాయి. ఇక్కడి జాతులు హృదయాయమా, బహు విధములైన వృత్తిపనులూ నెర్పినవారు. సింధు ప్రజలు దేవి ఆరాధకులు, వీరక పురుషులైనవారిని కూడా ఆరాధించేవారు.

ఈ పురుషులూ ప్రతిమలూనే కవుడి కవి ప్రాచీనరూపం అని తోస్తుంది. ప్రజలు విగ్రహారాధకులు, ప్రకృతిని ఆరాధించేవారు. పిడు హోమాలు చేసినట్లు కనిపిస్తూ, ఎందుకంటే ఎక్కడా అగ్నిగుండాలు లేవు.

సింధు నాగరికత అమృతలది కాదు. అది ఋగ్వేదకాలం కన్న ముందుదీ. అమృతు నగరజీవితం ఎరగదు. వారికి ఇసుము తెలుసు. వారు విగ్రహారాధన చేయలేదు. సింధు నాగరికతను పెంపొందించిన వారు వ్రావిడులని కొందరూ, సుమేరియనులని కొందరూ, వారే వీరని కొందరూ వాదిస్తున్నారు. ఏ మైనప్పటికీ చరిత్రయుగంలో భారత దేశమంతటా వ్యాపించిన నాగరికత యొక్క బీజాలు వేదసంస్కృతిలో ఎంతగా ఉన్నాయో, సింధు నాగరికతలో అంత కంటే ఒక్కపిడు హెచ్చుగానే ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది.

మొహెంజోదారో నగరంలోని స్నానశుభ్రం

దొడ్డుయర జిజ్ఞాసులు

పంచమాశ్వాసము

వీరభద్రుడు సైన్య భూక
వినువిధిని చిమ్మరెగె;
ఈ గణపుని కౌరవము యుగ
ఉత్తరదిశ ఎత్తువాడె!

పక్షియజ్ఞుకల లోని
తామసులా చికిను చూచి,
కళపకపత సాగినారు,
వెలవెల పో బొడగినారు!

ఎత్తుని వింతగు చీకటి
ఎమిది! యని అచట స్త్రీలు
ఒక్కొక్క గుమిగూడి నిలిచి,
ముక్కున వ్రేలితి చూచి

భూసభముల పెనుభూకులు
పారగప్పని యట్లుండెను;
ఉత్తరదిశ పక్షిణమున
కెత్తిపద్మ సట్టుండెను!

నివభూతా పెనుభూకిని
చిల్చుకొనుచు దచ్చినాడు;
నల్లరపు కెరటాలవెలి
డయ్యని పితంబినాడు.

వీరభద్రుడేపుడు వెలు
విచెను తన సైన్యమునకు—
యజ్ఞభూలు యజ్ఞుకల
లోనికి బొచ్చుకపోయిరి.

వీరభద్రుడు కూలమును గొని
వెడలి బున్నపుకల లోనికి,
మడుగు బొచ్చిన మదపుపెన్లుగ,
అచట దరికొను కాచుదిచ్చుగ!

ప్రమథులపుడు వేదికలను
పర్ణకాలలను కూర్చిరి;
యజ్ఞుకల తిగివెళ్లి,
యాజ్ఞకులను బంధించిరి.

అల్పం నీత్యవారామనాచార్య

గణియబోడ యజ్ఞకాల
 గగనానిలవిసాను;
 హాహాగుర్ల నార్పియె
 హాతల బంధించినాడు.
 అవలయ పరుగెత్తు మునుల
 బుర్రెక్కలు విడిచివట్టె;
 బొక్కబొర్ల పడవెనిసి
 బాంబులపరి బాల్లించిరి.
 మున్నెయిది విచ్చుచున్న
 మునదిత్తుల ప్రాగుచెనె;
 మూలలతో మురిచివెనె;
 మునెమరున బెదలించె.
 పరివ్రతుడు వెలగి మలగుడు
 పువలకాంబుల మాడిసాగెను;

కానిరిదిసాని నెల్లను
 కత్తిరి బరివెట్ట చెడిగను.
 పిట్టలతో యజ్ఞకాల
 పెనెగెనె బిభత్సమాయె;
 వెత్తున బొత్తిల్లి యతని
 కత్తియు దెంబ కలిసిపోయె!
 నెడితలా పరివెగెనె
 నెల్ల నెలగమునెదినాడు;
 ప్రాణము లబడిత బట్ట
 పిరుగెత్తగ పరిదినాడు;
 దిక్పాలున కకరికల్లె
 పిక్కు కొకడు పొయినాడు;
 పరావేత మిండు దెక్కి
 అవలయ బరిగెత్తినాడు!

ప్రమత్తగుమటు వెంటబడగ
యేమీయదు ఈవృ మూటదోర
యన్న మిద అత్తమువది,
తెరతెరగా పడుగొత్తను !

దీనివాచనమైన నీతని
తా నెన్నుట మిఱవిహిలు
అతని మోసగించి నువెది
వెనువెనుచు పడుగొత్తను !

విరభ్యయము వహిచేయి
వదుకసాగెను యజ్ఞశాలయ;
భృగు మునెగురి తేది యేవని
వెగిరివిచ్చెను నందికెగురు.

బహ్మయాగమునందు ముద్రయి
వెనువెనుచు భృగు ముచుచ్చి

పల్లి యాతని విడిచిగడ్డము
చుట్ట పెరిగెను నందికెగురు.
గరుగబడాయుచు పక్షయ
కనిపించిన దానికెల్ల
వెనువెనుచు, తల్లడిలయ,
దాగునొందు కనిపించెను.

అతని యాచ విరభ్యయ
దాగహమున కత్తియొక,
తిరుగుచు వాడెనై గొల్లను ;
తలమ్మాతము తునిగిరెను !

పక్షయ తలవల్ల మూర్ఖు
వెనువెనుచు వైది (తెక్కి,
కత్తితెర నిజకరాయు ;
గాఢము కనిపించ లేదు !

పాతాళము దిగునట్లుగ
బద్ధముతో పాతదినాడు:
అప్పుటికిని తటని బడి
లంతయు కనుగొనద లేదు!

చిరభద్రుని తప్పడు కత్తెని
పాతదైది, మహాగ్రహంబున
దక్ష శిరమును పట్టి పెరిగెను,
తమ్మెప్పుప్పుడూ తాగునట్లుగ!

అ శిరస్సును చిరభద్రుడు
అగ్నికుండమునందు వైచెను:
ప్రమథుల అప్పుడు తావ్వి యార్పిరి,
బ్రాహ్మణులు కన్నీరు గార్పిరి.

పిన్ను కుప్పలు, పెరుమడుగులు,
పెప్పులును గల యా ప్రదేశము
భూత పాతాళముల కెంతయు
ప్రతిగాల్చెడునట్లు బులెతును!

"శాంతిరపుము, శాంతిరపుము,
స్వామి! నీ వెచ్చిరదా?"
అనుచు చిరభద్రుని గని
అచట స్త్రీలు మ్రొక్కినాడు.

"భువుని నోవేమువల్ల పుట్టిన
త్వదకాలి చిరభద్రుడ!
దక్షిణాక్షి భృంసమొనగై
దలచు వెవలిన ప్రళయాయుడు!

బ్రతుకున మీ కాశయున్న
పరమశివుని వెరుకొనుడు!
మృదభటుల వయకలెడును
దీడుని కృత కొంత మేలు!"

అని వేదించుచు చిరభద్రుడు
తనకు సేవలతేత గురిగెను;
చెల్లనయి యా యువకాలయు
వల్లకాడుగ మోరిపొయెను!-(నరేపం)

5

[వంతవలకుపు అకారంలో తర్ఫిసి మార్తెనుడి శిష్యులైన బయసుబ్బువ్వారా, శేకపుడు చాలా విషయాలు తెలుసుకున్నాడు. తన మంత్రశక్తి చేత భూకంపం తెప్పించానని, బ్రహ్మాదండి మార్తెనుడు శేకపుడే అన్నాడు. తరువాత తన శిష్యుల్ని పిలిచి, ఏనుగుల కొలనులో శేకపుల్ని స్నానం చేయించి కనుకురమ్మని అర్పించాడు. తరువాత—]

బ్రహ్మాదండి మార్తెనుడి అబ్బ చెలమూని బయసుబ్బు శేకపుడి చెయి వట్టుకుని అక్కల్లించి బయలుదేరాడు. "అంతా చాలు అదామాయంగా వున్నది. ఇంత పెద్ద కొంతను తన మంత్రశక్తి చేత ఈ బ్రహ్మాదండిగాడు తుగించి గలిగావంటే ఎలా సమ్యటం?" అన్నాడు శేకపుడు.

"వాడు మంత్రశక్తి చేత భూకంపం తెప్పించావంటే నేనూ సమ్యను. నా అను

మానం కొంత కింద గింద గంభకంటాటి పచార్త మేదొ పున్నదని. ఆ కారణంగా కొంత అప్పుడప్పుడూ అదరటం బరగపెచ్చు. అలాంటి సమయాల్లో బ్రహ్మాదండి అందుక్కారణం తన మంత్రశక్తి అనె ప్రగల్భాలు కొలుతున్నారేమో. ఏది తేల్చి చెప్పటం కష్టం," అన్నాడు బయసుబ్బు.

ఆ సరికి యిద్దరూ కొంత మీద పల్లంగా పున్న ప్రదేశంలో గల ఒక కొలను దగ్గరకు

'వం ద మ మ'

వచ్చారు. వాళ్ళు కొలనును సమీపస్తుండగానే, దాని అంచునే పున్న గుహలలో నుంచి సంహగర్భవ వినిపించింది. ఆ వెంటనే జూలు అడిస్తూ ఒక సంహం గుహ నుంచి బయటికివచ్చి, మరింత పెద్దగా గర్భవచేస్తూ ఒక రాలే మీదికి ఎగిరి నిలబడింది.

"ఇదే విసుగుల కొలను, ఆ మొదగు తున్నచే మచ్చల సంహం!" అంటూ జూలు మళ్ళు పెద్దగా నవ్వాడు.

"అన్ని వింతలే! ఈ సంహానికి అడారం చెయ్యటానికి బ్రహ్మాదండి మాంత్రికుడు నన్ను యక్కడికి పంపలేదుగదా?" అనుకుంటూ కేశవుడు అనుమానంగా జూలు

మట్టుకెసి చూశాడు. అయితే మట్టు తల పత్తి మచ్చల సంహంకేసి చూస్తూన్నాడు. సంహం కొరలు దాచి, వంజా పత్తి కర్ణకపోరంగా గర్భవచేసింది.

కేశవుడు సంహంకేసి ఓ కిక్కుకాలం పరీక్షగా చూశాడు. అది ఏ నిమిషాన్నయినా చాలమీది నుంచి చూసి తన మీదికి లంఘించ వచ్చని ఆతడికి అనుమానం కలిగింది.

కేశవుడు యిలా ఆలోచిస్తూనే చిల్లం ములు పైకెత్తి మచ్చల సంహం తలకు బానాన్ని గురిచేశాడు. ఆతడు వంట తాగును బాగా తాగి బాణం వదలచోతున్నంతలో బయటమ్మల్లు, కంకారీ... అంకారీ... మృగత్త కట్టు... అంటూ చప్పున కేశవుడికేసి తిరిగి, "ఏమిటి, మచ్చు బెయ్యి బోతున్నది? నీ బాణంతో సంహాన్ని చంపగలననే అనుకుంటున్నావా? నేను కట్టుమర్తం చేసి దాని నేను మూయచోతున్నాను. అయినా ఏదీ చూడార, బాణం పడుతు!" అన్నాడు పెద్దగా నవ్వుతూ.

కేశవుడు బానాన్ని సంహం తలకు గురి చేసి వదిలాడు. బాణం విష్ణుమంటూపోయి దాని తలకు తాకుతూనే గ్రేడ్ మంటూ కత్తింది, అంతమొరం గాలిలోకి ఎగిరి కొలనునిదలో వదిలిపోయింది.

"దూకానా, ని బాసు ఒకటి వేచా అయింది నీవు. సుంహానికి చిమ కుట్టిపట్ట యువాలెదు. ఇది బ్రహ్మాదండి మాంత్రికుడి పెంపుడు నిరహం. ప్రపంచంలో ఎక్కడా లేని ఈ మచ్చలసంహాన్ని తనే వృష్టింబా నని వాడు చెప్తుంటాడు. కాని నేను నమ్మను. వాడు మాంత్రికుడేగాని బ్రహ్మ దేవుడు కాదు గదా? పిన్ని చిప్పిపిల్లగా వున్నప్పుడే ఎట్లాకుని పైకి పి చిరతవైలి చక్కాన్నె కుట్టివుంటాడని నా అనుమానం," అన్నాడు జయమల్లు.

"అది అసంభవం. ఒక జంతువుకు మరో జంతువు చక్కాన్ని తెచ్చి కుడితే అది దాని కరీరంలో ఎలా కలిసిపోతుంది?" అన్నాడు కేశవుడు.

"అయితే, ఒకటి చేసివుంటాడు. ఇది చిప్పిపిల్లగా పోగినప్పుడే దాని కరీరాన్ని అక్కడా యక్కడా కార్చివుంటాడు. అది మానస తరవాత మచ్చలయివుంటవి," అన్నాడు జయమల్లు.

"అలా జరిగితే జరిగిందొచ్చు. అయినా, ఈ వర్ష అంతా ఎందుకు? ఈ సుంహం వల్ల నా శేమి అపాయం లేదు గదా— ఆ మాట ముందు చెప్పు?" అన్నాడు కేశ వుడు కొంచెం విసుగ్గా.

"అపాయం ఏమీలేదు! గద్దెళ్ళుగా మాంత్రికుడి శిష్యునియి వుండి కనిసం మృగాలైనా మంత్రకట్టు వెయలేనను కుచ్చావా? మాడు, దాని వదు ఎలా తగ్గి పోయిందో, ఇంకా సెవటిలో పిల్లిలా ఆ రాతిమీద బోర్లాపడుకుంటుంది," అన్నాడు జయమల్లు.

చూస్తూండగానే నిరహం ఒక్కసారి గట్టిగా జాలు విడిచింది. అవిల్లిస్తున్నట్లు పెద్దగా నేరు తెరిచి, బల్లిలా రాతిని అంటి పెట్టుకుని పడుకున్నది. కేశవుడు జయ మల్లు మంత్రశక్తికి ముగ్ధుడయ్యాడు. నిజంగా చిమ తనకు పైబాతులైతే, బ్రహ్మ

దండి మాంత్రికుడి నుంచి ప్రమాదం లేకుండా తేలిగ్గా పారిపోవచ్చునుకున్నాడు.

బయటపల్లె ఎనుగుల కొలనులో దిగి బుడుంగు బుడుంగుమని మునుగుతూ, "మాస్తా నేం, కేశవా, దిగు, స్నానం చెయ్యి. మన కొసం బ్రహ్మదండి కని పెట్టుకుని వుంటాడు," అని కేశవేశాడు.

కేశవుడు విల్లంబుల్ని కొలను ఒడ్డున పడవేసి కొలను నీటిలో దిగి స్నానం చెయ్యి సాగాడు. బహుశా తాను స్నానంచేసి శుచి అయిన తరువాత మాంత్రికుడు తనను కాల వైరపుడికి బలి యివ్వాలనుకుంటున్నావని అతడికి తేలింది.

కేశవుడు తన సంభోధన గురించి బయటపల్లెను అడుగువామనుకున్నాడు. కాని, బయటపల్లె కొలనులో చాలా దూరంపోయి కెంతలు కొడుతూ తీరలు వెస్తున్నాడు. కేశవుడు మెల్లగా తూడూ అత్యంత సమీపించి, తన భయాలను గురించి అడిగేందుకు పిదాలు వదిలెంతలో, కొలనుకు అ వైపునుంచి, రావూరవృత్తా వర్తిపాతున్నప్పుడు, అ వెంటనే ఎనుగుల ఘంకారాలా వినిపించినై.

"ఎనుగు మించ కొలనుకు వస్తున్నట్టున్నది?" అన్నాడు కేశవుడు.

"దీని పేరే ఎనుగుల కొలను గదా, మరీ యిందులో స్నానాలు చెసేందుకు ఎనుగులు రాక మరేం వస్తవనుకున్నావు?" అన్నాడు బయటపల్లె దేవురూ.

"అలా అయితే మనం త్వరగా యిక్కణించి పారిపోవటం మంచిది. అది వచ్చి పడినదే, మనం చాలి కాళ్ళకింప తూడా తునియ్యైపోతాం!" అంటూ కేశవుడు ఒడ్డుకెని గబగబా తీరసాగాడు.

బయటపల్లె కేశవుడి భయంచూసి పెద్దగా నవ్వాడు. చూస్తూండగానే అయివాడు ఎనుగులు ఒకవాన్ని ఒకటి తోసుకుంటూ, తండాలతో కొలను పక్కనవున్న చెట్ల

కొమ్మలను అలవేకగా పట్టివియస్తూ కొలను ఒడ్డుకు వచ్చినై. వాటిని చూస్తూనే జయమల్లు బుతుంగుని నిజిలో మునిగి తప్పిన పైకివచ్చి, పెద్దగా మంత్రం పఠిస్తూ, యింత బురదను ఏనుగులకేసి వినరాదు. ఆ మరుక్షణం ముందువచ్చిన ఏనుగులూ, వాటిని అనుసరించి వస్తున్న మరికొన్ని ఏనుగులూ ఉన్నచోటునే శదలామెదలక స్థానిువుల్లా ఆయిపోయినై.

"చూకావా, మనశక్తి!" అంటూ జయమల్లు కేశవుడి కేసి పెద్ద కేశపెట్టి, నిదానంగా ఈడుకుంటూ కేశపుయన్న చోటికి వచ్చాడు. కేశవుడికి కలిగిన ఆశ్చర్యం అంతా

యింతా కాదు. నిజంగానే జయమల్లు గొప్ప మంత్రం చేసుకున్నాడతడు.

కేశవుడి అలోచనర్పి వనకట్టన వాడిలా జయమల్లు తల వూచి, "గోదా వాయాలిది మృగాలనూ, పక్షులనూ లొంగదీసుకో గల గలం ఏమంత గొప్ప శక్తికాదు. ఇలాంటి స్వల్ప శక్తుల్ని ప్రహ్లాదండిగాడు చిలూకాలూ శవపకుండానే ప్రదర్శించగలడు. రాకాసిలోయలో ప్రవేశించి, అక్కడవున్న గొప్ప గొప్ప నిదుర్ని కొల్లగొట్టి గల శక్తిని సంపాదించినప్పుడే మనం నిజమైన మంత్రవేత్తలం అవుతాం," అన్నాడు.

"ఆ రాకాసిలోయ ఏక్కడున్నది?" అని అడిగాడు కేశవుడు.

"ఆ సంగతి తెలిస్తే యింకా కావలసిందేముంది? అది తెలుసుకునేందుకే గదా, నేను యింత కాలంగా ఆ ప్రహ్లాదండిగాణ్ణి సేవిస్తున్నాను," అన్నాడు జయమల్లు.

ఆ మాటలతో కేశవుడికి గురుశిష్యుల మధ్యవున్న చైరానికి కారణం ఏమిటో అర్థమయిపోయింది. ఆ రాకాసిలోయలో వున్న నిదులో లెక...వాళ్ళ అస్త్రకలో సంపాదించుకునేందుకు తను వాళ్ళకు సాయపడాలన్న మాట!

జయమల్లు పై కట్టతో ఒంటిని శుభ్రంగా తుడుచుకుని, శేకపుడికిని తిరిగి, "ఊ త్వరగా కావించి, జయలు దేవుడారా," అన్నాడు. శేకపుడు కూడా అదరాజాదరా ఒళ్ళు తుడుచుకుని, చిల్లంబులు తీసుకుని జయలు దేవుడు. జయమల్లు రెండడుగులు వేసి చచ్చిన అగిహాయి, "హాహం, ఆ ఏనుగులు గంతెండి చస్తే, మనకు ఎంతస్తుంది!" అంటూ వెనుదిరిగి ఏదో మంత్రం చదివి, "ఏయో, గజరాజులూ, యిక మీరు కొలనులో దిగ చచ్చు," అంటూ అరిచాడు.

ఎవరో అజ్ఞ యిచ్చిపట్టుగా ఎనుగులు గుంపుగా మొందుకు కదిలి కొలనులోకి దూకినై. జయమల్లు అక్కడవున్న ఒక చిన్నరాతిని చితిలోకి తీసుకుని, మధ్యల నింపాననెని విసురుతూ, "గజ సుప్తుకూడా ని కంతవోషే ప్రారంభించు," అని అరిచాడు. సంహం ఎగిరి రాతిమీద నిలబడి చెవులు దిచ్చిళ్ళుపడెలా గర్జించటం మొదలుపెట్టించి. ఆ గర్జన వింటూనే కొలనులోని ఎనుగులు తొందాచెత్త పెద్దగా ఘోరకారనాదం చేసినై.

"నెను కొలనుకు స్పానానికి చచ్చిన రోజల్లా యిదె సీరని. ఆ ఏనుగులూ, ఈ సంహం యిలాగే గంటల తరబడి కద్దించు

కుని, చివరకు బేటిదారిని అని పోతది," అన్నాడు జయమల్లు వంతే తృప్తిగా.

జయమల్లు దోహని శేకపుడికి చిరాకు తెప్పించించి. తనకు యిక కొద్ది గంటల్లో హంత్రుకుడిపిల్ల ప్రమాదం రాబోతున్నది. జయమల్లు శేమో చిమ గుట్టనట్టయిరాలెడు.

"మన యద్ధరం ఈలాటి నుంచి స్వేచా తులమని చెప్పావు. అయినా, నాకు కలగ నున్న ప్రమాదాస్పంది కాపాడేందుకు నువ్వు ఏలాంటి ప్రయత్నం చేస్తున్నట్టు లెడు," అన్నాడు శేకపుడు.

జయమల్లు తల ఎత్తి కొంత పైభాగాని నేని యాచాడు. అక్కడ ఒక పెద్ద బండ

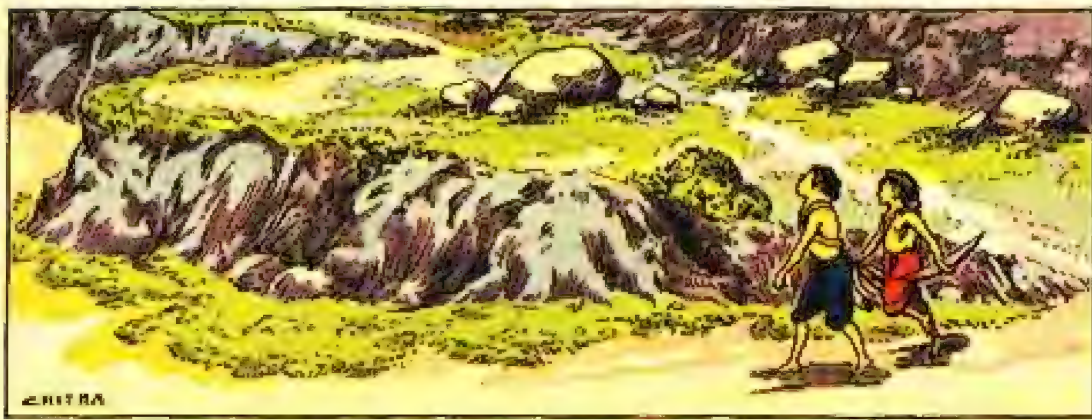
రాయి వాసుకుని బ్రహ్మాదండి మాంత్రికుడు తమ శిష్య చూస్తుండటం ఆతనికి కనిపించింది. వెంటనే జయమల్లు శిశువుణ్ణి హెచ్చరిస్తూ, "నువ్వంత పెద్దగా మాట్లాడకు. వాడివి పాము చెప్పటం. నీకు ప్రమాదం కలగకుండా కాపాడటం నాకూ ఎంతో అవసరం. రాకానిలోయలో ప్రవేశించేందుకు అడ్డివిపెడ బ్రహ్మాదండిగాడితోపాటు, నెనూ ఈ లోబానె తెలుసుకున్నాను. నీ భుజం మీదవున్న మచ్చ—వేదగ విప్పిన పాము మానిం తరవాత వాడు ఎంత సులభమైనట్టాడో చూడొచ్చు గదా? ఈ రాత్రి నీకు విదా శక్తిని అవహింపజేసి, ఆ రాకానిలోయకు వెళ్ళవారి, అక్కడ వీరినికెసాల సంగతి నీ చెత చెప్పిస్తాడు. ఆ వివరాలెవ తెలిసిం తరవాత మనం వాణ్ణి మరోలోకానికి పంపిస్తాం, భయపడకు!" అన్నాడు.

"మనకంటే ముందే వాడు బ్రాగ్మత వది, మననె వాడు పరలోకయాత్ర

చేయిస్తే? ఆ సంగతాలోచించావా?" అన్నాడు శిశువుడు అనుమానంగా.

"వాడా పనిచేయలేదు. వాణ్ణి పుడు దనవికాచి, కిర్రభూతం వల్ల ఏడిచున్నది. అందువల్ల వాడిలో ఇంగితభాగం లోపించింది. అలా కాకపోతే, వాడు నమ్మి మన యివ్వర్నీ యిలా కలిసి కట్టుగా తిరగనిచ్చి వాడు కాదు." అన్నాడు జయమల్లు.

కొండమీద రాత వక్కన నిలబడి వాళ్ళ శిష్య చూస్తున్న బ్రహ్మాదండి మాంత్రికుడి పెదాలమీద చిరునవ్వు కదుల్లాంది. వాడు లేపిత్రి, "శిష్య జయమల్లు, శిశువా! వచ్చేప్పుడు యిన్ని ఎందు దీరినెవ్వల్లలా, యిన్ని వెలగవల్లలా — నీమహిళ్ళలో వట్టుకు రండి. కాలక్షైరవుడు అకలితో సక సక లాడిపోతున్నాడు. పాపం, వెయ్యి సంవత్సరాల శిశుసాని మాత్రమే ఈ లోకాన నుల లాడలదుర్నికి అకలిచెస్తుంది!" అని శిశుపెట్టాడు. —(ఇంకా ఉంది)

తెలుసుకోగూడని సత్యం

పట్టుపడని విక్రమార్కుడు చెట్టు పక్కకు తరిగివెళ్ళి, చెట్టుమీది నుంచి కదాన్ని దించి బుజాన వేసుకుని, ఎప్పుడలాగే మౌనంగా శృకానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవం లోని బేతాళుడు, "రాబా, నివు ఏదైనా సత్యాన్ని తెలుసుకో గోరి ఈ అవరాధి సమయంలో ఇలా శ్రమిపడుతున్నావా? అయిన వశంలో ని ప్రయత్నం మానిటం మంచిది. ఎందుకంటే ఎక్కొక్కప్పుడు సత్యాన్ని తెలుసుకోవటంకూడా చాలా అపాయకరం. ఈ విషయం నిరూపించడానికి నికు రస బుద్ధి మహారాజు శత చెబుతాను. విను," అంటూ ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

పూర్వం రసబుద్ధి మహారాజుని ఉంటే వాడు. ఆయనకు ముగ్గురు భార్యలు. ముగ్గురుకూడా అనిమాన సౌందర్యవతులు. ఏ ఒకరిని చూసినా ప్రపంచంలో అంత సౌందర్యవతి మరొకతే ఉండదనిపించేది. అటువంటి ఆ పురూషలా పేర్కొనరులు

బేతాళ కథలు

ముగ్గురు తనకు భార్యలయినందుకు రాజు సంతోషంతో పొంగిపోయేవాడు.

ఒక వేసవికాలపు పండువెన్నెల రాత్రి రాజు తన ముగ్గురు భార్యలతోనూ మిద్దె మీద చల్లగాలికి శయనించి ఉండగా ఒక రాత్రివేళ రాజుకు మెలకువ వచ్చింది. పిండి అరబోసినట్లున్న చెన్నెలలో నిద్రించే తన భార్యలు అవ్వరవలను మించి ఉన్నట్లు రాజుకు తోచింది.

అంతలోనే ఆయన కొక సందేహం వచ్చింది. తన భార్యలు ముగ్గురూ లోకంలో అందరు స్త్రీలకన్నా చక్కనివారే. కాని వారిలో ఎవరె ఎక్కువ చక్కనిది?

సందేహం

ఈ సందేహం తీర్చుకునేటందుకై రాజు ఒక్కొక్క భార్యనే మళ్ళిమళ్ళి చూశాడు. ఎంతసేపు చూసినా ఆయనకు వారి సౌందర్యంలో కుంచెంకూడా తారతమ్యం తెలియలేదు. ఆయన అనుమానం తీరనేలేదు. అంతకంతకూ రాజుకు ఈ నిజం తెలుసుకోవాలన్న అరాటం పెచ్చిపోయింది. ఆయన ఆ రాత్రి మరి నిద్రపోనేలేదు.

తెల్లవారగానే రాజు నిత్యకృత్యాలు తీర్చుకుని సభాభవనానికి వెళ్ళాడు. అయిన మంత్రి నయనేతి అనేవాడు ఆయనను చూస్తూనే, "మహారాజా, తమ కళ్ళు నిద్రలేసట్టుగా ఏర్రగా ఉన్నాయి. కారణమేమిటి?" అని అడిగాడు.

"మంత్రి, ఒక్క సందేహం నా తలలో ప్రవేశించి తెల్లవార్లు నాకు నిద్రలేకుండా చేసింది. ఇప్పటికీ ఆ సందేహం తీరనేలేదు. అదేమిటంటే—నా ముగ్గురు భార్యలలోనూ ఎక్కువ అందగత్తె ఎవరు? ఎంత అలోచించినా సమాధానం దొరకడంలేదు," అన్నాడు రాజు.

"మహారాజా, దానినిబట్టే ముగ్గురు రాణులూ సమాన సౌందర్యవతులని, హెచ్చుతగ్గులకూ, ఓర్పులేనెతనాలకూ అవకాశం లేదని తెలియటం లేదా? మీరా

విషయమై మనసును బాధ పడనికండి," అన్నాడు మంత్రి నయనేత్రు.

"అలా కాదు, మంత్రి. నాకు ఈ విషయం నిజం తెలిసి తిరాలి. లేకపోతే నాకు మనశ్శాంతి ఉండదు," అన్నాడు రాజు.

రాజుగారి మనస్సును ఈ పెదమార్గం నుంచి మళ్ళించటం సాధ్యంకాదని నయనేత్రు గ్రహించాడు. అయిన రాజుతో, "మహారాజా, మన నగరానికి ఒక బ్రాహ్మణ యువకుడు పచ్చాడు. అతడి పేరు కాంతి గ్రహుడు. స్త్రీ సౌందర్యాన్ని అంచనా కట్టటంలో అతడికి సమానులైనవారు మూడు లోకాలలోనూ లేరని ప్రతీతి. అతణ్ణి పిలి

పించి ముగ్గురు రాణులనూ చూపండి. ముగ్గురిలోనూ విపరి సౌందర్యం ఉత్కృష్టమైనదో అతను తూచిస్తట్టు చెప్పగలుగుతాడు," అన్నాడు.

రాజు ఈ సలహాకు ఎంతో సంతోషించి కాంతిగ్రహుణ్ణి పిలిపించి ఒక గదిలో అతనితో మాట్లాడుతూ కూచున్నాడు. ఆ సమయంలో రాజుగారు ముందుగానే చేసిన విర్వాటు ప్రకారం, ముగ్గురు రాణులూ, ఒకరి తరవాత ఒకరుగా, రాజుగారు కూచున్న గది కుండా నడిచి వెళ్ళారు.

మొదటి రాణిని చూచినప్పుడు కాంతి గ్రహుడు కొద్దిగా పోయినట్టుగా ఆయి

పోయాడు. రెండవ రాని కనిపించగానే అతని కరీరం కొద్దిగా జలదించింది. మూడవ రాని అటుగా వెళ్ళినప్పుడు ఆ బ్రాహ్మణు యువకుడి ముఖం విపరీతమయింది.

ముగ్గురూ వెళ్ళిపోయాక రాజు కాంతి గ్రహుడితో, "బ్రాహ్మణా, నీవు సౌందర్య నిపుణుడవని చెప్పాను. ఇప్పుడు ఈ గది కుండా సడిచి వెళ్ళిన ముగ్గురు రాణులనూ చూశావుగదా? వారిలో ఎవరి అందం హెచ్చో చెప్పు చూతాం!" అన్నాడు.

కాంతిగ్రహుడు తనలోతాను ఈ విధంగా విత్కించుకున్నాడు: రాజుగారి ఆభిమాన

భార్య ఎవరో తెలుసుకోకుండానే ఎవరు అందంలో ఎక్కువైనది చెప్పటం కేమం కాదు. తన ఆభిమాన భార్య అందరికన్నా అందగత్తై కాని పక్షంలో రాజుగారికి తప్పక ఆగ్రహం కలుగుతుంది. అదిగాక, ముగ్గురు రాణులలో ఎవరు ఎక్కువ అందంగా ఉన్నారని చెప్పినా మిగిలిన ఇద్దరికీ తన మీద కోపం వచ్చి ఎదో విధంగా తన ప్రాణాలు తీయస్తారు.

ఇలా ఆలోచించుకున్నవాడై కాంతి గ్రహుడు, రాజుగారి ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పగలిగి ఉండినాడా, "మహారాజా, ఆలోచించుకోవటానికి నాకు లేవటాకా

వ్యవధి ఇవ్వండి," అని విషయంగా అడిగాడు. రాజు ఇందుకు సమ్మతించి కాంతి గ్రహస్థి పంపేశాడు.

ఆ బ్రాహ్మణు యువకుడు వెళ్ళిపోయాక నయనెత్రి రాజుతో, "మహారాజా, ఈ యువకుడు మీ రడిగిన ప్రక్కకు సమాధానం తెలిసకూడా ఆలోచించటానికి రేపటి దాకా వ్యవధి అడిగాడు. అతను నిజం చెప్పటానికి భయపడుతున్నాడని, ఈ రాత్రే అతను సగరం విడిచి పారిపోతాడని నా సమ్మతం," అన్నాడు.

ఈ మాట విని రాజు ఆరాటపడి, "ఆ బ్రాహ్మణు యువకుడికి తెలిసిన

విషయం మనం గ్రహించటానికి ఏమిటి ఉపాయం?" అని అడిగాడు.

"మహారాజా, అందుకు దగిన ఉపాయం నేను ఆలోచిస్తాను. మీరు విచారించండి," అని నయనెత్రి ఒక పత్రకంవేశాడు. అయిన ఏర్పడింది. కాంతిగ్రహుడి అంచనా ప్రకారం ముగ్గుడు రాణులలోనూ ఈ త్రమ సౌందర్యవతి ఎవరో రాజుకు తెలిసిపోయింది. అయిన ఆ రాణిపట్ల ఎక్కువ ప్రేమగా ఉంటూ మిగిలిన ఇద్దరు భార్యలను అరిక్కింగా చూడసాగాడు. అవి గమనించి ఆ ఇద్దరు రాణులూ మూడవ రాణికి ముందుపెట్టి చంపించారు. ఈ నెరం

బయట పడింది. రాజుగారు ఆగ్రహపెనువై తన ఇద్దరు రాణులకూ మరణించడన విధించాడు.

ఈ విధంగా రాజుగారి సంకయం అప్పరసల్లాంటి ఆయన ముగ్గురు రాణులనూ నిర్మూలించెనుండి.

జ్ఞాని ఆయన మంత్రి నయనెత్రి నలహ వెనక రాజు గోతిలోపడ్డాడు.

జేతాకు డి కత్త చెప్పి, "రాజా, కాంతి గ్రహుడికి తెలిసిన సత్యాన్ని బయటపెట్టకానిది నయనెత్రి ఏమి ఉపాయం చేసే ఉంటాడు? అది సాధ్యమయే వనా? నయనెత్రి చేసిన పతకం ఎలాటదై ఉంటుంది? ఈ సంచేహవిని సమాచారం తెలిసినకాక చెప్పుక పోయావే నీ తల వగిలిపాతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమాద్కుడు, "నయనెత్రి కాంతిగ్రహుడి మనోభావం తెలుసుకోవటం ఏమీ కష్టంకాదు. ఆ యువకుడు సాందర్య నిపుణుడు.

రాజు భార్యలు అప్పుడూప సాందర్యవతులు. వారు రానిసట్టుగా మూడు ప్రేమలెలు సృష్టించి, ముగ్గురూ అతన్ని ఒకే వేళకు వేసువేసు సంకెతస్థలాటకు రమ్మసట్టు ఆహ్వానాలు పంపితే, అతను మూడుచోట్లకూ ఒకేకాలంలో వెళ్ళలేడు గనక, తనకు అందరికన్న ఎక్కువ సాందర్యవతి అనిపించిన రాని రమ్మన్న చోటనే వెళతాడు. మంత్రి నియమించిన వారులు అతనివెంట రహస్యంగా ఉండి అతను ఎక్కడికి వెళ్ళినది తెలుసుకుని, అ సంగతి మంత్రికి చెబుతారు. ఆ ప్రదేశం ఏ రాని పేర సృష్టించిన లెఖలో ఉంటే సంకెత స్థలమో మంత్రికి తెలుసు గనక అమె మిగిలిన ఇద్దరికంటె సాందర్యవతి అని తెలిసపోతుంది," అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మోసభంగం కలగగానే జేతాకుడు కవంతో సహా మాయమై మళ్ళి చెప్పెక్కాడు. (కల్పితం)

లక్ష్మీ కటాక్షం

[చామరీకర్త కథ]

ఒక కాజుగారి పద్మ ప్రభావామాత్యుడుండేవాడు. ఆయనకు లక్ష్మీదేవిని ప్రత్యక్షం చేసుకోవాలని గాఢమైన కోరిక కలిగింది. అందుకోసమై ఆయన ఎన్నో బహిర, తపాలా చేశాడు. లక్ష్మీ సహస్రనామాలు చూచుసాధ్య బలించాడు. లక్ష్మీదేవి ప్రత్యక్షం కాలేదు. విసుగెత్తడాకా లక్ష్మీపూజ చేశాడు. ఆ దేవి కటాక్షించలేదు.

కాలక్రమేన ఆయనకు దుహిత సుఖాల మీదనే విరక్తి కలిగింది. లక్ష్మిని ప్రత్యక్షం చేసుకోగలనన్న నమ్మకంకూడా పోయింది. ఆయన సన్యాసాశ్రమం స్వీకరించి, తపస్సు చేసుకోవటానికి అరన్యాసికి బయలుదేరాడు.

తలవని తలంపుగా ఆయనకు చాలిలో లక్ష్మీదేవి ప్రత్యక్షమై, "నన్ను ప్రత్యక్షం చేసుకోవటానికి నిపు చేసిన పూజలూ, అర్చనలూ చూచి నీ కోరిక తీర్చి పచ్చాను," అన్నది.

"వెళ్ళవమ్మా, వెళ్ళు నా కోరికలన్నీ ఉడిగాయి. నే నిప్పుడు అన్ని త్యజించిన సన్యాసిని. నారినప్పుడు కనబడక అవసరం లేనప్పుడెందుకు కని పిస్తున్నావు?" అన్నాడు సన్యాసి.

"నా దర్శనం శాసన యాదించినంత కాలమూ నిపు విచ్చగాడివే. నెను విచ్చగాళ్ళకు దర్శన మివ్వను. విచ్చగాడి మనస్తత్వం నీలో లేకుండా పోయింది గనక నీ కిప్పుడు కనిపించాను," అన్నది లక్ష్మీదేవి.

మంచి జయిస్తుంది

ఒక కొండ చరియ మీద ఒక కాపు నివసిస్తూ ఉండేవాడు. ఆయనకున్న ఆస్తి ఒక మేకల మంద. ఆయనకు ఇద్దరు కొడుకులూ, ఒక కూతురూ ఉండేవారు.

ఒకనాడు కాపు కుమార్తె కొండ శిఖరం మీద మేక పిల్లలను మేపుకుంటూ ఉండగా, గారడీ చేసినట్టుగా ఆకాశం నుంచి ఒక మబ్బులాటిది ఆమె ఉన్నచోట వారి, అంతలోనే మళ్ళీ పైకి లేచిపోయింది. ఆ క్షణంలోనే ఆ పిల్ల మాయమై పోయింది. తరవాత ఎంత వెతికినా ఆమె బాడ దొరకనే లేదు.

ఒక సంవత్సరం గడిచింది. కాపు కూతురు మాయమైన రోజు మళ్ళీ వచ్చింది. కాపు పెద్ద కొడుకు తండ్రితో, "అమ్మాయి మాయమై నిన్నటితో ఏడాది నిండింది. దానికోసం వెతకకుండా కూర్చోవటం నాకేమి బాగాలేదు. నేను బయలుదేరి వెళ్ళి దాన్ని వెతికి రెస్తాను," అన్నాడు.

"నిపు వెళ్ళి అమ్మాయిని వెతుకుతా ననటం నాకు సమ్మతమే గాని, నన్ను ఆసుమతి కోరకుండా నీ అంతట నీవే నిర్ణయానికి రావటం అంత మంచి లక్షణం కాదు," అన్నాడు తండ్రి.

పెద్ద కొడుకు నిర్ణక్షంగా తల ఎగరేసి తన తల్లితో, "అమ్మా నాకు మంచి రొట్టె కాల్చి పెట్టు, దారిలో తినటానికి," అన్నాడు.

తన పెద్దకొడుకు తండ్రి పట్ల వినయంగా ప్రవర్తించలేదన్నది తల్లిని బాధించింది. ఆమె వాడితో, "నాయనా, ఇష్టం లేకుండా పెద్దరొట్టె కాల్చినా? ఇష్టంతో చిన్నరొట్టె కాల్చినా?" అని అడిగింది.

"ఇష్టం లేకుండా అయినా సరే పెద్ద రొట్టె కాల్చు. అపేక్షిత కడుపు నిండు తుందా?" అన్నాడు పెద్దకొడుకు. వాడు తల్లి ఇచ్చిన పెద్దరొట్టె సంచిలో వేసుకుని, కాలి సత్తువకొద్దీ నడుస్తూ దువ్వలవనం

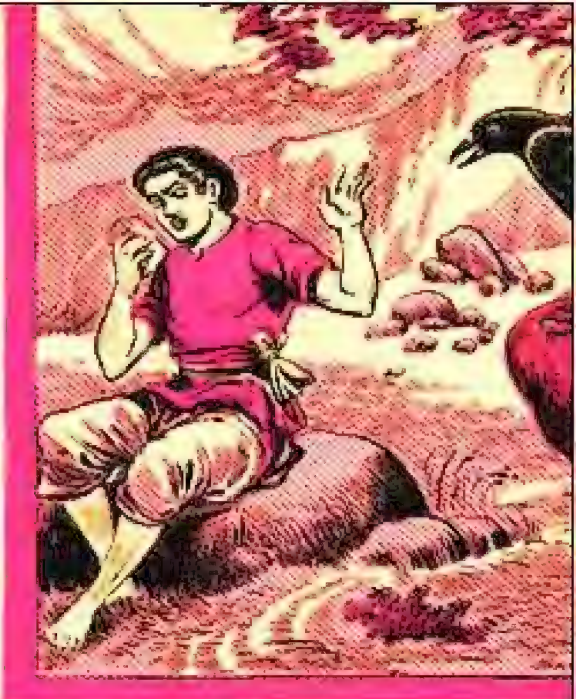

చెడుకున్నాడు. వాడికి అకలి వెస్తున్నది. అందుచేత, ఒక చక్రాలు కనిపిస్తే దానిపై కూచుని, నుంచిలో నుంచి కొత్త పైకి తిని తినబోయాడు.

అంతలోనే ఎక్కడినుండో ఒక మాల కాకి లెక్కలు తవతవ లాడించుకుంటూ వచ్చి, పెద్దవాడి సమీపంలో ఉన్న ఎత్తయిన కొనరాతిపై వారి, కొత్తను చూస్తూ, "కా, కా!" అని అరిచింది.

"హే, మాలకాకి! అసలే నాకు చాలని కొత్తలో నీకు పంతు కావాలా?" అంటూ పెద్దవాడు తన మానాసతాను కొత్తను పొంతం తియ్యాడు, ఒక చిన్న తుంపుకూడా వదలకుండా. తరవాత వాడు మళ్ళీ నడక సాగించి, చీకటి పడే వేళకు ఒక కొంత కొమ్ము ఎక్కి దిగే సరికి, ఎదురుగా ఒక కుటీరమూ, అందులో నుంచి వచ్చే దివపు వెలుగు కనిపించాయి.

ఆ రాత్రికి అక్కడ విశ్రాంతి తీసుకోవటానికి నిశ్చయించుకుని పెద్దవాడు ఇంటిని సమీపించాడు. ఆ ఇంటి యజమాని శత పృథ్వులాగా కనిపించాడు. ఆయన కాపు పెద్దకొడుకుకు ఆదరంతో స్వాగతం చెప్పి, వజ్రం పెట్టి, "అబ్బాయీ, నా దగ్గర కమతం ఉంటావా? నాకు మూడు

మచ్చలాపు లున్నాయి. వాటిని కాయటానికి మనిషి కావాలి," అన్నాడు.

"నేను మా చెల్లెల్ని వెతకటానికి బయలు దేరాననుకోండి. ఆయనా గిట్టుబాటు ఆయన పక్షంలో మీ ఆవులను కాయటానికి నా కేమీ ఆభ్యంతరం లేదు," అన్నాడు పెద్దవాడు.

"ఆవులను కాయటంలో నేను చెప్పి నట్టు నడుచుకుంటే నీకు ప్రతిఫలం బాగానే ముట్ట జెప్పుతాను: ఆ విషయం నీకు సంబంధం వద్దు. చూడూ, ఆవులను మేతకు తీసుకు వెళ్ళినప్పుడు వాటిని నీకు కాపలిసి నట్టు తోలక, అవి ఎటు వెళితే అటు వెళ్ళ నివ్వాలి. అవి ఏ మేత మేస్తే ఆ మేత మేయ

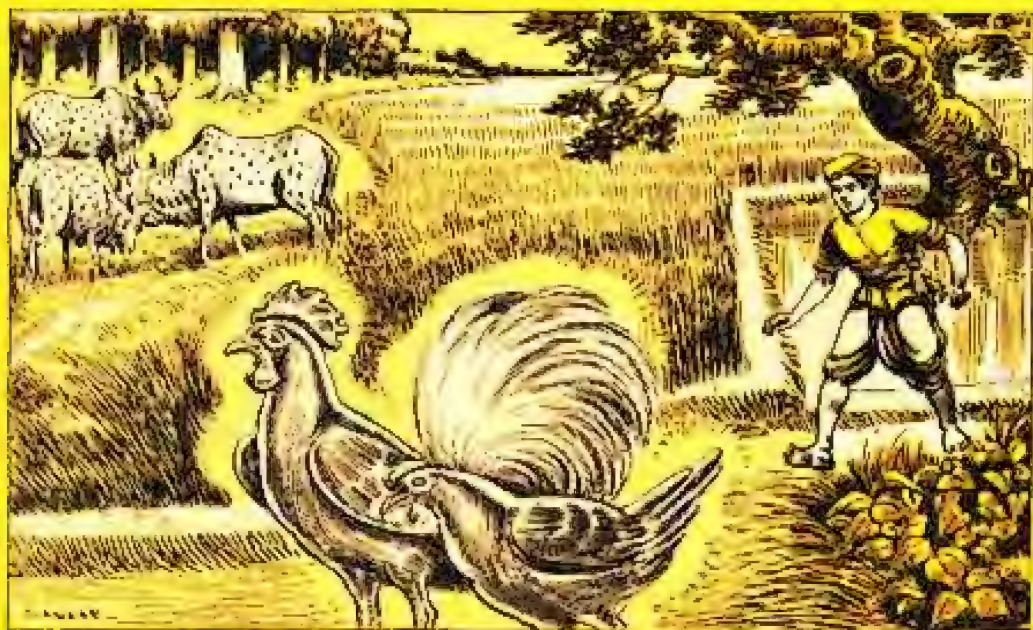
వివ్వాలి, కాని నీవు వాటిని వదిలిపెట్టి నీ దారిన నీవు పోరాడు. అవి ఇల్లు బయలు దేరి తిరిగి ఇల్లు చేరేదాకా వాటి వెంటనే ఉండాలి. ఇండులో ఏ మాత్రం తేడావచ్చినా నేను సహించను,” అన్నాడు వృద్ధుడు.

పెద్దవాడు ఈ నియమాలకు ఒప్పుకుని మర్నాడు ఉదయం ముసలివాడి మూడు అవులనూ వెంట బెట్టుకుని బయలుదేరాడు. అది రెండు కొండలు దాటి ఒక లోయలోకి వెళ్ళి అక్కడ మేయ నారంభించాయి.

ఇక్కడ ఒక చిత్రం జరిగింది. ఉన్నట్టుండి అకాకం నుంచి రెండు కోళ్ళు లోయలో, పెద్దవాడికి అంతదూరంలో

వాలాయి. వాటిలో ఒకటి బంగారు రంగు గల పుంజు, రెండవది వెండి రంగుగా ఉన్న పెట్ట. ఆ రెండు కోళ్ళనూ చూడ గానె పెద్దవాడి కళ్ళు కుట్టాయి. వాడు మేసే అవులను విడిచిపెట్టి ఆ కోళ్ళకేసి పరిగెత్తాడు. బంగారు కోడిపుంజు తేక ఈకలు పెరిమిబంగారు రంగులో మిలమిల తాడుతున్నాయి. పెద్దవాడి చెయి వాటిమీద పడించాలెదో, మంత్రం పెట్టినట్టు రెండు కోళ్ళూ మాయమయ్యాయి.

“ఇదంతా విద్దో ఇంద్రవాలం తాగుంది. ముసలివాడు చెప్పిన మాట వినక మాయ దారి కోళ్ళకొసం పరిగెత్తాను,” అనుకుంటూ

వాడు అప్పలు మేనే చేతికి తెరిగివచ్చాడు. అక్షణంలోనే మరొక వింత కనిపించింది. ఒక బంగారు కర్ర, ఒక వెండి కర్ర వాడి ముందుగా ఎగురుతూ పోతున్నాయి. ప్రమతి అయి, ఉంటుందనుకుని వాడు కళ్ళు ములుచుకుని మళ్ళీ చూశాడు. ప్రమతి ఏమీ లేదు. నిబంగానే ఒకటి బంగారు కర్ర, గంభీరమైన వెండి కర్ర. మళ్ళీ వాడి కళ్ళు కుట్టాయి. అప్పల గొడవ మరిచిపోయాడు. "అ రెండు కర్రలూ చిక్కించుకుంటే దుర్మదం శాస్త్రుతంగా తీరి పోతుంది," అనుకుంటూ వాటి వెంట పడ్డాడు. కానీ వాడు పది అంగలైనా వెనాడే లేదా, ఆ కర్రలు

కూడా కళ్ళజంటలాగే మాయ మయాయి.
రెండోసారి మోసపోయి వాడు అప్పులున్న
చోటికి వచ్చాడు. అది మేత మేస్తూనే
లోయ చివరకు వచ్చాయి. అక్కడ తలవని
తలంపుగా వాడి కొక అద్భుతమైన దృశ్యం
కనపడింది. అక్కడ కొన్ని పక్ష చిట్టలున్నాయి.
వాటినిండా పండిన పళ్ళున్నాయి. వాటి
బరువుకు కొమ్మలు నేల నానుతున్నాయి.
ఆ పళ్ళను చూస్తుంటే వాడికి బోరూరింది.
మళ్ళీ అప్పులను వేదిలేసి, ఆ పక్షుల కొనుకుని,
కడుపు ఉబ్బినదాకా అతంగా తిని తిని
అప్పులు మేసే చోటికి వచ్చాడు. అ తరవాత
అది మేత చాలించి ఇంటి చాల్ పట్టాయి.

కాపు పెద్దకొడుకు వాటి వెంట తానుకూడా బయలుదేరి వెళ్ళాడు.

ముసలివాడు వాడితో, "ఈ ఆవులకు పాలు తీసి నిపు నేను చెప్పిన ప్రకారం వాటిని కాకావలెద చూస్తాను," అని మూడు ఆవులకూ పాలు తీశాడు. ఆ పాలు అతి పలవగానూ, నిరసంగానూ ఉన్నాయి.

"నమ్మక వ్రేపా! ఇదుగో నీకు ప్రతి ఫలం," అంటూ ముసలివాడు ఆ పాలను కాపు కొడుకుపైన విసిరాడు. వెంటనే వాడు నిలుచున్న పాళంగా కిల అయిపోయాడు.

ఇంకొక విధాది గడిచింది. కాపు చిన్న కొడుకు తన తండ్రితో, "వాన్నా, అమ్మాయి

మాయమైపోయి రెండెళ్లయింది. అన్న వెళ్లి వివాది వెళ్ళింది. ఇద్దరి బాదా లేదు. నేను వెళ్ళి వాళ్ళ చెషయం అరా తీసి, పిలుంతు వాళ్ళను తీసుకురానా?" అని అడిగాడు.

"దానికేం, నాయనా? వెళ్ళి క్షేమంగా తిరిగిరా," అన్నాడు తండ్రి.

"దారిలో తనదానికి నాకొక రొట్టె కల్పి ఇయ్యమ్మా?" అన్నాడు చిన్నవాడు తల్లితో.

"నాయనా, ఇద్దం లెకుండా పెద్దరొట్టె కల్పినా? ఇద్దంతో చిన్నరొట్టె కల్పినా?" అని తల్లి వాణ్ణి అడిగింది.

"చిన్నరొట్టె అయితే మేటుకేం? ఇద్దం తోనే కల్పిమ్మా!" అన్నాడు చిన్నవాడు.

వాడు తల్లి కల్పిన రొట్టె తీసుకుని బయలుదేరి, భోజనం వెళకు దుప్పలపనం చేడుకుని, అన్నలాగే చీటాతిపై కూచుని రొట్టె తీశాడు. ఇంతలో మాలకాకి వచ్చి, "కా, కా!" అని అరిచింది.

"నీకూ ఆక లేస్తున్నదా? అమ్మ ఆపేకితో ఇచ్చిన రొట్టె కొంచెం తిన్నా నాకు కడుపు నిండుతుందిలే!" అంటూ చిన్నవాడు రొట్టెను రెండుగా విరిచి ఒక ముక్క కాకికి వేశాడు. అది ఆ రొట్టెను ముక్కున కదుచుకుని పనంలోకి ఎగిరిపోయింది. ఆ పాయంకాలానికి చిన్నవాడు ముసలి

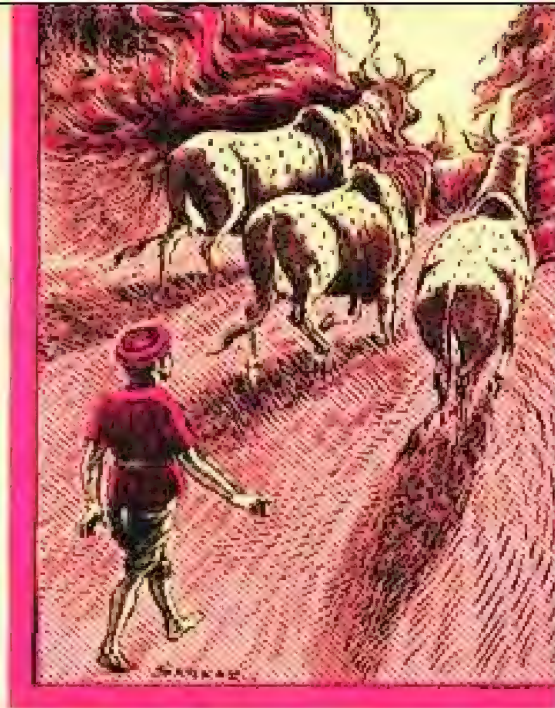

వాడుంటే గంజిక చెరాడు. పెద్దవాణ్ణి అడిగి నట్టుగానే ముసలివాడు, చిన్నవాణ్ణికూడా తన మచ్చలాపులను కాయమని అడిగాడు.

"వెను మా చెల్లెలిని, అన్ననూ వెతుక్కుతూ బయలుదేరాను. అయినా నిపు చూడబోతే పండు ముసలివి. కొంత ఎక్కి, దిగి అవులను దెవటం సపల్ల విమపుతుంది? అందుచేత కొద్దికాలంపాటు ని అవులను కాస్తాలె," అన్నాడు చిన్నవాడు. ముసలి వాడు చిన్నవాడికికూడా అవులను కాయ మలసిన పద్ధతి చెప్పి, తాను చెప్పినదానికి వ్యతిరేకంగా చెయ్యపెద్దన్నాడు.

చిన్నవాడు లోయలో మూడావులనూ మేపి సమయంలో బంగారు పుంజూ, వెండి పెళ్ళా ఎక్కిడినుంచో వచ్చి, వాడికి అంత దూరం వాలాయి. వాడు వాటిని చూశాడు గాని అవులను వదిలిన వాటి కోసం వరిగెత్తి పోలేడు. తరవాత వాడికి గెంతే బంగారు కర్రా, వెండి కర్రా కనిపించాయి. వాటిని కూడా వాడు లక్ష్మిపెట్టలేడు.

అవులు మేస్తూనే పల్ల చెట్టున్న చోటికి వచ్చాయి. చిన్నవాడికి ఆ పళ్ళను చూస్తుంటే తినాలని తీవ్రమైన కోరిక కలిగింది. కాని ముసలివాడు తనను అవుల వెంటనే ఉండ మని చెప్పటంవల్ల వాడికి ఆ పళ్ళు కోసుకు

తినే అవకాశం లేకపోయింది. ఎందుకంటే అవులు అగకుండా ముందుకు పోతున్నాయి. వాడు వాటి వెనకే నడిచాడు.

అకస్మాత్తుగా పొగచుట్టవేసింది. చెట్లు కాలుతున్న వాసన కొట్టింది. కొంతదూరం వెళ్ళేసరికి ఒక మైదానంలాటి ప్రదేశంలో ఉన్న దుబ్బులన్నె అంటుకుని మండు తున్నాయి. ఆ మంటలును లక్ష్మిపెట్టకుండా అవులు ఆ మంటే దుబ్బులమధ్యగా నడిచాయి. గత్యంతరంలేక చిన్నవాడు వాటిని అనుసరించాడు.

అదృష్టవశాత్తూ ఆ మంటలు అవులకు గాని, చిన్నవాడికి గాని ఏమీ అవకారం

చెయ్యలేదు. ఆవులు ఆ మైదానాన్ని చాటి కొంతదూరం నడిచి ఒక వాగు వద్దకు వచ్చాయి. ఆ వాగు పొంగి, పొర్లి, ఉరకలు చేస్తూ ప్రవహిస్తున్నది. అయినా ఆవులు నిశ్చింతగా అందులోకి దిగి అడ్డంగా నడిచాయి.

చిన్నవాడుకూడా విధిలేక వాటి వెంట వాగులోకి దిగాడు.

ఆవులు వాగు చాటి కొత్తదారిని ఇంకొక తిరిగి వచ్చాయి. చిన్నవాడుకూడా వాటితో పాటు ఇల్లు చేరాడు. వాడు తాను చెప్పిన ప్రకారం ఆవులను కాకాడే లేదా తేలును కోవటానికి ముసలివాడు ఆవులకు పాలు

తీశాడు. పాలు చిక్కగానూ, బలంగానూ వచ్చాయి. "నిన్న నిజమైన కాపరివి. నేను చెప్పినట్టే చేశావు. నీ అన్నలాగా అలక్ష్మింగా కాని ఉంటే నీ గతకూడా ఇలాగే అయి ఉండేది," అంటూ ముసలివాడు నిల అయిన కాపు పెద్దకొడుకును చూపించాడు.

"ఈ ముసలివాడు మంత్రగాడు లాగుంది. చెల్లెలినికూడా వీడే మాయం చేసి ఉంటాడు," అనుకున్నాడు చిన్నవాడు.

"నా మధ్యలావులను నేను చెప్పిన ప్రకారం కాననందుకు బహుమానం ఇస్తాను, ఏం కోరతావో కోడుకో," అన్నాడు ముసలివాడు.

"అయ్యా, నాకున్నదల్లా ఒకటే కోరిక. శిలగా మారిన నా అన్నను మామూలు మనిషిని చెయ్యండి. చాతనయితే నా చెల్లెలు మల్లీ మాకు దక్కేట్టట్టు చెయ్యండి," అన్నాడు చిన్నవాడు.

ఈ కోరిక విని ముసలివాడు అనంతప్రేమతో ముఖం చిల్లించి, "పెద్ద కోరిక కోరావు. అది తీరాలంటే, నేను మూడు పనులు చెయ్యతాను. ఆ మూడూ నువ్వు చెయ్యాలి," అన్నాడు.

"చెప్పండి," అన్నాడు చిన్నవాడు.

"అ కనిపించే ఎత్తయిన పర్వతం మీద ఒక అడవి దుప్పి ఉన్నది. దాని వక్కల

మధ్యలుంటాయి. దాని కాళ్లు చుట్టూలా ఉంటాయి. దాని కొమ్మలు అద్భుతమైనవి. అది వాయువేగంతో పరిగెత్తుతుంది. దానిని పట్టుకురావటం నీ మొదటిపని. ఈ సమీపం లోనే ఆగాధమైన సరస్సున్నది. అందులో అకువచ్చని రంగుగల బాతున్నది. దాని మొదటి పనుపు వచ్చగా ఉంటుంది. దానిని తీసుకురావటం నీ రెండవపని. కొండల మధ్య కొనెటి అడుగున ఒక తెల్ల చెవ ఉన్నది. దాని పొట్ట తెలుపు, మొప్పలు ఎరుపు. తేక వెండిరంగుగా ఉంటుంది. ఆ చెవను తీసుకురావటం నీ మూడవపని," అన్నాడు ముసలివాడు.

చిన్నవాడు అప్పుడే బయలుదేరి దుప్పి నోసం పర్వతం ఎక్కసాగాడు. పర్వత శిఖరాన వాడికా దుప్పి పెద్ద పెద్ద గొమ్ములతో కనిపించింది. వాడు దాని నోసం పరిగెత్తాడు. అది వాడికన్న పదింతలు వెగంతో పరిగెత్తికొండలన్నా తెప్పసాగింది.

"నా వెంట ఒక మంచి బాగిలం ఉంటే ఎంత బాగుండేది!" అని వాడు అనుకున్నాడు. ఆ కనుంలోనే ఒక బాగిలం కర వెగంతో దుప్పికని దూకి, దాన్ని పడవేసింది. చిన్నవాడు దుప్పిని చిక్కించుకుని, దాన్ని భుజాన వేసుకుని సరస్సుకు బయలుదేరాడు. బాగిలం ఎటో వెళ్ళిపోయింది.

తనకు సగం రోడ్ద ఇద్దాకన్న కృతజ్ఞతతో మూలకాకి ఆ బాగిలాన్ని వాడికి సహాయం పంపింది.

చిన్నవాడు సరస్సు పద్దకు వచ్చేసరికి అకుపచ్చ బాతు అకాశంలో ఎగురుతూ కనిపించింది. అది తనకు చిక్కట మెలాగా

అని వాడు అనుకునేటంతలో మూలకాకి స్వయంగా వచ్చి బాతును పట్టుకుని తెచ్చి చిన్నవాడి కాళ్ళ పద్ద పడవేసి తన దానిన తాను వెళ్ళిపోయింది.

ఇదేవిధంగా వాడు పురమొప్పల చేపను పట్టుకోవటానికి ఎక్కడినుంచో ఒక పిల్లి విల్లి వచ్చి సహాయం చేసింది.

ఈ విధంగా కాపు చిన్నకొడుకు ముసలి వాడు చెప్పిన మూడు పనులూ పూర్తి చేసి, ముసలివాడి మెప్పు పొందాడు.

"వాయనా, నిన్నే కేవలం నీ మంచి తనంతోనే తలపెట్టిన కార్యం సాధించావు. నీ అన్నను మామూలు మనిషిని చేస్తాను. నీ చెల్లెల్ని మాయం చేసి తెచ్చినది నేనే. ఆమెనుకూడా నీకు అప్పగిస్తాను," అంటూ ముసలివాడు, కాపు పెద్దకొడుకునూ, కూతురినీ చిన్నవాడి ముందుంచాడు.

చిన్నవాడు చాళ్ళిద్దరినీ వెంట బెట్టుకుని ఇంటికిపోయి సుఖంగా ఉన్నాడు.

దేవాయానికథ

శ్రీమదు పృథుపంశలో పుట్టినవాడు, విద్యాపంతుడు, తపశ్శాలి, ఆయునిను దైత్యులూ, వాసిష్ఠులూ తమ గురువుగా పెట్టుకున్నారు. పృథువమ్మతనే వాసిష్ఠ్యుడు సగరంలో శుక్రాచార్యుడు తన కుమార్తె అయిన దేవయానితో నివాసం చేస్తూండేవాడు. తనకు దేవదాసపులకు యుద్ధాలు జరిగేవి. ఆ యుద్ధాలలో చని పోయిన దాసపులను శుక్రాచార్యుడు బతికిస్తూ ఉండేవాడు. ఏమంటే, అయిన పద్ధ మృతసంజీవని అనే మంత్రం ఉండేది. అది చచ్చినవారిని బతికిస్తుంది.

దేవతలకు గురువు బృహస్పతి. ఆయనకు మృతసంజీవని తెలియదు. అందుచేత చచ్చిపోయిన దేవతలు బతికే అవకాశం లేకపోయేది. ఇది దేవతలకు పెద్ద సమస్య అయిపోయింది. వారు అలాడించి ఒక తపాయం చేశారు. బృహస్పతి నోడు

నైన కడుతీ, "బాబూ, నిపు వెళ్లి శుక్రాచార్యుడికి శిష్యత్వంచేసి ఎలాగైనా మృత సంజీవని విద్య పొందించుకు రా. శుక్రుడికి వనయ విధేయతలతో శుక్రాచార్యుని అయినను మెప్పించు. అయిన కుమార్తె చెప్పయానినూడా ని సేవతో మెప్పించు. లేక పోతే కార్యభంగం కలగగలదు," అని చెప్పారు. కడుడు ఇందుకు సమ్మతించి పృథువమ్మడి సగరం వెళ్ళాడు. శుక్రాచార్యుని చూసి, వనయంతో వసున్మరించి, తాను బృహస్పతి కుమార్తెనని, అయిన పద్ధ శిష్యత్వం చేయవచ్చానని చెప్పకున్నాడు. దేవతల గురువుమొక్క నోడుకు తనను గురువుగా ఎమ్మకున్నందుకు శుక్రుడు చాలా సంతోషించాడు. కడుడు శుక్రాచార్యుడి ఇంట ఉండి తన గురువు, అయిన కుమార్తె దేవయానినూడా మెచ్చుకునే విధంగా సేవలు చేశాడు.

పురాణ కథ

ఒకనాడు కడుతు తన గురువుగారి
పొందుదెనుపులను మేలివానికి అతన్యా
నికి పోయికుట్టించి, శంకరసింహ సమీపము
వెలి, అలసిపోయి ఒక ముగ్ధుడైపోయి పడుకు
నూచున్నాడు. అప్పుడు శంకరు వానిపైను
అటుగా వచ్చి, కడుపు మూసి, "ఏమిదు
సింహ?" అని అడిగాడు.

"నేను బృహస్పతి కొడుకును. స్వేదా
చామ్యులవారి వద్దే నేమీయుగా ఉంటు
న్నాను," అని నమస్కరణ చేసి అప్పుడు.

ఆ మాట విని దానవ్వులకు మెరిసి పోయింది. "వీడు మన గురువు వద్దప్పుడే సంతోషం సంపాదించాలని వచ్చి ఉంటాడు."

అనుకుని, కడుపు దిరిచి, అతడి శరీరాన్ని
తునకలుచేసి తోడెళ్ళుచు వేసి తమ వారిని
తాము వెళ్ళిపోయాము.

సాయంకాలమయింది. హామిదేను
వీలు అలవాటు దొప్పిన గంటకి తిరిగి
వచ్చాయి. కమిడి జాపలేదు. అతనిపైను
అప్పటికే చాలా వ్యామోహం పెరిచుకున్న
దేవయాని తండ్రి మీదకు వెళ్ళి, "నాన్నా,
అగ్ని హోతాలవేళ వాడినా కమిడింకా
గంటకి వాడెదు. ఏ మ్యేగం వాడవద్దాదే,
రాక్షసులపాల వద్దాదే?" అని పెట్టగా
నోకాయ పెట్టింది.

శుక్రుడు చివ్వువ్యక్తివైతే కనుక వాడు తెలుసుకుని మృతసంతిపని ప్రయోగించాడు. వెంటనే కనుయ బతికి, తాత్కాలిక పాట్లలు చీల్చుకుని బయటకి వచ్చి ఇల్లు చేరు కున్నాడు. అతన్ని చూసి వెదవదాని, ఇంత అలస్యమయిందేమని అడిగింది. కనుడు అర్హులలో తనను దానవులు చంపగా, మృతసంతిపని ప్రభావంతో బతికి వచ్చా నని చెప్పాడు.

కొంతకాలం గడిచింది. ఒకనాడు
దేవయాని కమల్లు పూలుకొలిచి తెమ్మని
అడవికి వెళ్ళింది. అక్కడ వానప్రస్థులు
తటసవతి కమలను మళ్ళీ చెప్పి, మూర్ఖం

చేసి, దేములవంతు కలిపెనాడు. ఈసారి కూడా దేవతయైన అతన్ని తండ్రి ద్వారా బలికించుకున్నది.

అయినా వానపులు కడుదిపైన పగ బట్టారు. అతను పూల కోసం అవనికి పచ్చి మూదేమాడు. తమకు చెరికినప్పుడు, వారు అతన్ని చంపి, కాల్చి బూడిచి చేసి ఆ బూడిచను మేల్కొనితే కలిపి తెచ్చి, శుకాచార్యుడి చేత తాగించాడు.

కడుడు ఎంతకూ ఇంచుకీ తిరిగి రాక పోయేసరికి, మళ్ళీ వానపులు అతన్ని చంపి తింటారని గ్రహించి దేవతయైన పెద్ద పెట్టును కోకాలు ప్రారంభించింది.

శుకడు కూతురితో, "ఇక నిపు కడుడి కోసం విచారించుకు. వానపులు వాడిమీద పగ బట్టారు. తమ కోసం తివయోగపడే మృతదంశమనితో వాడు బలికటం నామ అసలు సహించలేదు. అందుకే వాణ్ణి మళ్ళీ చంపుతున్నారు. వాడికి మంచి లోకాలు కలుగుగాక!" అన్నాడు.

కడుడు బలికి తీరాలని దేవతయైన మండు వట్టుపట్టింది. అతను ఒక్క కణం కనిపించకపోతే తన ప్రాణం కోట్లకు పోతుందని, అతన్ని బలికించకపోతే తాను తిండిమీద పచ్చిపోతానని తండ్రిని నివరించింది.

ఎంత చాటే నేను తచ్చినా దానికి అంతే చాట. అందుచేత నీకు మృతసంజీవని ఉపదేశిస్తాను. దాని ప్రభావంతో నేన్ను బతికించు," అన్నాడు శుక్రాచార్యుడు.

కనుడు మృతసంజీవని ఉపదేశం పొంది శుక్రాచార్యుడి పొట్ట చిల్చుకుని బయటికి వచ్చి తిరిగి ఆయానను బతికించాడు. గది బరిగాక శుక్రాచార్యుడు మువ్వ నిషేధం ఒక నియమంగా ప్రకటించాడు. మువ్వపానం బ్రహ్మహత్యతో సమానమన్న నియమాన్ని ముసులూ, దేవతలూకూడా అంగీకరించాలని ఆయాన కోరాడు.

మొత్తంమీద కనుడు వచ్చినవని అయి పొయింది. అతను మెదికొంతకాలం ఉండి వృద్ధులానికి ప్రయోజనం కట్టాడు. అవ్వడు దేవయాని అతనితో, "నా మనసంతా నీ మీదనే పెట్టుకుని ఉన్నాను. నిన్ను దానవులు చంపినప్పుడల్లా బతికించు గున్నాను. అందుచేత నీవు నేన్ను తప్పక పెళ్లిచేసుకో," అన్నది.

"అయ్యా, నీవు గురువుశ్రీవి. తోబుట్టువు లాడదానవి. గలా మాట్లాడరాదు," అన్నాడు కనుడు. దేవయానికి మందిపోయి, "నా తండ్రి నిశిచ్చిన సంజీవనిమంత్రం నీకు పంచివకుండుగాక!" అని శపించింది.

"ని మూర్ఖత్వమే నీది! నేను చాటి ఎన్నిసార్లు బతికించినా దానవులు చాటి చంపే చిరుతాడు. శివ్య చాత్సల్యం కొద్ది నేను వాళ్ళను కోప్పడలేనైతిని!" అంటూ శుక్రుడు మృతసంజీవని ప్రయోగించాడు.

దాని ప్రభావంచేత కనుడికి ప్రాణాలు తిరిగి వచ్చాయి. అతను శుక్రాచార్యుడి పొట్టలోనుంది, "అయ్యా, నేను మీ పొట్టలో ఉన్నాను. బయటికి వస్తే మీకు అపాయం. ఇప్పుడేది దాని?" అని శేక పెట్టాడు.

"నా పొట్ట చిల్చిగాని బయటికి రాలెపు. పొట్ట చిల్చుకుని నీవు బయటికి వస్తే నేను చావక తప్పదు. నీవు చస్తే దేవయానికి

"నిన్ను బ్రాహ్మణుడెవడూ పెండ్లాడ గుండుగాక!" అని కడుపు దేవయానికి ఎదురు కావం బచ్చి స్వర్ణానికి తిరిగి వెళ్లాడు. అతను మృతసంతేపని విద్యను దేవతలకు చెప్పాడు. అది మోడలు దేవతలు కూడా తమలో చచ్చినవారిని బతికించు కుంటూ వచ్చారు.

మృతవస్తునికి శర్మిష్ఠ అని ఒక కూతు రున్నది. అమె వెయ్యిమంది చెలికత్తెలనూ, దేవయానిని వెంటబెట్టుకుని ఒకనాడు వన విహారానికి బయలుదేరింది. అక్కడ వారు ఒక మడుగులో స్నానం చెయ్యాలను కున్నారు. తమ తమ చీరలను విప్పి గట్టువ

పెట్టి మడుగులోకి దిగారు. వారు బలక్రిత లాది గట్టుమీదికి వచ్చేలోపల గాలికి బట్ట లన్నీ కలిసిపోయాయి. ఒకరికన్న ఒకరు ముందుగా బట్టలను కట్టుకోవాలని పోటీలు వడకుంటే శర్మిష్ఠ దేవయాని చీరె కట్టుకు కున్నది. దేవయానికి శర్మిష్ఠ చీరె మిగిలింది.

"ఓనీ రాకనీ! నేను బ్రాహ్మణ స్త్రీని. మీ గురువుగారి కుమార్తెను, నీ చీరె నెనెలా కట్టుకుంటాను? నా చీరె నీవెందుకు కట్టావు?" అని దేవయాని శర్మిష్ఠపై పొట్లా టకు వచ్చింది.

"ఓనీ చిచ్చగత్రే! మీ తండ్రి మా తండ్రి ఇచ్చినది పుచ్చుకుని బతుకుతున్నాడు. దీనికే ఇంత గర్వమా? నా చీరె నీవెందుకు కట్టుకోవు?" అంటూ శర్మిష్ఠ దేవయానిని సమీపంలో ఉంటే బావిలోకి తోసి తన చెలి కత్తెలతో సహా ఇంటికి వెళ్ళిపోయింది.

శర్మిష్ఠ అనుకున్నట్టు దేవయాని బావిలో పడి చావలేదు. ఆ సమయంలోనే చంద్ర పంకవు రాత్రిన యయాతి చేతుకై ఆ ప్రాంతా లకు వచ్చి, చాపం కావటంచేత నీటికోసం బావి వద్దకు వెళ్ళి లోపలికి చూసేసరికి ఆయనకు దేవయాని కనబడింది. ఆయన అమె కుడిచేతిని తన కుడిచేత బట్టి పైకి తాగి, వెళ్ళవస్తానని చెప్పి తన సగరానికి

వెళ్ళిపోయాడు. అంతలోనే ఘోషానికి అనే
పరిచారిక అటుగా వచ్చింది. దేవయాని
దానితో జరిగిన సంగతంతా చెప్పి, "నివ్వు
మా నాన్నతో నేనిక్కడ ఉన్నానని, నేనా
వృషపర్వుడి సగరంలో అడుగు పెట్టనని
చెప్పు." అని పంపింది.

త్వరలోనే శుకుమ అదుర్తగా తన
కుమార్తె ఉన్నచోటికి వచ్చి, "అమ్మా, నివ్వు
శర్మిష్ఠుని విమన్వావేమిటి? ఉట్టి పుట్టానిక
నిశిత ఘోరం ఎందుకు చెప్తుంది?" అని
అడిగాడు.

"నాన్నా, శర్మిష్ఠ నమ్మ దివ్యగాది
కూతురని నిందించింది. ఆ మాట నిజమైతే

నేనిప్పుడే వెళ్లి దాని కాళ్ళు పట్టుకుంటాను,"
అన్నది దేవయాని.

"అమ్మా, నివ్వు ఎవరి కూతురబో లోక
మంతా ఎదిగు, వృషపర్వుడే ఎదిగు. కాని
మనకు ప్రాధం తగదు. శర్మిష్ఠ రాజు
కూతుమ, సైపెడ్డు అజ్ఞానురాలు. దాని
మాటలు పట్టించుకోక నా పెంబి రా,
పోదాం." అని శుక్రాచార్యుడు అన్నాడు.

"ధీ, ఛీ! నేనెంపె అంత తేలిక భావం
గల దాని దగ్గర ఉండటంకన్న చావటం
మేలు. నేను మృతం ఆ సగరానికి రాను.
ఇంకెక్కడికైనా పోతాను," అన్నది
దేవయాని.

"తల్లీ, నాకు నిత్య తప్ప ఇంకెవరున్నారు? పొడే ఇద్దరమూ కలిసే పాదాంబుడు," అని శుక్రుడన్నాడు.

ఈలోపుగా పృథ్వీవర్మనికి బరిగినదంతా తెలిసింది. అయిన స్వయంగా తండ్రి కూతుళ్ళున్న చోటికి వచ్చి, "మీరిద్దరూ ఈ అడవిలో ఉన్నారేమిటి? వీరూనికి పాదాంబుడి," అన్నాడు.

అయినతో శుక్రుడు, "కాబా, మీ రాక్షస పర్వతు నాకేమి చెప్పలేదు. నా కిమ్మడైన కడుపు నీ మనుమలు చంపారు. ఇప్పుడు నీ కూతురు కర్మిష్ట నా కూతురిని బాదిలో తోసి వెళ్లిపోయింది. నెను మీరు ఎంత

మంచి చేసినా మీవల్ల నాకు కడే కలుగు తున్నది," అన్నాడు.

పృథ్వీవర్మణి మాటలు చాలా నెచ్చు కుని, "అయ్యా, మీరు మాకు ప్రాణాధారిని చేశారు. మేమూ, మా సరిచేచలూ, సమస్తమూ మీద కావా? చుమ్ము అను గ్రహించండి," అన్నాడు.

"నామాట విమైనా, నా కూతురిని నేమూ దానమిచ్చు," అన్నాడు శుక్రదాద్యుడు.

"అమ్మా, వీకల కావాలి చెప్పు. ని యుద్ధం పద్ధినట్లు చెప్తాను. మా మీద ఆగ్రహించకు," అని పృథ్వీవర్మణు డేవ యానిని బతిమాలిస్తున్నాడు.

"నేను వెళ్లి చెబుకుని కావరానికి వెళ్ళేటప్పుడు నా వెంట వెయ్యిమంది వాసీలతో ఒకటగా శర్మిష్ఠుని వంపంది. ఇదే నా కోరిక," అన్నది దేవయాని.

మృషపిష్ఠుడు అప్పటికప్పుడే శర్మిష్ఠుని అక్కడికి పిలిపించి ఆమెకు చెప్పయాని వారికను తెలిపాడు. శర్మిష్ఠ అంతా విని, "దేవయాని, నీవు కాపురానికి వెళ్లేటప్పుడు నా వెయ్యిమంది వాసీలతో నెనుకూడా వచ్చి నీకు సేవచేస్తాను," అన్నది.

దేవయాని ఎత్తి పొడుపుగా, "నువ్వు చిచ్చగాదికూతురికి వానిగా ఉండగలవా?" అని అడిగింది.

ఈ మాట కూలంబాగా తగిలినప్పటికీ శర్మిష్ఠి వానవుల కైమంకారే సహించి ధీమా కున్నది. దేవయాని మృషపిష్ఠుడి పురానికి తిరిగి వచ్చి శర్మిష్ఠిచేత పరిచర్యలు చేయించుకో వారలవుందింది.

ఒకనాడు దేవయాని, శర్మిష్ఠి, వెయ్యిమంది వాసీలూ, మరీ వెయ్యిమంది పరిచారికలూ వనవిహారం కోసం పూర్వం వెళ్లిన స్థలానికి వెళ్ళారు. దేవయాని ఒక చోట కూచుని రెండుచేతిమందిచేతా పరిచర్యలు చేయించుకుంటుండగా మళ్ళీ యయాతి అక్కడికి వచ్చాడు. చుక్కలలో చంద్రులలాగా ప్రకాశిస్తున్న దేవయానిని, శర్మిష్ఠను

చూసి, "మీరెవరి?" అని అడిగాడు. దేవయాని అయినతో తాను వానవ గురువైన శ్రీకావామ్యుల గుమారైవని, కర్మవ్రాసినది వాడైన వృషదేవమ్మితో గూతులని, ఒకనావామి తనను వాటిలో తోయటం మూలాలన తన కివ్వడు వాని అంటుందని చెప్పి, "రాజా, అనాడు బాపిలోనుంచి నన్ను పైకి లాగడానికి నా చెయ్యి పట్టుకున్నావు. అదే మన హుగ్రహునిం. నేను నిన్నుతప్ప మరొకరిని పెళ్ళాడటం వాద్యంకాదు. అందుచేత నన్ను పెళ్ళాడు," అన్నది.

యయాతి అమితో, "నేను క్షీణియున్నా, నహు మిది కొడుకును, క్షీణియుడు

బ్రాహ్మణు కన్యను వివాహమా చేటానికి వర్తం ఒప్పుదు," అన్నాడు.

"మా వాప్సుకు భర్తాన్ని కాసిందే కత్తి ఉన్నది. మన గుప్తరి వివాహమూ నీకేమి మైసేదని ఆయన చెతనె ఒప్పిస్తాను," అంటూ ఒక పరిచారికను పంపి శ్రీశుక్లు విలివింపించి.

శ్రీశుక్లు వచ్చి దేవయాని చెప్పినదంతా విని యయాతితో, "నిత్య నా గుమారైను తప్పక పెళ్ళాడవచ్చు. అందుపిల్ల నికేమి బాపం రాకుండా నేను పరం గచ్చెకాను. దేవయాని వెంట ఈ రెండుచేల వాటిలనూ తినుకుదా, ఈ కర్మవ్రకు నీవు అన్న వస్త్రాదు

లన్నీ ఏర్పాటు చెయ్యగాని, అంతకుమించి
 దీనితో ఏలాటి సంబంధమూ పెట్టకొకు.
 ఇది నా అబ్బ," అన్నాడు.

యయాతి దేవయానిని పెళ్ళాడి, మామ
 గారూ, ఇతర చానవులూ ఇద్దరినీ కాసుక
 లన్నీ పుచ్చుకుని, భార్యతోనూ, శర్మిష్ఠ
 తోనూ, రెండువేలమంది పరిచారికలతోనూ
 తన పురానికి వెళ్ళిపోయాడు. ఆయన దేవ
 యానికి ఒక ఇల్లు కట్టించి, ఆమె కోరికపై
 శర్మిష్ఠకు మరొక ఇల్లు అశోకవనం చెంత
 కట్టించాడు. కా అక్రమాన దేవయాని
 యయాతిని యదుప్రా, తుర్వశుడూ అనే
 కొడుకులను కన్పడి.

ఈలోపల శర్మిష్ఠ తన ఒంటరి జీవితం
 తలుచుకుని కుమిలిపోయింది. దేవయాని
 పరిచరికలతో కాసుకూడా యయాతిని పరిచరి
 కునికి నిచ్చిపంపించింది. ఒకనాడు యయాతి
 అశోకవనంలో ఒంటరిగా తిరుగుతూండగా
 శర్మిష్ఠ ఆయన వద్దను పోయి తన మనసులో
 మాట చెప్పింది. యయాతి గుళాచామ్యుల
 అబ్బ మీరకానికి భయపడికూడా శర్మిష్ఠ
 కోరిక తీసేయ్యలేక ఆమెను రహస్యంగా
 పెళ్ళాడాడు. చారిక ద్రుహ్యుడు, అనుడు,
 పూదిడు అని ముగ్గురు కొడుకులు పుట్టాడు.
 శర్మిష్ఠకు కొడుకులు కలిగారని తెలిసి
 దేవయాని ఆమెను, "కన్యప్రగదా నిక

పిల్లలు ఏలా పుట్టాడు?" అని అడిగింది. శర్మిష్ఠ సెగ్గు పడుతూ, "ఒక ఋషి అను గ్రహంచల్ల కలిగాడు," అని చెప్పింది. కాని శర్మిష్ఠ కన్నపిల్లలలో తన భర్త అయిన యయాతి పాతక బుడకుల గేమనలను, నిజం తెలుసుకుని, భర్తతో పాట్లాడి, అమె తన తండ్రి అయిన సుకాచామ్యుడి వద్దకు బయలుదేరింది.

యయాతి భయపడుతూ అమె వెనకనే బయలుదేరాడు.

దేవయాని చెప్పినది అంటామని సుకాచామ్యుడు యయాతిపై మురిపింది ముసలి వాడి వికమ్మని శనించాడు. యయాతి అయిన కాళ్ళపై పడి, "నేను దేవయానితో ఇంకా ఎంతో కాలం సుఖపడాలను కున్నాను. దయతోంది కావం ఉపనంహరించండి," అని చెడుకున్నాడు.

"నా శాపం తగిలె తీరుతుంది. కాని ఎవరైనా యువ్యునుడు నీ వార్తకర్తం తీసు

కుంటే నీకు యవ్వనం వచ్చేటట్టు అను గ్రహిస్తున్నాను," అన్నాడు సుగ్రుడు.

యయాతి దేవయానికి ఇద్దరు కొడుకులనూ, శర్మిష్ఠకు ముగ్గురు కొడుకులనూ కన్నాడు. అందుచేత అయిన వారిని ఒక్కొక్కరిని పిలిచి, "నా వార్తకర్తం తీసుకుని నీ యౌవనం నా కిప్పు," అని అడిగాడు. ఇందుకు దేవయాని కొడుకులు సమ్మతించలేదు, శర్మిష్ఠ కొడుకులలోకూడా పెద్దవాళ్ళిద్దరూ సమ్మతించలేదు; అఖరు వాడు పూరుడు మాత్రం సమ్మతించాడు.

పూరుడి మనోవసంతో యయాతి చాలా కాలం భోగాలన్ని అనుభవించి, చివరకు వాడి యౌవనం వాడికి తిరిగి ఇస్తూ, తన వాఙ్మం వాడికి ఒక్కడినే ఇచ్చి చనిపోయాడు.

దేవయాని ఏన్నె అవస్థలు పడినా, చివరకు యయాతికి వారసుడు శర్మిష్ఠ కొడుకే అయ్యాడు.

మన పూర్వీకులు ఉత్తర ధృవప్రాంతంలో ఉండేవారట. అక్కడ ఉత్తరాయణం అయి నెలలూ పగలు. దక్షిణాయణం అయి నెలలూ రాత్రి. అది విర్వరాత్రి. ఆ విర్వరాత్రిలో అక్కడివాడు దీపాల సహాయం లేకుండా ఎవని చేసుకోలేడు. విర్వరాత్రి ఆరంభమే దీపావళి పండుగ అనీ, కార్తిక దీపాలు పెట్టేదికూడా అక్కడి సంప్రదాయమేననీ శాంధరంబాడు.

దనిపాయినవాడు సరకంగుండా పిత్తులోకానికి పోకారట. సరకం అంధకారమయంగా ఉంటుంది గనక చారికి దారి కనిపించడానికి, పిత్తులోకాభిషేక అయిన యముష్ణు అరాధించడానికి మనం దీపావళి చేసుకుంటామనీ శాంధరి నమ్మకం.

అరిచ్యకవర్తి బలివంతుడై స్వర్గాన్ని ఆకమించుకున్నప్పుడు మహావిష్ణువై వామన రూపాన్ని వల్లి, మూడుడుగులు వాని మీదికి, రెండడుగులు నిలచి భూమి పూర్వము వైద్యులైన అరిచ్యకవర్తిని చాలాకానికె వంపేశాడు. ఏదా అరిచ్యకవర్తి అరిచాచ్యమనాడు భూమికి దిస్తాడట. అందుకని ఆ ముందురేబా మృగము ఏదాచక్ర చెనుకుంటాము.

రావణుడు సేతను ఎత్తుకుపోగా రాముడు వానరసేనతో వెళ్ళి రావణాసురుణ్ణి చివరకు నశింపజేసి, సుందరిని ఆ కరవారీ రాముడు సేతతో తెరిగివచ్చి అయోధ్యలో

లొకకంటకురైతే సరకానుచున్న బయిందవానికి వీ కట్టుతును సత్కథామో సమేతుడై
 ఎదుర్కొని వెళ్ళాడు. సరకుడి చెప్పుకు కట్టుతును మోర్చిపోయినా, సత్కథామో ధర్మమో
 అంటూ సరకుణ్ణి చంపి, భూమిని సొప్పించుకొని వెళ్ళాడు. సరకుడు చచ్చినవాడు సరక
 పతురైన, మోర్చాడు ఏదాడని అమావాస్య. ఈ చెంబూ మనకు మందుగలు.

శ్రీమృకు నెగి సంపత్కవాలూ పూర్వం చైత్రమ శకం ఆరంభమయింది. గుజరాతీలూ,
 మోర్చాడీలూ, మరెకొందరు ఆ శకాన్నే వాడుతున్నారు. చైత్రమ సంపత్కవం ఏదావళితే

మనకు దీపావళితో చేరికాలం ఆరంభమవుతుంది. మమమలకూ, పంటలకూ అదారెగ్గ కరమైన శ్రమికిట కాదులు విజృంభిస్తాయి. మనం దీపావళినాయ కాల్చే బాగానందా ఈ శ్రమికిటకాలను వాగనం చెప్పే కత్తగలది. ఎందుకంటే వివిధ గంధకం తీంటుంది. గంధకం కాలినప్పుడు వెలువడే పాగలు గాలిలోని రోగకణాలను నశిల్చిస్తాయి.

దీపావళి వందగ విన్నలకూ, పెద్దలకూ అవధారై చెక్కుచుుతుంది. పిల్లలు తలంక్కి పొసుకుంటారు. శత్రు బిడ్డలు కట్టుకుంటారు. అప్పుచ్చులు తింటారు. దీపానులు కాలి

చేతగాని ఆత్మహత్య

బొమ్మ చెప్పింది—తనకి బస్సులో బుద్ధి రాదు. ఇంకో బస్సు ఎత్తాలి. ఇంకో బస్సు ఎత్తాలంటే ముందు చావాలి. అందుచేత గుండుభీమన్న చావు కోసం ఎదురు చూడ సాగాడు. అది ఏప్పుడు వస్తుందో, ఎలా వస్తుందో, అది మాత్రం వాడికి తెలీదు.

ఒకనాడు వాడు కట్టలకోసం చారి వక్కనున్న చెట్టు ఒకటి ఎక్కి, మంచి కొమ్మ ఒకటి చూసుకున్నాడు. దానిని కొట్టాలంటే నిలబడటానికి చీలయిన చోటే వాడికి కనిపించలేదు. అందుచేత వాడు ఆ కొమ్మమీదనే ఎక్కి చాన్ని కొట్టనారంభించాడు. ఆ సమయంలో చారి వెంబడి వెళ్ళి ఒక ముసలివాడు గుండు భీమన్నను చూసి, "అదేం పనిచా, అబ్బీ! కిందపడి పోతావు!" అని హెచ్చరించాడు.

"నాకు చెత్తెక్కటం చాత కాదను కున్నావా? కొమ్మలు కొట్టటం చాత కాదను

కున్నావా? పడిపోతానని చెప్పటానికి నీకేమన్నా దివ్యదృష్టి ఉన్నదా? పడవయ్యా, వడ!" అంటూ ముసలివాణ్ణి కొప్పడి, గుండుభీమన్న కొమ్మను కొట్ట సాగాడు.

కొద్ది సేపట్లోనే శిమ్మ విరిగిపడింది. దానితోపాటు భీమన్న కూడా పడ్డాడు. అయితే అప్పట్లోకాదు కొమ్మ ఒక్కసారిగా విరిగిపడక నింపాడిగా ఒరగటంవల్ల గుండు భీమన్నకు దెబ్బలేమీ తగలలేదు.

శాని వాడికి ముసలివాడి మీద మాత్రం గురి కుదిరింది. ఆ ముసలివాడు మంచి జ్ఞాని అయిఉండాలి; అందుకే జరగ చోచేది అంత సరిగాచెప్పాడు! గుండు భీమన్న పరిగెత్తుకుంటూ వెళ్ళి ముసలాయనను కలుసుకుని, "అయ్యా, నన్ను మన్నించండి. మీరు త్రికాల వేదాలన్నది తెలియక, నాటికి వచ్చినట్టు మాట్లాడి, మీకు అపచారం చేశాను. మీరన్నట్టుగానే నేను

కిందపడి పోయాను," అన్నాడు, ఆయన ముందు సాప్తాంగపడి.

"నేను విశేషం ఏమీ చెప్పలేదులే, నాయనా. లే, లే!" అంటూ ముసలివాడు గుండుభీమన్నను లేపడీయ బోయాడు.

"మీకు సమస్తమూ తెలుసు! నే నెప్పుడు చచ్చిపోతానో చెప్పిన దాగా నేను మీ కాళ్ళు చిడచను!" అన్నాడు గుండుభీమన్న.

వాడు బుద్ధితేని వాడని ముసలివాడు గ్రహించి, వాడితో, "నాయనా, నీ అయిదున్న తిరిపాగానే చచ్చిపోతావు," అన్నాడు.

"అయిదున్న ఏప్పుడీ తిరిపాతుంది?" అని గుండుభీమన్న మళ్ళీ అడిగాడు.

"ని తల వెంట్రుకలన్నీ తెల్లబడిపోయాక అయిదున్న తిరిపాతుంది," అన్నాడు ముసలివాడు.

"తల వెంట్రుకలు తెల్లబడే చొరగ?" అని మళ్ళీ అడిగాడు గుండుభీమన్న.

ఈ వెర్రివాణ్ణి వదిలించుకుందామను కుని ముసలివాడు, "అయితే భాగ్యం? పాడ్తున్నెలచి మంచి గేదె పెరుగు వేసుకుని అన్నంధిని, అ చెయ్యి కడుక్కోకుండా బుట్టుకు రాచుకో. తరవాత నీకు మూడు త్రేపులు వస్తాయి. మూడో త్రేపుకు ప్రాణం పోతుంది," అన్నాడు ముసలివాడు.

గుండుభీమన్న ఈ సరిహతో పూర్తిగా తృప్తిపడి, ముసలివాడి కాళ్ళు పదిలాడు. వాడు తాను కొట్టిన కొమ్మును నరికి కట్టె పేళ్ళు వేసుకుని, వాడితో ఇంటికి వెళ్ళి బామ్మతో "బామ్మా, రేపు పాడ్తున్న నాకు గట్టి గేదె పెరుగు వేసి అన్నం పెట్టాలి," అన్నాడు. తిండి విషయంలో దుని ఏమిటో మనపడికి తెలిసవచ్చింది గదా అనుకుని బామ్మ సంతోషించింది. ఆదిన గుండు భీమన్న కొనం మరింత బాస్తగా పెరుగు తేడుపెట్టింది.

మర్నాడు లెస్తూనే గుండుభీమన్న తాను చావ బోతున్నందుకు సంతోషించాడు. తాను

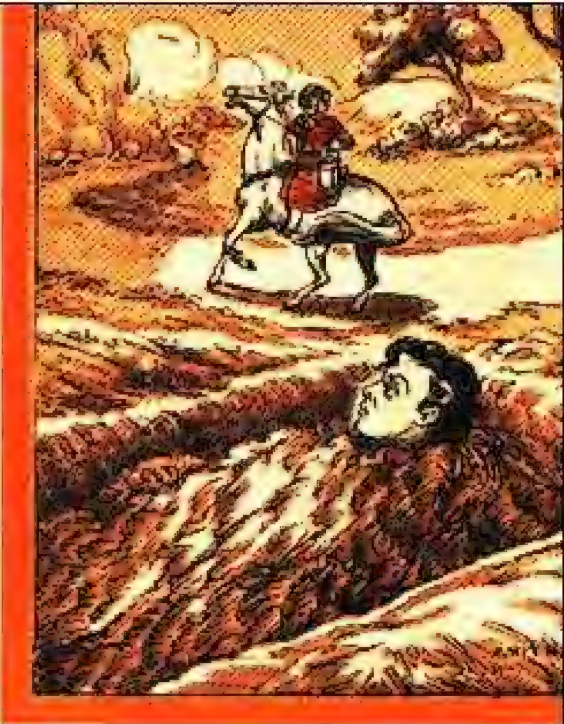

పోయాక తనను పాతెయ్యటం చామ్మకు లెనిపాని యాతన. అందుకని వాడు ఊరి బయటికి పోయి ఒక చోట తొత్తెన గుంట తవ్వ పెట్టుకుని ఇంటికి తిరిగివచ్చాడు.

చామ్మ వాడికి గట్టి పెరుగు వేసి అన్నం పెట్టింది. ముసలాయన చెప్పిన ప్రకారం వాడు పెరుగున్నంతినేసి తన ఎంగిలిచేతని తలకు చుద్దకున్నాడు. వెంట్రుకలకు పెరుగు అంటుకున్నది. అద్దంలో చూసు కుంటే వాడికి తన వెంట్రుకలు అక్క దక్కదా తెల్లగా ఉంటుంటే కనిపించింది.

"వాట్లు తెల్లగా అయింది. ఇక ఆయుష్షు చెల్లి పోయినట్లే!" అనుకున్నాడు గుండు భీమన్న. అంతలోనే వాడికిక త్రేపు వచ్చింది. "ఒక ప్రాణం పోనె పోయింది. ఇంక రెండు ప్రాణాలు పోవాలి," అనుకుంటూ వాడు ఊరి బయట తాను తవ్వి ఉంచు కున్న గుంట వద్దకు పరిగెత్తాడు. వాడికి చారితో రెండవ త్రేపూ, గుంట వద్దకు చేరాక మూడవ త్రేపూ వచ్చాయి.

"ఇప్పుడు నేను పూర్తిగా చచ్చి పోయాను," అనుకుంటూ గుండుభీమన్న గుంటలో దూకి గుంటను పూడ్చుకొసాగాడు. మట్టి మెడదాకా పచ్చేసరికి ఇక వాడి చేతులు పని చెయ్యలేదు. పం చెయ్యాలి ఆభిసరం చేసి చెప్పాడు.

తేదక వాడు తం మాత్రం కనపడుతూ గుంటలో ఉండిపోగా, ఒక కుక్క అటుగా వెళుతూ, వాడి తలకు రాచిన పెరుగు వానప పట్టి తేక అడించుకుంటూ వాడి దగ్గరకు వచ్చి, వాడి తలకు రాచిన పెరుగుంతా సుభంగా నాకేసి, వెళ్ళిపోయింది.

ఇంతలో ఆ చారినే ఒక పావుకాచు గుర్రం మీద వచ్చాడు. నెల మీద ఉత్త మనిషి తం చూసి ఆయన మొదట్లో, అది బతికివున్న వాడి తల అనుకోలేదు. కాని సహాయం కోసం ఎదురుచూస్తున్న భీమన్న ఆయనను చూసి, గుంటపూడ్చమని కళ్ళతో ఆభిసరం చేసి చెప్పాడు.

పావుకారు గుర్రం దిగివచ్చి, "ఏం తప్పు చేశావు? నీకి రిక విధించిన చావయి?" అని అడిగాడు. ఆయన ఎన్ని ప్రశ్నలు వేసినా గుండుభీమన్న నేటితో సమాధానం చెప్పక కళ్ళతో సంజ్ఞలు చేశాడు. కాని పావుకారు ప్రశ్నలు మానలేదు.

చివరకు గుండుభీమన్న, ప్రాణంబిసిగి, "నేను చచ్చి పోయానయ్యా, బాబూ. నన్ను మరింత చంపక ఆ మట్టి చేసి గొయ్యి పూడ్చేయ్యి," అన్నాడు.

"చచ్చిపోతే ఎలా మాట్లాడు తున్నావు?" అని పావుకారు అడిగాడు, చాడు ఏదీ వాడని గ్రహించి.

"నేను చచ్చానని నీకు చెబితే నేగాని అర్థంకాకపోయి. ఏం చెయ్యమ?" అన్నాడు గుండుభీమన్న.

"చూడు, అబ్బాయి, నేను నీకు కొత్త బస్సు ఇస్తాను. మనది చచ్చినా జీవుడు చావడు. తెలుసా?" అన్నాడు పావుకారు.

"బామ్మకూడా ఆ మాటే అన్నది. ప్యాములవారు ఆ మాటే చెప్పారు. ఆయన చచ్చి బతికాడు కూడా. నేను చచ్చికూడా జీవితంనే ఉంటిని. అయితే నేనింక బామ్మ దగ్గరికి వెళ్ళను. నన్ను అస్తమాసమూ వెలికింక అంటుంది," అన్నాడు భీమన్న.

"అలా అయితే నాతోరా," అంటూ పావుకారు వాణ్ణి గోతలోనుంచి పైకి లాగాడు.

పావుకారుకు పనివాడు కావాలి. ఆయన నూనె కానుక్కుచాపటానికి పోతున్నాడు.

"ఈ గుండిగ రీసుకుని గుర్రం వెనకనే నా వెంటరా, నూనె కొని ని కిస్తాను. చాన్ని మా ఇంటికి పట్టుకు రా, నీకు పావలా కూలి ఇస్తాను. ఆ తరవాత మా ఇంటి వనికి పెట్టుకుని జీతం ఇస్తాను. సమ్మత మేనా?" అని పావుకారు గుండుభీమన్నను అడిగాడు. భీమన్న సమ్మతమేనని చెప్పి పావుకారు వెంట వెళ్ళాడు.

[పై మానం మరొక సంఘటన]

వద్దంటే సహాయం

చౌలాకాలం శ్రితం బిక్కులమెట్ట అనే చిన్న కొండగుట్టకు సమీపంలో ఒక ధన వంతుడైన భూస్వామి ఉండేవాడు. ఆయన భార్య గొప్ప పనిమంతురాలు. రోజల్లా ఇంటిపని చెయ్యటమేగాక అర్థరాత్రి వాచిన వాకా మేలుకుని కూచుని ఇంటిల్లి పాతిక కావలిసిన నూలు తానే వదిలేడి, తానే ఆసు పోసేడి, తానే పడుగూ పేకా వేసి మగ్గం మీద బట్టలు నేసేడి.

ఇంత చాకిరి చెయ్యటంవల్ల ఒక్కొక్కప్పుడామె అమితంగా అరిసిపోయేడి. అయినా పళ్లవిగుప్పన పని చేసేదేగాని మానెడికాదు.

ఒకనాటి రాత్రి అందరూ బోజనాలు చేసి నిద్రలకు పడ్డాక భూస్వామి భార్య రాత్తుం ముందు కూచుని నూలు వదుగుతూ, "అబ్బబ్బ, ఎంతచేసినా ఈ పని తెమలదు. ఎవరన్నా పచ్చి కాస్త సాయంచేస్తే ఎంత బాగుణ్ణు!" అనేసింది.

మరుక్షణమే తలవాకిలి ఎవరో తట్టిన చప్పుడయింది. భూస్వామి భార్య, ఎవరై ఉంటారా అని అక్కర్లపడుతూ, లేచి వెళ్లి తలుపు గడియ తీసింది. ఒక మరుగుజ్జు అడమనిపి గబగదా లోపలికి వచ్చి రాత్తుం ముందు చలికిలబడి అమితవేగంతో నూలు వడకసాగింది. భూస్వామి భార్య తలుపు వెయబోతుండగా ఇంకో మరుగుజ్జు మనిషి వచ్చి పంపెకోల తిసుకుని నూలు చుట్ట సాగింది. ఈ విధంగా ఒకరి తరవాత ఒక రుగా అయివాయగుచు మరుగుజ్జు స్త్రీలు లోపలికి వచ్చేళాదు. అందరూ తలా ఒక పని అందుకున్నారు. కీచుగొంతుకలతో కేకలుపెడుతూ, కరవెగంతో అన్ని పనులూ ఒకేసారి సాగించారు. ఒకతె నూలు వది కింది, ఇంకోకతె చుట్టింది, మరొకతె ఆసు పోసింది, ఒకతె మగ్గం మీద కూచున్నది, ఒకతె చప్పుడు పిటిబాసి కింద మంటవేసింది.

వాళ్ళు చేసే చప్పుడుకు ఇల్లంతా దడ
రిల్లింది. పక్క గదిలోనే పడుకుని నిద్ర
పోతున్న తన భర్త లేస్తాడేమో, తనను తిట్ట
పోతాడేమో నని ఇంటాదివహడలిపోయింది.
కాని మత్తుమందు చల్లినట్టు అయిన లేవనే
లేదు. అది చూసి భూస్వామి భార్యకు
వీళ్ళంతా యాకిణులై ఉంటారని అను
మానం తగిలింది. బక్కులమిట్టలో యక్షులు
కావరాలంటారని బసం చెప్పుకునేవాడు.
యక్షులకు కొన్ని ఆసాధారణ గీతులుంటాయి.
వారంటి ప్రబలు భయపడేవాళ్ళు.

భూస్వామి భార్య కిప్పుడు భయమే
పుట్టింది. ఇంతమంది యాకిణుల మధ్య

తాను ఒంటరివైపోయిందాయో! వాళ్ళు చేసే
రహస్య భవనికి అందరూ లేచి పన్నె
బాగుండునని ఇప్పు వామెకు అనిపించింది.
కాని ఏం భావం? ఒక్కరూ లేవలేదు.

ఈలోపుగా మడుగుజ్జులు అమెను ఊరికే
ఉండనియలేదు. కొందరు తాగటానికి మంచి
నీళ్ళు అడిగారు. కొందరు ఆకలప్పుతున్న
దనీ, తినటానికిమన్నా చేసి పెట్టమని
అన్నారు. భూస్వామి భార్య వంట ఇంట్లోకి
వెళ్ళి పాలులు రాజేసి వంట ప్రారంభిం
చింది. అమె చేసే పంట చేస్తూనే ఉంది.
వాళ్ళు తినే పదార్థాలు తింటూనే ఉన్నారు.
వారి ఒకరి తీరే లక్షణాలేమీ కనిపించలేదు.

ఈ యుగిణులను ఎలా వదిలించు
కోవాలా అని ఆలోచిస్తుండగా భూస్వామి
భార్యకు తమ పాపగున ఉన్న ముసలమ్మ
జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆ ముసలమ్మకు యుగ
లను గురించి చాలా విషయాలు తెలుసు.
ఆ ముట్టుపక్కల ఉండేవాళ్ళలో యుగలను
కళ్ళతో చూసిన మనిషి అదే ఒకలే.

అందుచేత భూస్వామి భార్య చేసేచేసే
వంట వదిలెన బొడ్డిదానిన వెళ్ళి ముస
లమ్మను లేచి జరిగిన సంగతంతా చెప్పింది.

"ఓం విచ్చిదానా! ఆ యుగిణులు
రాకుండా ఉండాలేగాని వస్తే పడలను.
అజ్ఞానంచేత నువ్వే వాళ్ళను అహ్వనించావు.

ఇక ఎన్నడూ ఆలా సహాయం అడగకు.
వాళ్ళను వెళ్ళగొట్టే ఉపాయం చెబుతా
విను. ఇంటి బయట నిలబడి బిక్కులమిట్ట
తగలబడుతున్నదని శోకలు పెట్టు. ఆ శోకలు
విని అందరూ బయటికి వచ్చిపొతారు.
మళ్ళీ వెంటనే తలవాకిలి గడియపెట్టి,
వాళ్ళు వియే వస్తువులు ఎక్కడెక్కడ వదిలి
వెళ్ళారో వాటన్నిటినీ ఒరగబెట్టు. లేచా తల
కిందులుచేసి ఉంచు." అని ముసలమ్మ
భూస్వామి భార్యకు చెప్పింది.

ఆమె తన ఇంటికి తిరిగి వచ్చి బయట
నిలబడి, "అయ్యయ్యా, మంటలు!
బిక్కులమిట్ట అంటున్నానె మంటున్నానీ!"

అని కేకలు పెట్టింది. ఈ కేకలు విని మరు గుఱ్ఱా స్త్రీలందరూ పరిగెత్తుకుంటూ బయటికి వచ్చారు. ఎందుకంటే వాళ్ళ ఇళ్ళూ, పిల్లలూ, సంసారాలూ అన్నీ ఆ జక్కుల మిట్టలోనే ఉన్నాయి.

వాళ్ళు బయటికి రాగానే భూస్వామి భార్య గబగబా లోపలికి వెళ్ళి గదియూ పెట్టిన అన్నీ పస్తువులనూ ముసలమ్మ చెప్పిన ప్రకారం కదిలించి పెట్టెనుంది.

తమ మిట్ట తగలబడటం లేదని తెలియ గానే యకిణులు మళ్ళీ వచ్చి తలుపు తట్టారు. కాని భూస్వామి భార్య తలుపు తియ్యలేదు. వాళ్ళు అంతటితో వదలక, "ఓ కదురా, తలుపు తియ్య!" "ఓ అను గొట్టమా, తలుపు తియ్య," అంటూ ప్రతి పస్తువునూ కేకపెట్టారు. ఒక్క పస్తువు వలకలేదు, కదలలేదు.

చివరకొక యకిణి, "ఓ బాస కింది కట్టె పుల్లూ, తలుపు తియ్య!" అన్నది.

బాస కింద మందుతున్న కట్టెపుల్ల అమాంతంగా లేచి తలుపు గదియూ తీయటానికి బయలుదేరింది. వెంటనే భూస్వామి భార్య చెంబెడు నీళ్ళు వానిపై కుమ్మరించేసింది. ఆ కట్టెపుల్ల కాస్తా మంయ మని చల్లారి అక్కడే పడిపోయింది.

తలుపు తట్టటం మానేసికూడా యకిణులు ఇంటి బయట కాకిగెల చేస్తున్నారు. భూస్వామి భార్య తన భర్తను లెపటానికి ప్రయత్నించింది, కాని ఆ మానవుడు గునుక పెట్టి నిద్రపోతూ ఎంతకీ లేవలేదు. ఇలా కాదని అమె చచ్చుకునీళ్ళు ఇన్నీ తీసుకుని తన భర్త మీద కుమ్మరించింది.

వెంటనే భూస్వామి లేచి, "బయట ఆ గెల ఏమిటి?" అంటూ వెళ్ళి తలవాకిలి తలుపు తెరిచి చీకట్లోకి ముఖం చిట్లస్తూ చూశాడు. అప్పుడు బయట సద్దుమణిగింది. యకిణులు తమ ఇళ్ళకు వెళ్ళిపోయారు. ఆ తరువాత వాళ్ళు ఎవరి ఇళ్ళకూ రాలేదు.

అపూర్వ శక్తులు

ఒక జమిందారుకు ఒక కొడుకు పుట్టాడు. వాడికి విజయుడని పేరు పెట్టుకున్నారు. వాడి బాతకం చూసి దైవజ్ఞులు, "ఈ పిల్ల వాడి బాతకంలోని గ్రహస్థితి చూస్తే అపూర్వ శక్తులు గలవాడవుతావని తోస్తున్నది. ఎక్కడికి వెళ్ళినా కిక్కివెత్తటం, పుష్కలంగా ధనమూ గడించగల బాతకం," అన్నారు.

ఈ మాటలు విని జమిందారు సంతోషించి, విజయుణ్ణి ఎంతో గౌరవంగానూ, ఏ లోటూ లేకుండానూ పెంచాడు. విజయుడు పెరిగి పెద్దవాడవుతూంటే తండ్రి వాడిలో ఏదైనా అపూర్వ శక్తులున్నాయేమో నని శ్రద్ధగా గమనించాడు. కాని ఆయనకు అలాంటి వేమీ కనపడలేదు. విజయుడు మామూలు పిల్లలలాగే కనిపించాడు. వాడిలో ప్రత్యేకమైన తెలివితేటలుకూడా ఉన్నట్టు కనపడ లేదు. ఒకప్పుడు కాస్త వివేకంతో మాట్లాడితే మరుక్షణమే అజ్ఞానంగా

మాట్లాడే వాడు. చెప్పిన మాట ఒకసారి వినేవాడు, మరొకసారి ముకురుతనం చేసే వాడు. దైవజ్ఞులు ఇచ్చేకాలకు అబద్ధా లాటారని జమిందారు అనుకుని, కొడుకు పైన లెనిపాని ఆశలు పెట్టుకోవటం మానుకున్నాడు.

ఇంతలో ఒక ఘటన జరిగింది. ఒక రోజు ఉదయం విజయుడు తమ ఆవరణలో ఉన్న మామిడిచెట్టు కింద కూచుని, పైకిచూస్తూ, దీనితో అర్థంలేని ధ్వనులు చేస్తూండటం వాడి తండ్రి చూశాడు.

"ఏదీకేమిన్నా మతిపోయిందా ఏమిటి?" అనుకుంటూ జమిందారు వాణ్ణి సమీపించాడు. ఆయన చెట్టు కిందికి రాగానే చెట్టు కొమ్మలలో నుంచి అనేక పిట్టలు విలవిలా ఎగిరిపోయాయి.

"అయ్యో, వాస్తాగామా! పిట్టల్ని బెడర గొట్టికారు!" అన్నాడు విజయుడు.

మొలు చెప్పినట్లే వాడికి పక్షుల భాష అర్థం చెసుకునే అపూర్వశక్తి సిద్ధించిందని జమీందారుకు అర్థమయింది. విజయయ్య ప్రయోజకుడవుతాడన్న మాటకూడా నిజమవుతుంది గదా అని ఆయన సంతోషించాడు.

కొద్దిరోజులు గడిచాయి. ఒకనాడు జమీందారు బోజనం చెస్తూంటే విజయయ్య ఆయన వెనక నిలబడి వినవకరణతో విసురుతున్నాడు. బయట పెంపుడు పావురాలు ఎగురుతూ "కుర్, కుర్," అని గొడవగా అరుస్తున్నాయి.

జమీందారు కిటికీలో నుంచి, బయట వాలుతూ ఎగురుతూ ఉంటే పావురాలను చూసి, "ఒరే, బాబూ! నీకు పక్షుల భాష తెలుసునంటే, ఆ పావురాలు ఏం మాట్లాడుకుంటున్నాయో చెప్పి చూద్దాం. అవి రోజూ గారితో చీకచెయ్యవే," అన్నాడు.

విజయయ్య బంకుతున్నట్టుగా, "వద్దు రండి. అది ఆసుకునే మాటలు నాకే బాగా చెప్పి మీరు వింటే ఆగ్రహిస్తారు," అన్నాడు.

వాడ మాట అన్నాక జమీందారుకు పావురాలనే మాట ఏమిటో తెలుసుకోవాలని మరింత ఆత్రం పుట్టుకొచ్చి, విజయయ్య చెప్పినవాకా విడిచిపెట్టలేదు.

"నువ్వవలు ఇక్కడ కూచుని ఏం చెస్తున్నావు?" అని తండ్రి అడిగాడు.

"ఆ పక్షులతో మాట్లాడుతున్నాను. అవి ఎక్కడెక్కడో తిరిగిచూసిన విషయాలన్నీ చెబుతున్నాయి. నాకు తెలిసిన విషయాలు ఏన్నో వింటున్నాను," అన్నాడు విజయయ్య.

"అదిలా సాధ్యంరా? వాటి భాష మనకు తెలియదుగా?" అన్నాడు తండ్రి.

"నాకు తెలుస్తుంది, నాన్నగారూ. నేను వాటితో మాట్లాడగలను కూడా!" అన్నాడు విజయయ్య.

వాడు చెస్తున్న అర్థంలేని చప్పిళ్ళు ఆ పక్షుల భాష అయి ఉండాలని, బొగ్గితి

"మీరు బొందేస్తూంటే నే నెలా మీకు విసురుతున్నానో, నెను బొజనం చెస్తూంటే మీరు నాకు అలా విసిరి లోబా వస్తుందని ఆ పాపురాలు చెప్పుకుంటున్నాయి," అన్నాడు విజయుడు.

ఈ మాటలు వినిగానే బమిందాడుకు అగ్రహం వచ్చింది.

"వ్రోహ! ని మాటలు నెను నమ్మను. పాపురాలెమన్నా కేరళవకులా, బొన్గం చెప్పటానికి? నికే వ్రోహబుద్ధి కలిగింది. నెను బతికుంపగానే బమి అంతా కాదేని నా చేత ఊదిగం చెయించుకుందా మనుకుంటున్నావు. నా ఇల్లు విడిచి తక్షణం వెళ్ళిపో!

మళ్ళీ నా కళ్ళబుడకు!" అని బమిందాడు వెరికెకలు పెట్టాడు.

విజయుడు తండ్రికి మంచిగా చెప్పి చూశాడు. "నా కెలాటి వ్రోహబుద్ధి లేదు. అది అనుకున్న మాటలే చెప్పాను. ఆ మాటలు మీ కెంత కష్టంగా ఉన్నాయో, నాకూ అంత కష్టంగానే ఉన్నాయి. అందుకే మొదట చెప్పినన్నాను," అన్నాడు.

అయినా బమిందాడు మంకువట్టువట్టి విజయుడు తన గ్రామం నుంచి వెళ్ళిపోవలిసిందే నన్నాడు.

నిజానికి విజయుడు ఇల్లు విడిచి వెళ్ళటానికి అతే చింతించలేదు. ఎందుకంటే

ప్రపంచం చూడాలనే ఉబలాటం పట్టిన ద్వారా వాడికి చాలా కాలంగా కలిగింది. వాటిద్వారా వాడు ప్రపంచంలోని ఎన్నో వింతలను గురించి విని ఉన్నాడు. వాటిని ప్రత్యక్షంగా చూసే అవకాశం వాడికి వచ్చుతుందని భరికింది.

బహిష్కారానికి గ్రామం సముద్రతీరాన ఉన్నది. విజయుడు ఏకంగా సముద్రం వాటి, అవతల ఉండే దేశాలు చూడాలని నిశ్చయించాడు. అదృష్టవశాత్తూ సముద్రం మీద ప్రయాణమైపోతున్న ఓడ ఒకటి వాడికి తటస్థపడింది. వాడు దానిలో ఎక్కి ప్రయాణమయ్యాడు.

ఆ ఓడ విజయుణ్ణి తిన్నగా నింపడానికి చేర్చింది. ఓడ దిగి వాడు కాలినడకను ప్రయాణం సాగించాడు. పోగాపోగా వాడి కొక రమ్మమైన పూలతోట, వాని అవతల ఎత్తయిన చెట్లు గల తోట, వాటికి ఎగువగా బంగారు పూతపూసిన కలకలత అలంకరించి ఉన్న మేడల గిరులలా కనిపించాయి.

"అదేదో రాజధానిని అయి ఉండాలి," అనుకుంటూ విజయుడు పూలతోట మీదుగా తోపు ప్రవేశించాడు. ఎవరో చెట్లు కొట్టుతున్న చప్పుడు వాడికి వినిపిస్తోంది. ఈ చప్పుడుతోబాటు వాడికి మరొక ధ్వని కూడా వినిపిస్తోంది. రాజధానిని ఎగువగా అకాశంలో కొన్నిలక్షల విచ్చుకలు కివకివలాడుతూ ఎగురుతూ ఉండటం కనిపించింది. రాజధానిని సమీపిస్తున్న కొద్దీ ఆ విచ్చుకల రోద దుర్భరమయింది.

విజయుడు ఈ వింత చూసి అశ్చర్యపడుతూ, తన చెవులను చేతులతో గట్టిగా మూసుకుని ముందుకు సాగాడు.

రాజాగారి వాకరు ఒకడు విజయుణ్ణి చూసి, "బాబూ, కాస్యేపటికే తమరు చెవులు మూసుకున్నారే, రాత్రంటగళ్ళు ఈ రోదతో మేము చర్చిపోతున్నాము.

బయట ఎన్ని పిచ్చుకలున్నాయో, అన్ని పిచ్చుకలు రాజభవనం లోపలా ఉన్నాయి. వాటిని ఎలా పదిలం చేశాడో చాలా తెలియక మే రాజుగారి మతిపొతున్నది," అన్నాడు.

ఆ పిచ్చుకల బెడద పదిలంచటం తన పల్లనే కాపచ్చునని విజయూడికి తెలింది. చాడు రాజుగారి నొకటితో, "సిద్ధాక్షసారీ మీ రాజుగారి దగ్గరికి తీసుకుపోతావా ఏమిటి?" అన్నాడు.

నొకరు విజయూణ్ణి రాజభవనంలోకి తీసుకుపోయాడు. లోపలి సడపలలో వెల కొద్దీ పిచ్చుకలు రెక్కలు తవతపా కొట్టు కుంటూ నానాగడవా చేసేస్తున్నాయి.

రాజుగారు ఒంటరిగా ఒక గదిలో కూచున్నారు. పిచ్చుకలు రాకుండా ఆ గది కిటికీ లన్ని మూకారు. ద్వారంకూడా మూసి అక్కడ ఒక మనిషిని కాపలా ఉంచారు. విజయూడి కొనం ద్వారం తెరిచినప్పుడు ఒక చొరవైన పిచ్చుక గదిలోకి రాసేపద్దించి.

విజయూడు రాజుగారితో, "మహారాజా, మీకు పట్టుకున్న ఈ పిచ్చుకల బెడద చూస్తున్నాను. దీన్ని పడలగొట్టటం చాతన యితే నా ఒక్కడినే చాతకావాలి," అన్నాడు.

ఈ మాట వినగానే రాజుగారి ముఖం విప్పారినది. "సిఫ్ ఈ ఉపకారమే చేస్తే నీ ఋణం ఉంచుకొను సరే కదా, యావ

జ్ఞేపం నీకు కృతజ్ఞాబ్ధిలు ఉంటాయి. కాని ఎవరిపల్లాకాని ఈ పని నీ పల్ల ఎలా అవుతుంది?" అని ఆయన అడిగాడు.

"మహారాజా, ఈ విద్యుక లిలా పెద్ద మిరి ప్రవర్తించడాని కేవల కారణం ఉంది ఉంటుంది. అని ఎందుకో మీ మీద పగ బట్టి ఇలా చెప్తున్నాయి. నాకు పకి భావ తెలుసును. వాటి కొవ కారణం నేను వాటి ద్వారానే తెలుసుకుంటాను. అప్పుడు మీరు వాటిని సమాధానపరచడానికి తగిన యత్నంవేయవచ్చు." అంటూ విజయండు తన వెనకగా రాజుగారి గదిలోకి జొరబడిన పకితో మాట్లాడి రాజుగారి కేసి తిరిగి,

"ఇదేమి పెద్ద సమస్యకాదు, మహారాజా. మీరు తొప్పలో చెట్లన్నీ కొట్టెయ్యమని అజ్ఞ ఇచ్చారట. ఆ చెట్లపై గుళ్ళు పెట్టుకుని నివసించే ఈ విద్యుకలకు కొపం వచ్చి అగదానికి పూసుకున్నాయి. చెట్లను కొట్టి ప్రయాత్నం విరమించండి, ఇది మిమ్మల్ని బాధించవు," అన్నాడు.

రాజుగారు చెట్లు సరకటం మాన్పించాడు. విద్యుకలు ఆయనను బాధించటం మానాయి. రాజుగారు విజయండికి ఒక పెద్ద పీచా, అంతులేని బంగారమూ, నౌకల్లా బహుకరించాడు. ఆ పీచాలో ప్రయాణిస్తూ విజయండు అనేక రాజుల పద్దకు చెల్లాడు.

పక్షుల మూలంగా ఎవరికి తెలియని లోక వార్తలు అతనికి తెలియటం వల్ల అతను వెళ్లిన చోటనల్లా గొప్ప గౌరవం లభించింది, సన్మానాలు దొరికాయి.

ఈ విధంగా పదేళ్లకాలం దేశాటన చేసి విజయుడు ఏ పర్తకులూ సంపాదించ లేనంత సంపద సంపాదించాడు. చివరకు అతనికి ఇంటిపై గాలి మళ్ళింది. అతను తన ఓడలో స్వదేశానికి తిరిగి వచ్చి తన గ్రామానికి సమీపంగా రేవులో లంగరు దించాడు.

ఎవరో మహా ధనికుడైన పర్తకుడు తమ రేవులో ఏగాడని జమీందారుకు తెలిసింది. ఆ మహావ్యక్తి తన కొడుకేనని తెలియక జమీందారు స్వయంగా వచ్చి విజయుణ్ణి తన ఇంటికి విందుకు పిలిచాడు. అతని బంధువర్గమంతా విందు బోజనానికి కూడు న్నారు. అంత చిన్నతనంలోనే అంత ధనమూ, అంత లోకప్రసాదమూ, వివేకమూ

సంపాదించిన తన అతిథిపై జమీం దారుకు ఎక్కడలేని గౌరవమూ విర్వడింది. అయిన విసనకర్ర తిమికుని తన అతిథికి విసరసాగాడు.

అది చూడగానే విజయుడు పక్కున నవ్వాడు. జమీందారు అతన్ని అక్కర్యంతో చూసి, "ఎందుకు నవ్వుతున్నారు?" అని అడిగాడు.

"నన్ను గుర్తు పట్టనేలేదా, నాన్నగారూ? ఆ రోజు పాళెరాలన్న మాటలు ఏలా నిజ మయాయో చూశారా? నేను విజయుణ్ణి!" అన్నాడు విజయుడు.

జమీందారు తన కొడుకు ఇంతవారై సందుకూ, తిరిగి తన వద్దకు వచ్చిసందుకూ పరమానందం చెంది, అతణ్ణి కౌగలించు కుని అనంద బాష్పాలు రాల్చాడు. విజ యుడి రాకకు బంధువర్గమంతా సంతోషించింది. విజయుడు వివాహం చేసుకుని, తండ్రి ఇంటనే సుఖంగా ఉన్నాడు.

• ఆమోఘ్యా కౌండ •

భీరతుణ్ణి అతని మేనమామ పచ్చి తీసుకు పోయాడు. శత్రుఘ్నుడు వెంట లేచిపో విరి, బాగాలా తనకు రుదించపు గణిక భరతుడు శత్రుఘ్నుణ్ణి తన వెంట తీసుకు పోయాడు. భరతుడి మేనమామ ఇంట వారిద్దరినీ ఏ బాటూ లేకుండానే బయట తున్నది. అయితే ముసలివాడైన తండ్రిని విడిచి పచ్చామె అన్నది అప్పుడప్పుడూ వారిని బాధించేది.

ఆమోఘ్యలో దశరథ మహారాజుకూడా తన కొడుకులలో ఇద్దరు దూరమై పోయారే అని చింతించేవాడు. కాని నిజానికి ఆయన పండ్రుప్రాణాలూ రాముడే. అతనిలోలేని సద్గుణం లేదు. ప్రజలకుకూడా రాముడంటే ఎంతో ఆభిమానం.

"నేను ముసలివాణ్ణి అయిపోయాను. రాముణ్ణి రాజును చేసి అతను రాజ్యపాలన చేస్తుంటే చూడాలని నా మనసు ఉబలాట పడుతున్నది." అనుకున్నాడు దశరథుడు.

మంత్రులతో ఆలోచిస్తే వారుకూడా ఈ ఆలోచనను ఆమోదించారు. ఇందుకు ప్రజలూ, ఇతర రాజులూ ఏమంటారో తెలుసుకోవలసి ఉన్నది. అందుచేత దశరథుడు రాజులందరినీ ఆహ్వానాలు పంపాడు. చాలాదూరాన ఉన్న కారణంచేత శైశ్యుల తండ్రి అయిన కేకయ మహారాజుకూ, సీత తండ్రి అయిన జనక మహారాజుకూ ఆహ్వానాలు పంపక, ఈ శుభవార్త వారికి వజ్రాభిషేకం అయిన, తరవాత తెలుపుదా మనుకున్నారు.

అహోనాలు అంది రాజులందరూ వచ్చి దశరథుడి కొలుపు కూటంలో ఉచితాన నాలపై కూచున్నారు. సగరంలోని పౌరులూ, పల్లెటూళ్లవాళ్లూ కూడా సభకు వచ్చారు. దశరథుడు వారితో తాను ఎంత శ్రద్ధగా రాజ్యం చేసినవీ వివరించి, "ఇప్పుడు నేను ముసలివాణ్ణి అయిపోయి విశ్రాంతి కోరు తున్నాను. మీ అందరూ సమ్మతిస్తే నా పెద్ద కొడుకైన రాముణ్ణి రాజుగా అధిపతింపాలని ఉన్నది. రాముడు పరాక్రమశాలి, ఎందు లోనూ నాకు తీసిపోడు. అతను చూడు లోకాలూ పరిపాలనవాడు. అతనికి పట్టం గట్టటం రాజ్యానికి గొప్ప మెలు చేయటమే

నని నా సమ్మతం. నా ఆలోచన మీకు సచ్చిన పక్షంలో ఇందుకు సమ్మతించండి. సమ్మతించని పక్షంలో మీకు తొదిన మరొక మేలైన మార్గం చెప్పండి," అన్నాడు.

ఈ మాటలు విని సభలో అందరూ పరమానందం చెంది, రాముడి పట్టాధి ప్తికానికి ఏకగ్రీవంగా అమోదించారు. "మహారాజా, ఆ రామపట్టాధిపతి మహా త్వం ధారేగింపు త్వరగా మా కళ్ల వడెయ్యండి," అన్నారు.

వెంటనే దశరథుడు అమాయకత్వం నడిస్తూ, "నెనింకా రామపట్టాధిపతికం అని అనకుండానే మీరంతా సమ్మతిస్తున్నారే? ఏమిటి కారణం? నా పరిపాలన మీకు నచ్చలేదా? నేను ఎంతో న్యాయంగా పరి పాలిస్తున్నా మీరు రాముణ్ణి రాజుగా కొర జానికి కారణమేమిటి? మరేమీలేదు, తెలుసుకోగోరి అడుగుతున్నాను!" అన్నాడు.

ఆయన ఆ మాట ఆనగానే ఆయనకు కావలసినది బరిగింది; సభికులు రాముణ్ణి తెగపొగడేశాడు. అతన్ని రాజుగా చేస్తే ఇక అంతకంటే మనమైన సంగతి ఉండ తోడన్నారు.

వారి మాటలన్నీ విని దశరథుడు, "మీరు కూడా నా లాగే భవిష్యత్తుందుకు నా వెంటో

సంతోషంగా ఉంది," అంటూ అప్పుడే తన పురోహతులైన పసిష్ట వామదేవాదులను పిలిపించి, "మహామునులారా, ఈ చైత్ర మాసం శుభకార్యాలు చేయదగినది. అందు చేత రామవట్టాల్లిపైక యత్నాలు సాగించండి, అందుకు కావలసిన సామగ్రి అంతా తెప్పించండి," అని అందరూ వింటూండగా అన్నాడు.

పసిష్టుడు అప్పటికప్పుడే పనివాళ్ళతో ఏయే సామగ్రి సద్దం చేయాలో చెప్పేకాడు. పట్టాల్లిపైక మహాత్మవానికి కావలసిన సరంజామా అంతా సద్దమయింది.

దశరథుడు రాముణ్ణి తన పద్దకు తీసుకు రమ్మని తన సారథి అయిన సుమంతుడితో చెప్పాడు సుమంతుడు వెళ్ళి రథంలో రాముణ్ణి తెచ్చాడు. దశరథుడు రాముడితో, "నాయనా, నీకు రాజ్యాల్లిపైకం చెప్తాను. ధర్మాన్ని పాలిస్తూ తగినవిధంగా నీవు రాజ్యం ఏలుకో," అని చెప్పి అతన్ని పంపేకాడు. తరవాత, దూరదేశాల నుంచి వచ్చిన రాజులూ, ప్రజలూ ఎవరి దారిన వారు వెళ్ళిపోయారు. రాముడి మిత్రులు కొందరు కొసల్యకు ఈ శుభవార్త చెప్పారు. కొసల్య ఆసందంతో వారికి బంగారమూ, అప్పులూ, రత్నాలూ బహుకరించింది.

అందరూ వెళ్లాక దశరథుడు తన మంత్రులతో అలోచించి, "రెపు పుష్కమి నక్షత్రం. పట్టాల్లిపైకానికి చాలా బాగుంటుంది. అందు చేత లేపి బయటపెడం," అని నిశ్చయించి, రాముణ్ణి తీసుకు రమ్మని సారథిని సుమంతుణ్ణి పంపాడు.

సారథి వచ్చి తండ్రిగారు రమ్మంటున్నారని చెప్పగానే రాముడు, "నే నిప్పుడు అక్కడి నుంచే వస్తున్నాను. మళ్ళీ ఎందుకు రమ్మన్నాచి?" అని అడిగాడు.

"మహారాజుగారు తమరిని చూడాలన్నారు. పస్తే రండి, లేకపోతే చూసేంది. అది మీ యిష్టం," అన్నాడు సారథి.

వదుకుని ఉపవాసం చెయ్యండి. సీతమ్మాయ
వరతుడు తన మేనమామ ఇంటి నుంచి
తిరిగిరాక పూర్వమే ఈ పట్టాభిషేకం
ముగింపటం ముందిచని నాకు తేలింది.
వాడైనా పెద్దలంటే వక్షిగలవాడే. ఈ పట్టాభి
షేకానికి ఏడుడు చెప్పబోడు. అయినా
మానవ స్వభావం అమిత చంచలమైనది,"
అని చెప్పాడు.

రాముడు తండ్రి అనుమతితో అక్కడి
నుండి బయలుదేరి తన తల్లి అయిన
కౌసల్య మందిరానికి వచ్చేసరికి అమె
మౌనంతో రాజ్యలక్ష్మిని ప్రార్థిస్తూ కని
పించింది. రాముడు రాకపూర్వమే
పట్టాభిషేక వార్త తెలిసి నిమిత్తా
లక్ష్మిణులు సీతను తమ వెంట కౌసల్య
మందిరానికి తెచ్చారు.

రాముడు తల్లికి నమస్కరించి తన
పట్టాభిషేక వార్త తెలిపి, "అమ్మా, లేవబి
పట్టాభిషేకానికి నేనూ, సీతా ఏమేమి అలం
కారాలు వేసుకోవాలి అపన్న చేయించు,"
అని కోరాడు.

రాముడు లక్ష్మిణుడితో, "లక్ష్మీణా,
నాతోబాటు నివునూడా ఈ భూమిసంతా
పాలింతుప్పగాని. మనద్దరమూ ఒకటేగదా.
నేను రాజయితే నిన్ను రాజువే. మనద్దరమూ

రాముడు తీవ్రపడి సారథి వెంట
బయలుదేరాడు. పైవాళ్ళెవరూ లేరుగనక
దశరథుడు ఈసారి తన కాళ్ళకు నమస్క
రించే రాముణ్ణి లేవనెత్తి, ఆ లింగనం
చేసుకుని, ఉన్నతాసనంపై కూర్చోబెట్టి,
"నాయనా, రామా! నేను మునలివాణ్ణి
కావటం అలా ఉంది. నా బస్మనేక్షితంలో
దుష్టిగ్రహాలు చేరాయని జ్యోతిష్ములు
చెబుతున్నాయి. పీతకలలు వస్తున్నాయి.
కనక నా బెహంలో చూచి ఉండగానే
పట్టం కట్టకో. నవాక పుష్పిది. లేపు
పునర్వసు. శుభకార్యాలకు చాలా మందిది.
ఈ రాత్రికి నివ్వా, నీ బావ్యా దర్శనపై

నమస్తే సుఖాలా ఒక్కటిగా అనుభవించుదాం," అన్నారు.

తరువాత అతను తల్లుల అనుమతి పొంది సీతతోనూ తన మందిరానికి వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ రాత్రి రాముడిచెరనూ, సీతచెరనూ ఉపవాసవ్రతం స్వకమంగా చేయించబోయింది. దేశరథుడి శౌరికపై పసిమ్మకు రథమెక్కి రాముడుండే సగరుకు వెళ్ళి ఆ పని పూర్తి చేసి తిరిగి వచ్చే సమయంలో వీధులన్నీకా జనం తండోపతండాలుగా కనిపించాయి. లేవబడి ఉత్సవం జాలాను ఉత్సాహంలో వారు సంతోషిస్తానని చెప్తున్నారు. వీధులలో నీళ్లు చల్లి, పూలతంజాలు కట్టారు. ప్రతి ఇంటిమీదా బెంబా ఎగురుతున్నది. స్త్రీలు, పిల్లలు, పృథ్విలూ గప్పకనుంచే పట్టాభిషేకానికి ఎదురు చూస్తున్నారు.

పసిమ్మకు వెళ్ళిపోయాక రాముడు స్నానం చేసి, సీతతోకూడా హోమాంబం చేసి, హోమశిషం తిని, నిశ్చలమైన మనస్సుతో నారాయణాలయంలో భగవంతుణ్ణి పూజించి చెసి అక్కడే వేడుకుని ఒక చూముసెపు నిద్రపోయి, వందవిమాగధుల మేల్కొలుపులకు లేచాడు.

అతను ఉదయం సంధ్యాపరిధనం మొదలైనవి పూర్తి చేసేసరికి తెల్లవారింది.

బ్రాహ్మణులు వచ్చి పుణ్యార్చనాచర్యం చేశారు. మంగళవాద్యాలతో అయోధ్య యావరూ మారుమోగిపోయింది.

తెల్లవారుతూనే మిళ్ళి పాదులు తమ ఇళ్ళను అలంకరించసాగారు. ఇళ్ళ ముందు నీళ్లు చల్లి, పువ్వులు చిమ్మారు. సుగంధ దూపాలుచేశారు. జనం గుంపులుగా గూడి పట్టాభిషేకం గురించే మాట్లాడుకుంటున్నారు. పిల్లలు ఇళ్ళముందు అడుగుంటూ, "ఇవాళ పట్టాభిషేకం చూడకానికి నేను కూడా మా అమ్మా, నాన్నా వెంట పోతాను," అని చెప్పుకుంటున్నారు. అదేవాళ్ళు అటు తున్నారు, పాడేవాళ్ళు పాడుతున్నారు.

కానీ ఈ రాత్రి మరొకరకం నాటకం అరంభమయింది. కైకేయి వెంట మంధర అని ఒక గూని దాని ఆమెకు అరంగంగా వచ్చింది. ఆ మంధర ఆ రాత్రి కైకేయి ఉంటే మేర పై అంతస్తుకు వెళ్ళి అక్కడి నుంచి అయోధ్యలో జరిగే సందడి అంతా చూసి అశ్చర్యపడింది. తన పక్కనే తెల్ల పట్టువీర గట్టి నిలబడి ఉన్న ఒక దాదితో మంధర, "ఈ అర్హాటమంతా ఏమిట? కొసల్య ఏదన్నా ప్రేతంపట్టి జవానికి దాన రచ్చాలు చేస్తున్నదా? లేక దళరతుడు ఏదన్నా ఉత్సవం తలపెట్టాడా?" అన్నది. ఆ దాది పట్ట చెక్కలయెలాగ నిద్రి.

"తెల్లవారగానే రాజుగారు రాముడికి రాజ్యాభిషేకం చేస్తున్నారు." అని చెప్పింది.

గూని మంధరకు ఈ వార్త కర్ణకటార మయింది. ఆమె గజగలా మేడ దిగి, కైకేయి పడుకుని ఉన్న చోటికి వెళ్ళి, "లే, లే! ఎం చేతుకున్నావు? నీ కొంప నిలుపునా కూలబోతున్నది. ఆ రాజుకు నీ మీద ఉన్న ప్రేమ మరిచిపోయా లేదని మహా మురిశావు! ఇక ముందుకు వెళ్ళి!" అన్నది.

"నీ వాలకం చూస్తే ఏదో జరిగిందటండే! అందరూ కైమంగానే ఉన్నారు గదా!" అన్నది కైకేయి.

"రెప్ప దళరతుమహారాజు రాముడికి రాజ్యాభిషేకం చేయబోతున్నాడు. ఇంకెం జరగాలి. ఈ మాట వినిగానే నా గుండె బారిపోయింది నీ మంచి కోరికదాన్ని గతక ఈ మాట వింటూనే నీ దగ్గరికి పరిగెత్తు కొచ్చాను," అన్నది మంధర.

"నిజంగానా, మంధరా? ఎంత మంచి వార్త తెచ్చావు!" అంటూ కైకేయి వికసించిన ముఖంతో పక్కమీద లేచి కూచుని, విల పైకి అభరణం ఒకటి తీసి ఇస్తూ, "ఇంకెం కావాలన్నా ఇస్తాను, అడుగు!" అన్నది.

కైకేయి దొరణి మంధరకేమీ సప్పలేదు. ఆమె తన యువమానుసారితో, "మూడు

రాజా, నీకు రాజమే విశ్వు అర్థం చేసుకోలేనంతా ఉన్నావు. లోకపాతే దుశ్శిలంబానికి బదులు అనుందిరా? నీకు బదులు కూడా చెప్పివున్నాను. ఎందుకంటా? రేపి పట్టాభిషేకం జరగగానే కోపల్పి రాజమాత అవుతుంది. నీవు అమెకు పరిచారిక వుంటావు. రాముడి అంతుపుర స్త్రీలకు నీ కోరికలు దాసీలప్తకాలు. భరతుమా, అతని సంతతి రూపుమాని పోవలసిందే. నాకు బహుమానం ఇస్తాననిందే? నీకేమి పరిగిందని బహుమానం ఇస్తావు? రాజ్యాభిషేకం భరతునికి జరిగినప్పుడుగా నేను నీ బహుమానాలు పొందవలసింది? భరతుడు చూరాని మోముగారింట ఉండబట్టి గాని, చీకరడుకు నీపై ప్రేమకొద్ది అతనికే ఈ పట్టాభిషేకం చెప్పి ఉండరా? రాముడు రాజయాక భరతుడిక ఇక్కడికి రానవసరంలేదు. అటునుంచి అటె అతనికి పోవటం మేలు. ఎందుకంటే రాముడు

అతన్ని బతకనివ్వడు. నీ భర్త నీ మీద ఎక్కువ ప్రేమగా ఉంటాడన్న అపొవారంతో ఇంతవరకూ నివ్వి కోరిల్పాను చాలా లోకులగా చూకావు. ఇక అవిక నీపై పగ తీర్చుకోనుందా ఊరుకుంటుందా? నీకు నిజంగా సమర్థతే ఉంటే ఈ పట్టం భరతుడికి కట్టించు! భరతునికి పోదీ అయిన రాముణ్ణి అడవిలోకి తోయిండు! ఇంత రాజ్యానికి భరతుడు రాజవుతాడు, నీవు రాజమాతవై గౌరవం పొందుతావు. రాముడు రాజైతే నీ పతిసం తప్పదు. నీ ముఖం చూపిచాచుండదు," అని ఎలా పిచా అనేసింది.

ఈ మాటలు శైశిలు తలకెక్కాయి. అమె ముఖం చేపురించింది. శ్రాధావేశంతో అమె మంధరను చూసి, "అవును, భరతుడు రాజు కావలసిందే, రాముడతని పాలు కావలసిందే! కాని అది ఎలా సాధ్య పడుతుంది?" అన్నది.

ఖిలీఫా ఉమర్ శీలం

మహమ్మద్ ప్రవక్త దేహం చాలించిన అనంతరం ఆయన ఉపదేశాలను ప్రచారం చెయ్యడానికి ఆయన మేనమామ అయిన అబు బెకర్ మొదటి ఖిలీఫా అయ్యాడు. ఆయన ముసల్మానులకు మతకాసకుడూ, సర్వాధికారాలు గల నాయకుడూనూ.

అబు బెకర్ ఖిలీఫా అనంతరం ఉమర్ ఇబన్ అల్ ఖత్తాబ్ అనే ఆయన రెండవ ఖిలీఫా అయ్యాడు.

హూస్ అల్ రషీద్ అనే ఖిలీఫా మనకు విరసించితుడు. కాని ఈయన కాలంనాటికి ఖిలీఫాలు చక్రవర్తులలాగా భోగలాండులై, తమ జీవితాన్ని మతప్రచారానికికాక, కళల వ్యాప్తికి ఎక్కువగా వినియోగించారు. తిరి ఖిలీఫాలు అలాకాక తమ జీవితాలను మతానికి, ధర్మానికి అంకితం చేసి, సాదా ముసల్మానులకు ఆదర్శ ఫిరుమలుగా ఉంటూ వచ్చారు. అటువంటి వాడే ఖిలీఫా

ఉమర్. ఆయన జీవితం నిరాడంబరంగా వెళ్ళిపోయింది. ఆయన ఇస్లాము మత ప్రచారం కోసం యుద్ధాలు చేశాడు. ఆ మత ధర్మాన్ని అందరికన్న హెచ్చుగా తానే అనుష్ఠించాడు. ఆయనను గురించి అనేక కథలు చెబుతారు.

ఉమర్ స్వార్థం ఎలాటిదో చెబగడు. యొమెన్ రాజులు తనకు ఓడిపోయినప్పు థాయన వారి సంపదను ముసల్మాను లందరికీ విచక్షణ లేకుండా సమంగా పంచి పెట్టాడు. ఇలా పంచిన వాటిలో వారలగుడ్డ కూడా ఉన్నది. ఇది అందరికీ తలా ముక్కా వచ్చింది. దానితో ఆయన అంగీ కుట్టించుకున్నాడు.

ఒకనాడాయన మదీనా మనీదులో ఈ అంగీ ధరించి తన అనుచరులను "నానీకుల పైకి" యుద్ధానికి తయారు కమ్మని ఉచ్చోధించ సాగాడు. అప్పుడు

'కృపానంద'

సభికులలో ఒకడు లేచి, "మేము నీ మాట వినము," అన్నాడు.

"ఏందుకు వినరు?" అని ఉమర్ అడిగాడు.

"యెమనీ చారలగుడ్డ ముక్కలు అందరికీ సమంగా పంచుతానన్నావు. నీ చెప్పేడు ధరించిన శొత్త అంగీ చానితో తయారు చేసినది. నీవు అంత పొడుగైన వాడివే, నీ పంతుకు వచ్చిన ముక్కతో అంత పెద్ద అంగీ ఎలా వచ్చింది?" అని సభికుడు సవాలుచేశాడు. ఉమర్ తన కొడుకు అబ్దుల్లా కేసి తిరిగి, "ఈ మనెషి చేసిన సవాలు న్యాయ మైనది. సమాధానం చెప్పు," అన్నాడు.

అప్పుడు అబ్దుల్లా లేచి, "మొసల్మానులారా, మన నాయకుడికి శొత్త అంగీ వుట్టించు శొవాలనిపించింది. ఆయన పంతు వచ్చిన గుడ్డముక్క అంగీకి చాలకపోతే నా పంతు వచ్చిన ముక్కకూడా అయినకే యిచ్చాను. ఈ అంగీ లేకపోతే అయిన మీ ఏదెవరికి రావడానికి బట్టలుకూడా లేవు," అని చెప్పాడు.

సవాలు చేసినవాడు, "యా అల్లా! మేము నీ మాట వింటాము!" అని పెద్దగా కేక పెట్టాడు.

ఉమర్ సరియా, మెసహి సెమియా, ఈజిప్టు, పర్షియా మొదలైన దేశాలన్నిటిని జయించి, ఇరాక్ లో జర్రా, కూఫానగరాలు స్థాపించి మదీనాకు తిరిగి వచ్చేసరికి ఆయన దుస్తులన్నీ చీలికలు వారికలై ఉన్నాయి. ఆయన వాటితోనే ఖుసీదు ముందుంటే మెట్టపై కూచుని అందరూ చెప్పే ఘర్వాదులు వింటూ, విడు లక్షాధికారి అని, విడు ఒంటెలు కాసేవాడని విదక్షణ చూపకుండా అందరికీ న్యాయం చేశాడు.

ఆ కాలంలో కాన్స్టాంట్ నెపులోను పరిపాలించే క్రైస్తవపాదా మదీనాకు ఒక దూతను పంపుతూ, ఖలిఫాకు గల సాధన సంపత్తి ఎటువంటిదో, ఆయన బలం

ఎందులో ఉచ్చేది రహస్యంగా తెలుసుకు రమ్మని హెచ్చరించాడు. ఆ దూత ముసినాకు వచ్చి అక్కడి పాపబను, "మీ రాజుగారు ఎక్కడ ఉంటారు?" అని అడిగాడు.

"మాకు రాజు లేడు, అల్లా సేవకుడూ, అన్నింటికు నాయకుడూ అయిన ఇలిఫా మూతమే ఉన్నాడు. ఆయన ముందు వద్ద కనిపిస్తాడు. అక్కడ ఆయన ఏర్పాడులు ఏంటూ ఉంటారు. లేదా నిద్రపాతూ ఉంటాడు," అని ముసినా పాపబలు దూతతో చెప్పారు.

ముసీదుకు ధార తెలుసుకుని ఆ దూత వచ్చి చూసేసరికి, మిట్టమధ్యాహ్నం ఎండకు

కాలే రాళ్ళమీద మేనువార్చి, తల కింద దిండుకూడా లేకుండా ఉమర్ నిద్ర పోతున్నాడు. ఆయన తల నుంచి కాలే చెమట రాతపై చిన్న మడుగు కట్టి ఉన్నది. అది చూసి రాజదూత కంకారుగా, "రాజాధి రాజులు ఈ చిచ్చుగాడికి లొంగిపోయావ! ఒక పెద్ద సామ్రాజ్యానికి ఈయన అధి నాయకుడు! ఇటువంటి వాడు ప్రజలకు ఎలిక ఆయితే మిగిలిన రాజ్యాలు ముసుకు వేసుకోవలసిందే!" అన్నాడు.

పర్షియాదేశానికి రాజుధాని ఇస్తఖర్. అక్కడి రాజు ఒడిపాయి, ముసల్మానులు రాజసాధాన్ని కొల్లగొట్టి సప్తడు దొరికిన

అమూల్యమైన పస్తువులలో ఆరవై మూరల చదరం గల ఒక రత్న కంబళికూడా ఉన్నది. దానిపై ఒక పూదేటు చిత్రించి ఉన్నది. పూలన్ని రత్నాలతోనూ, కొమ్మలన్ని బంగారు తిగితోనూ తయారుచేశారు. ముసల్మానుల సేనానాయకుడైన అబూ పక్కానెకు దాని ఖరీదు అంచనా కట్టేశాడని తెలుసుకున్న అయినప్పటికీ అది చాలా విలువ అయిపోవని గ్రహించి దానిని ఇరిఫా ఉమర్‌కు బహుకరించాలని ప్రత్యేకంగా ఉంచాడు.

ఈ రత్న కంబళం తన చేతికి అందగానే ఉమర్ దానిని ముక్కలుగా కత్తిరించి,

మదినాలో ఉండే నాయకుల కందరికీ తలా ఒక ముక్క ఇచ్చేశాడు. తాను ఒక్క ముక్కకూడా ఉంచుకోలేదు. ఈ ముక్కలలో ఒకటి ఇరవైదేల వీరాములకు అమ్ముడయిందట !

పర్షియాపై జరిగిన ఈ యుద్ధంలోనే ముసల్మానులకు తొంగిన సామంతులలో హద్దుబాద్ అనెవాడున్నాడు. తన భద్రవ్యక్తు ఇరిఫా స్వయంగా నిర్ణయించే పరతుసైననే ఈయన తొంగి వచ్చాడు. అయినను ఇద్దరు ముసల్మాను వీరులు మదినాలో ఉన్న ఉమర్ పద్దకు తీసుకువచ్చి, ఈ సామంతు చాలా గొప్ప సేనాదాగల వాడని, అందుచేతనే అయినను రాజ తాంథనాలు ధరించ నిచ్చామని ఉమర్‌తో మనవి చెసుకున్నారు.

ఉమర్ మనదు అవరణలో చింతి బట్టలతో, ఒక చింతి చాపపై బంటరిగా కూచుని ఉన్నాడు. తలకు తురాయి బలతారు ఉపవస్త్రమూ ధరించి ఉన్న సామంతు ఇరిఫాను చూసి వెన్నీయించెంచాడు. ఇరిఫా ఆ సామంతును చూసి, "అహ, అబ్లా మహమ్ ! నీ పంట దానిని అనుచదానికే అయిన ఇస్లామును అవతరింపజేశాడు !" అని సెలహగర్వన చెశాడు.

తరవాత ఖలిఫా సామంతు భరించిన
రాబోవితమైన దుస్తులన్నీ ఈవడియించి,
కప్పుకావడాని కొక ముతక దుప్పటి ఇచ్చి,
"ఇప్పుడు నీకు తగిన దుస్తులు ధరించావు.
చెప్పు, ఇప్పుడు సర్వసంపన్నుడు ఈశ్వరుడే
నని అంగీకరిస్తావా?" అని అడిగాడు.

"ఇది ఈశ్వరుడి పనే అయి ఉండాలి
మరి. అయిన తటస్థంగా ఉండిపోయి
నేప్పటికీ మేము మిమ్మల్ని బయంచి ఉంటే
వారమే. మా గత చరిత్రను విట్టి నేనా మాట
కూర్చిగా చెప్పగలను. అ ఈశ్వరుడుకూడా
మీ పక్షం చెరి పారాడవిట్టే మాకు అది
బయల కలిగింది." అన్నాడు పర్షియాదేశపు
సామంతు.

ఈ మాటలలోని వ్యంగ్యం చెప్పిన విధే
సరిక ఖలిఫా కనుచొమలు రోదంగా ముడి
పడ్డాయి. తనకు మూడిందని సామంతు
అనుకున్నాడు. తనలో తల ఎత్తిన ప్రాణ
భయాన్ని కప్పి పుచ్చటానికాయన వాచి
మైనట్టు సజిస్తూ, మంచినిన కావాలని
అడిగాడు. ఆయన కొక మట్టిపాత్రలో మంచి
నీరు అందించాడు. అది చేత పట్టుకుని,
తాగుకుండా ఖలిఫా కేసి చూశాడు.

"ఎందుకు బంకుతున్నావు?" అని
ఈమర్ అతన్ని అడిగాడు.

"నేను నీరు తాగుతూంటే నమయంలో
ఎవరైనా నన్ను పొడిచెస్తారేమోనని అను
మానంగా ఉంది." అన్నాడు సామంతు.

"అలాటి కంకల నుంచి అల్లా నన్ను
కాపాడుగాక! ఆ నిటిలో నీ నెరు తడిసి,
నీ వాహం తీరేవరకైనా నీకు ఏ అపా
యమూ తరగదని అభయం ఇస్తున్నాను." అన్నాడు ఈమర్.

ఈ మాట చెంటూనే సామంతు పొచ్చు
బాన తన చేతిలోని పాత్రను మెట్టుమీద
వెసిరి పగలగొట్టాడు. ఈమర్ అతన్ని
శిక్షించుకుండా విడిచిపెట్టి తన మాట
చెల్లించుకున్నాడు. అయిన చెచారానికి

మొగుడై హుచ్చువాన్ ఇస్టాంసులం స్వీక
రించి చాలా ప్రతిష్ఠ గడించాడు.

తెలుసలెము సగరం ముసల్మానులకు
లోగిపోయినప్పటికీ అది క్రైస్తవుల పుణ్య
క్షేత్రంగా ఉండేది. సోప్రానియన్ అనే
అయన ఆ సగరానికి ప్రధాన గురువు.
ఇరిఫా స్వయంగా వచ్చే పజాన సగరాన్ని
అయనకే స్వాధీన పడుస్తానని సోప్రానియన్
అన్నాడు. ఈ సంగతి తెలిసి ఉమర్
ముహమ్మదుంచి ఒంటరిగా బయలుదేరి
తెలుసలెము సగరానికి వచ్చాడు. అయన
ఎక్కిన ఒంటపైను ఉన్న మూటలలో ఒకటి
ఒంటి మేత, రెండవ దానిలో ఇద్దర

కాయలు, మిటితొబాటు ఒక కొయ్య
కంచుమూ, మంచినిబి రిత్తి మాత్రమే తీసు
కుని ఉమర్ అహారాశాతాలు ప్రయాణం
చేశాడు. ప్రార్థనలు చెయ్యటానికి, దారిలో
తటస్థపడిన మొరాల వాళ్ళ తగూలు తిర్చ
టానికి మాత్రమే అయన అనుతూ పచ్చాడు.
సగర స్వాధీన పత్రంపై సంతకం చేసి
అయన సగరంలో ప్రవేశించాడు.

ఉమర్, సోప్రానియన్ సగరంలో నడు
స్తూండగా ఒక క్రైస్తవుల చర్చి కనిపిం
చింది. దానిని చూడగానే తాను భగవ
ద్భాసించేసుకునే వేళ అయిందని ఉమర్ కు
జ్ఞాపకం వచ్చింది. తాను భాసించేసుకోవ

టానికి ఏదైనా భూదండమని అడిగితే సాఫ్రా నియన్, చర్చిలో చెరుకొనిచున్నాడు.

"మీ మతం పరి అయినది కాదని నాకు తెలుసుగాని, నేను మీ చర్చిలో ప్రార్థన చెయ్యను, ఎందుకంటే నేను ప్రార్థన చేసిన స్థలాన్ని మా ముసల్మానులు తక్షణమే స్వాధీనపరుచుకుంటాడు," అన్నాడు ఖలీఫా.

అయిన తన ప్రార్థన పూర్తి అయ్యాక క్రైస్తవమత గురువృత్తం, "మా ముసల్మానుల కోసం మసీదు కట్టుకునేటందుకు తగిన స్థలం చూపండి," అన్నాడు.

సాఫ్రానియస్ ఖలీఫాను సులైమాన్ దేవాలయం ఉండిన స్థలానికి తీసుకుపోయి

అక్కడ మసీదు కట్టుకోమన్నాడు. అ ప్రదేశంలో ఒక వదితమైన శిల ఉన్నది. దానిని బేకర్ శిల అంటారు. ఆ శిల నిండా చెత్తా చెదారం వేసి ఉన్నది. ఖలీఫా ఎడవితోనూ ఎడమ అనకుండా, ఆ చెత్త కొంత తీసి తన ఒడిలో వేసుకుని దూరంగా తీసుకుపోయి పారేశాడు. ఆ విధంగా ఆ ప్రదేశం శుభ్రం చేయబడి అక్కడ ఉమర్ మసీదు వెలిసింది. అది ఇప్పటికీ ఉన్నది.

ఉమర్ తన జీవితమంతా మక్కాలోనూ, మదినాలోనూ గడిపాడు. అయిన దివంగుడొంతలు తప్ప భరించలేదు. ఆ వింగిపాతలతో, బెత్తలో ఒక కర్ర పట్టు

కుని విడుల వెంట తిరుగుతూ ఎవరెవరు ఏమేమో చెప్పినారో కనిపెట్టేవాడు. వీర్రులు హెచ్చు ధరలు పుచ్చుకుంటే ముందరించే వాడు. మరి కిమింద రాని నెరంచెస్తే కర్రతో కొట్టేవాడుకూడా.

ఒకనా తాయన పాలూ, పెరుగూ అమ్మే విధికుండా పోతూ ఒక ముసలిది చేస్తున్న మోసం గమనించాడు. తాయన అమెను నమిపించి, "ఏ మమ్మా, సాటివాళ్ళను అలా మోసం చేయవద్దునా? ఇంకెప్పుడూ పాలలో నిళ్ళు కలపకు." అని హెచ్చరించాడు. అమె తప్పు ఒప్పుకున్నది.

మర్నాడు ఖలిఫా అటుగా వచ్చి ఆ ముసలిది ఎప్పటిలాగే పాలలో నిడు కలుపుతూ ఉండటం చూసి, "దుర్మార్గు చాలా, పాలలో నిడు కలప వద్దని నిన్ననే గదా నీకు చెప్పాను?" అన్నాడు.

"ప్రమాణం పూర్తిగా చెబుతున్నాను, నే నేలాని పని చెయ్యలేదు," అన్నది

ముసలిది. అమె అలా ప్రమాణం చేసేసరికి దుకాణం లోపలి నుంచి అమె కూతురు బయటకొవచ్చి, "అమ్మా నివ్వు వారితోనే అబద్ధాలాడు తున్నావా? చెసిన మోసానికి తోడు అబద్ధంకూడానా? అల్లా నిన్ను కిమిస్తావా?" అన్నది.

ఖలిఫా మనసు ఈ మాటలకు నిరది పోయింది. తాయన ముసలిదాన్ని ముందరించటానికి వదులు తన కొడుకులైన అబ్దుల్లా, అకిమిల నెసి తిరిగి, "ఈ నడ్డుద్ది గల పిల్లను మీ ఇద్దరిలో ఎవరు పెళ్ళాడు తాడు? అమె కడుపున అల్లా అమె అంత మంచి పిల్లలని కలిగిస్తాడు!" అన్నాడు.

అకిమి ఆ పిల్లను పెళ్ళాడటానికి అంగీకరించాడు. ఖలిఫా కొడుక్కూ, పాలదాని కూతురికీ వైభవంగా వివాహం జరిగింది. వారి దాహితులైన అబ్దుల్ అజీజ్ అనేవాడు ఖలిఫా అయి అయిదుగురు గొప్ప ఖలిఫా లలో ఒకడుగా ప్రసిద్ధి కెక్కాడు.

పూరీ జగన్నాథాలయం

పూరి ఒరిస్సా రాష్ట్రంలో తూర్పు సముద్ర తీరాన ఉన్నది. ఇక్కడి జగన్నాథాలయం జగద్విఖ్యాతమైనది. 12వ శతాబ్దంలో నిర్మించిన ఈ ఆలయం ఎత్తు 192 అడుగులు. దీని కిక్కిరం మీద విష్ణు చక్రమూ, బెండా ఉన్నది. ఆలయాన్ని తూర్పు వ్యూహానికి ముందుగా అత్యంత మనోహరంగా చెక్కిన చలువ రాతి స్తంభం ఒకటి ఉన్నది.

జగత్ప్రసిద్ధిగన్న కొహినూర్ పటాన్ని జగన్నాథాలయానికి ఇస్తానని మహారాజు రణజిత్ సింగ్ వాగ్దానం చేశాడట. కాని

అయిన ఆనంతరం అయిన వారసుడు ఆ వాగ్దానాన్ని నిలబెట్టలేదు.

ఎలా అసాధ్య గుర్తు దశమికి పూరిలో స్వామికి ఉత్సవం జరుగుతుంది. ఆ రోజు జగన్నాథస్వామిని ఒక పెద్ద రథంలో బెడ్ల ఊరేగిస్తారు. ఇది చాలా పెద్ద రథం. దీని ఎత్తు 15 అడుగులు. రథపు పరిక 25 అడుగుల చదరం ఉంటుంది. ఈ రథానికి 16 చక్రాలు. ఒక్కొక్క చక్రమూ 7 అడుగుల వ్యాసం గలది. ఈ రథాన్ని ప్రజలే లాగుతారు.

ప్రశ్నోత్తరాలు

1. గుంటూరు ప్రభుత్వ కళా పాఠశాల, విశాఖపట్నం

"చందమామ" ఏ తారీఖు, ఏ నెల, ఏ సంవత్సరము నుండి వెలువడుచున్నది?

తారీఖు 25, నెల జూన్, సంవత్సరము 1947.

2. సి. విజయలక్ష్మి, నానభల్లి

అన్నయ్యా, ప్రతినెల "చందమామ" ఎన్ని పేజీలు ప్రచురిస్తారు?

అన్నకు "చందమామ" అది బాడీలతోనూ కలిపి ఐదున్నరపేజీలు ప్రచురిస్తున్నాయి. అరిమిలో తెలుగు అరపేజీ.

3. కొల్లా వెంకటేశ్వరరావు, తెనాలి

పాఠకుల లెఖలకు పూర్తి పేజీ కేటాయించిన బాగుంటున్నది నా ఆభిప్రాయము—

అలాగే కేటాయిస్తున్నాం. అగ్నేయం సంపాదకలో మార్గము కారణాలవల్ల అది పేజీ వెళుతుంది.

4. ఇమంచి అప్పారావు, విశాఖపట్నం

మామా, "భారతచరిత్ర"కు ఆవశ్యకమగు రచనలు మేమును పంపవచ్చా? అది పాఠకుల శీర్షిక కాదు.

5. ఎస్. రమీల్, గూడూరు

అన్నయ్యా, మేము స్వయంగా కథలు వ్రాసి "చందమామ"లో ప్రచురిస్తారా?

"చందమామ"లో ప్రచురించడానికి యోగ్యమైన కథలు నిపు స్వయంగా వ్రాయగలవా?

6. యిలమర్తి నాగనెంకట సత్యమీనానుమోరి, ఆశ్రమపురము
ఫాల్గవ్యాఖ్యల పాటికి ఒకే కార్తపైన 3 లేక 4 వ్యాఖ్యల సెట్లు ఒకడు
వ్రాసి పంపవచ్చునా?
అవశ్యం పంపవచ్చు. ఒక కాట్ట మీద 15, 16 సెట్లు సంప్రదిస్తేవారుకూడా
ఉన్నారు.
7. రమణమూర్తి, బాండిల్ (బిహారు)
నేను నిండువాడు కథలను వేరుసగా సులభస్థితిలో... ప్రచురించుటకు
ముందు ఏ ఏ నిబంధనలను పాటించవలెనో తెలియపరచ గోరుచున్నాను.
నిండువాడు కథలు అవివరకే "చందమామ"లో విడిచిగా పంపించం.
8. చిన్నావీరావు, భోపాల్
గేయాలు పంపిస్తే అందరికీ చెబుతావా? లేక వాచేయకుంటావా?
గేయాలు పంపవద్దు. ప్రక్షికానికి "చందమామ"లో గేయకథకు అన్ని ఇతర
గేయాలకు స్థానం లేదు.
9. ఎన్. శంకరావు, కొర్రావుడ్
"చందమామ", వెన్ను గత పది సంవత్సరములుగా చదువుచున్నాను.
నిలో ఇంతవరకు అచ్చు తప్ప వట్టలేదు. కాని సెప్టెంబరు సంచికలోని
"ప్రశ్నోత్తరాలు" క్రికలో—
"చందమామ"లో సాధ్యమైనంతవరకు అచ్చు తప్పని రాకుండా చాలా జాగ్రత్త
వివరాదు. అయినా అచ్చుచిగ్గిడా ఒకటి అలా తప్ప వేరుకూడే అంటుంది.
10. కె. సుగుణలక్ష్మి, ఆచంట
ప్రతి పూర్తిమీదాకూ తాతయ్య కథలు చెప్పేవాడు గదా, ఈ చుట్ట
మానెకాడు—
తాత్కాలికంగా తాతయ్య దూరం వెళ్ళినాయా. మళ్ళీ పిలిపించడానికి ప్రయత్నం
చెయ్యవచ్చు.
11. కుమారి కొడమంచిరి సుబ్బలక్ష్మి, ఆచంట
వెతాళ పంచదింశతి ఆంతు 25 కథలే గదా, ఎక్కువ కథలు ఏలా
పచ్చాయా అని సందేహం.
వెతాళ పంచదింశతిలోని కథలు కాని వారి కథ "కర్మతం" అని చెప్తున్నాడు.

అమృతం

పూలకు అందము కదవా!

పండినవారు.

జి. రామారావు, నాగపేట.

35

చెట్టుకు కాదులా బురువా!

మరిసినవారు:

జి. రామారావు, గణితకళాశాల

చందమామ

భారతం

భీమ దుర్యోధనుల గదాయుద్ధం సరస్వతి నది దక్షిణ తీరాన జరిగింది. బలరాముడూ, భర్మరాజూ, అర్జున వేటల సహచివులూ, ఇతర రాజులూ వలయంగా విర్రుడి యుద్ధం చూశారు. గదాయుద్ధానికి ముందు వాగ్యుద్ధం జరిగింది. తరవాత భీమ దుర్యోధనులు ఒకరి వేకరు గదలతో తయంకరంగా కొట్టుకున్నారు. ఒకరినొకరు పడగెట్టారు. భీముడు పదిపాతే మిగిలిన పాండవులు భయపడ్డారు. దుర్యోధనుడు పదిపోయినప్పటికీ సంతోషంతో శంఖ నాదాలు చేశారు, ఇద్దరూ సమంగానే పోట్లాడారు.

వారి విజంగా యుద్ధంచేస్తుంటే అర్జునుడు కృష్ణుణ్ణి, "ఈ ఇద్దరిలో ఎవరు అధికులు?" అని అడిగాడు. దానికి కృష్ణుడు, "భీముడికి బలం హెచ్చు, దుర్యోధనుడికి నేర్పు హెచ్చు. వ్యాయుద్ధం చేసి భీముడు దుర్యోధనుణ్ణి ఎన్నటికీ చంపలేడు. మాయచేతనే చంపాలి. దుర్యోధనుడి తోడలు విరగగొట్టడానని భీముడు ప్రతిజ్ఞచేసి ఉన్నాడుగదా. అన్యాయ మైనప్పటికీ భీముడు అపని చెయ్యటం మంచిది. లేకపోతే ఈ యుద్ధంలో సంపాదించుకున్న విజయం కాస్తా వృధా అయి పోవచ్చు," అన్నాడు.

అర్జునుడు ఈ మాట విని భీముడు చూస్తూండగా తన ఎడమతెడ చదుచుకున్నాడు. భీముడికి ఆ సంజ్ఞ అర్థమయింది అతను అపకాశం చూపుకుని తన ఇనప గదతో దుర్యోధనుడి తోడపైనే కొట్టాడు. తోడలు విరిగి దుర్యోధనుడు కుప్పకూలి పోయాడు. భీముడు, దుర్యోధనుడి తలను తప్పి, "ఆ నాడు సరలో వ్రాసాడిని చూచి నీవ్విసండుకు అనుభవించు," అన్నాడు.

భీముడు దుర్యోధనుడి తలను తన్నటం కొందరికి అవర్ణ మనిపించింది. భర్మరాజూ అతనితో, "నీ పగ తీర్చుకున్నావు. ఇక అంతతో పానీ. ఈ స్థితిలో ఇతన్ని చూసి మనం విచారింపాలి గాని, సవ్రజానికేమున్నది?" అంటూ దుర్యోధనుడితో, "నాయనా, మా మిత్ర అగ్రహంచకు, నిన్ను నిన్ను నిందించుకొను మననూ మననూ ఈ వైరం కలగటం కేవలం విధిక్యతం. అందరినీ పోగొట్టుకుని మేమూ దీనస్థితిలోనే ఉన్నాం. భృతరాష్ట్రాది కోడళ్ళు చేత తిట్టుతినటమే మాకు మిగిలిందీ," అన్నాడు.

భీముడు చేసిన పనికి బలరాముడు మండిపడ్డాడు. "ఏ, ఏ! శక్తిం తెలియని ఈ మూడుడు యుద్ధయుద్ధం చేసి దుర్యోధనుణ్ణి బొడ్డుకు కందుగా కొట్టాడు!" అంటూ అయన తన నాగలి ఎత్తి భీముడిపైకి వెళ్ళాడు. కృష్ణుడు వెళ్ళి అయనను పట్టుకుని శాంత పరుస్తూ, "అన్నా, భీముడు ఈ దుర్యోధనుడి తోడలు విరగగొట్టడానని వినాడో శపథం చేశాడు ఆ శపథం ఇప్పుడు నెరవేర్చుకున్నాడు. అతనిపై ఆగ్రహంచకు," అన్నాడు.

బలరాముడి వాదంతో కృష్ణుడెండక అప్పటి కప్పటి రతమెక్కి, ద్వారానికి ప్రయాణమై వెళ్ళి పోయాడు. అయితే చాలామంది భీముడు చేసిన పనిని స్వమించి అతనిని అభినందించారు.

పోటోవ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రూ. 10 లు

ఈ పోటీల వ్యాఖ్యలు 1962 జనవరి సంచికలో ప్రకటింపబడును.

* పై పోటీలకు సరిపస వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

* సవంబరు నెల 20-వ తేదీ లోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిగిరింపబడవు.

* మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న పెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రూ. 10/లు బహుమానం.

* వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపైన వ్రాసి, ఈ అక్షరముల పంపాలి.- చందమామ పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, ముద్రాను-26.

సవంబరు నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి పోటో : పూలకు అందము కరువా!

రెండవ పోటో : పెట్టుకు కాయలు బిరువా!

మొదటివాడు : డి. రామారావు,

గణితపురి, కొత్తూరుపేట కాలనీ.

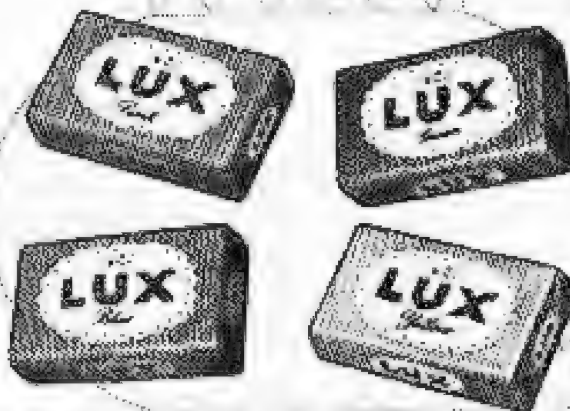
బహుమతి మొత్తం రూ. 10/- ఈ నెలకొద్దులోగా పంపబడుతుంది.

చిత్రకథ

ఒకరోజున దానూ, వానూలు స్కూలు నుంచి ఇంటికి వస్తూండగా, చెరువులో చేపలు పడుతున్న ఒక కొంటెకుర్రాడు కనిపించాడు. వాడికి అంత దూరంలో పెద్ద బుట్ట ఒకటి ఉన్నది. దానూ వానూలు వాణ్ణి బుట్టలోపున్న దేమిటా చూపించ మన్నారు. దానికి వాడు కోపంగా, "అ బుట్టలో చేపతలా, చేపతలా ఉన్న, ఒక చింత మొసలి ఉన్నది! దాన్ని చూపాలంటే, మీ 'లైగర్' ని, నా కివ్వండి," అన్నాడు. ఇంతలో లైగర్ మెల్లిగా వెళ్ళి, బుట్టలో ఉన్న దాన్ని వెట కరుచుకుని, పారి పోగింది. "అయ్యో, లైగర్ నా చేపని ఎత్తుకు పోతున్నది," అని నేకలు పెడుతూ, కొంటె కుర్రాడు వాని వెంటపడ్డాడు.

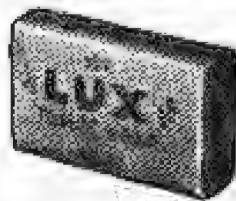

శుభదీపావళి!

'నా అభిమాన లక్ష్మీ
4 వానవెల్లి
రంగులలో
మరియు తెలుపులో కూడా వున్నది!
అది సొబిత్రి చెప్పి ఉన్నది!

LTS-106-X19 TL

హిందూస్టాన్ రివర్ 4 వల్లె

తారతమ్యము తెరిగిన ముద్రాపకుడు

తన పనికి కావలసిన పరికరాలు, అసా
—చక్కటి కాగితం, మంచి సిరా, స్పృటిమైన పైపు
ఎంచుకొనుటలో ఎంతో బాగ్రత్త తీసుకొనును

అతను **గేంజిస్ సిరా లనే** ఉపయోగించును

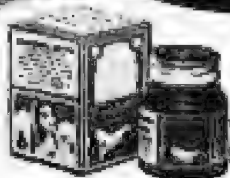
ఎందుచేతనంటే

నాణ్యమునకు, పొదుపునకు
సుఖంగా పని సాగిపోవటానికి

ఈ సిరాలు నమ్మకమైనవని అతనికి తెలుసును

ఫ్యాక్టరీలు: హౌరా • టొంబాయి • మద్రాసు.

మనోహరమైన
ముఖలో వణ్యమునకు

నేషనల్ వారి
కాశ్మీర్ స్నో

సినిమా
కారందరకు
నచ్చినది

ది నేషనల్ ట్రేడింగ్ కంపెనీ, బొంబాయి-2 • మద్రాసు-1

“ఆల్టిటోన్ నే

శిఫారసు చేస్తున్నది ఎందుచేతనంటే...

అది సుఖనిద్రనూ అదిక కట్టి కలిగిస్తుంది.

దినమంతా శ్రమించిన ఆయాసం పరిహరించి హాయినిస్తుంది”

- తేలికగా నిద్రను వదిలించు
- అలసట గల నిద్రలకు శ్రమగా కలిగిస్తుంది
- ఎప్పుడైనా అధిక శ్రమలకు కలదు
- ఎప్పుడైనా వానివలన కలిగిన శ్రమలకు కలదు.

ఆల్టిటోన్

కాంతిని నిద్రను వదిలించు

అలసట అధిక శ్రమలకు

అలసటను నిద్రను వదిలించు

EP

కాంతిని నిద్రను

ఆల్టిటోన్ ఫ్యామిలీకి, మదరాసు-16.

For Dependable

SALES & SERVICE

K. ORR & COMPANY

40, CHINNATHAMBI STREET, MADRAS-1.

Phone: 23019

Grams: 'PRESUNDRY'

PAPER, PRINTING MACHINES,
PRINTING INKS, PRINTERS'
MATERIALS, SAND AND EMERY
PAPER, MATCH CHEMICALS,
STITCH BUTTONS AND ZIPS.

© 1954, Ravva, Inc., New York, N.Y.

రోజూకొన్ని
భుజించండి...

రావ్ రావ్

స్వీటు
మరియు టాపీలు

అమ్మగది పిఠాల్లు :
పిచ్చర్, పాతలర్, గిర్రలర్, అహర్, బాంబర్, బిల్లర్, బాంబర్

బ్రాష్ట్ర ఆమలా

కేశవర్థక్ వైలం

అవధానం నాటికి రివైల్ ఎవర్. బాంబర్

దీపావళి శుభాకాంక్షలు

ది స్టాండర్డ్ ప్రింటింగ్ మెషినరీ కంపెనీ.,

12/81, సెంటువాన్ స్ట్రీట్, మద్రాసు - 1,

ది స్టాండర్డ్ వర్క్ షాప్స్,

మాధవరం హైరోడ్డు, సెంటియం,

మద్రాసు - 11,

ది స్టాండర్డ్ టైప్ ఫౌండ్రీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్.,

హమాలయ హిల్స్,

14/2, ఉత్తర చైరావజార్ స్ట్రీట్,

నవచన మెన్షన్

హిల్స్ రోడ్,

★

కలకత్తా,

★

అనిస్ అర్ రోడ్,

బొంబాయి.

న్యూఢిల్లీ.

ది స్టాండర్డ్ ప్రింటర్స్ ప్రావైడర్స్,

అనిస్ రోడ్, (స్టేట్ బ్యాంక్ కు ఎదుట) హైదరాబాదు,

చీగుమతిదారులు : ఇంజనీర్లు : టైప్ ఫౌండర్లు : ముద్రణాలయము
లకూ - అట్టపెట్టెలూ, నంచులూ, కాగితపు వస్తువులూ తయారు
చేయువారికీ, అందుకు సంబంధించిన వ్యాపారములకూ అగత్యమైన
సప్లయలన్నియు చేయువారు.

జ్వరం వచ్చినట్టుందా?

రవ్వంత అమృతాంజనము రాయండి

నిమిషంలో తగ్గుతుంది

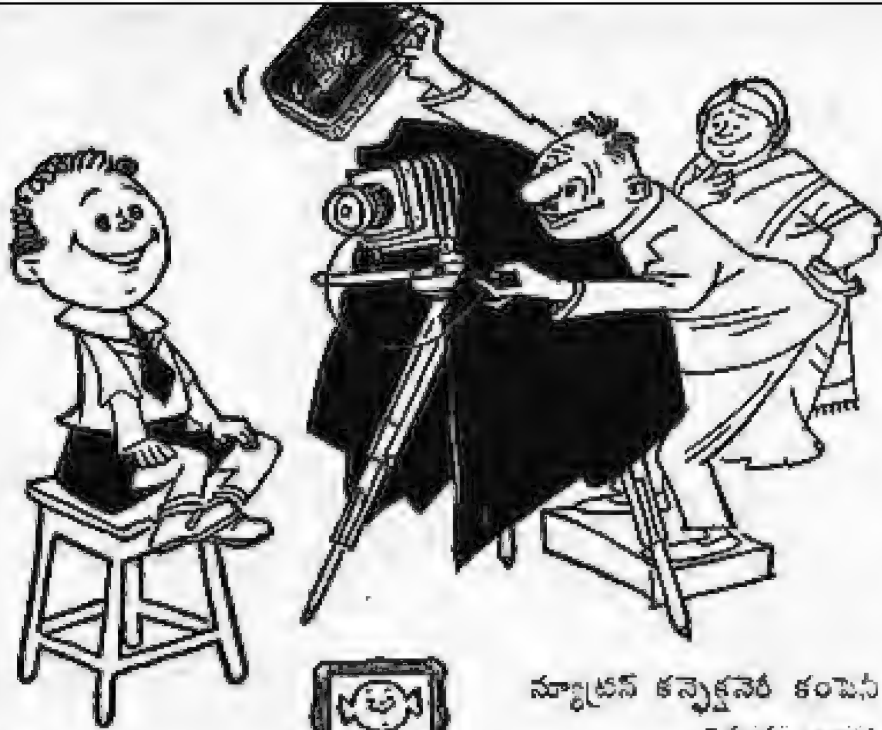
మలుచుకా, జ్వరము, ఒళ్లు నొప్పులు - చిట్టచివరికి అమృతాంజనం ఉపయోగించండి. మీ కుటుంబాని కది శ్రీరామరక్ష. నొప్పు కలిగినప్పుడు ఒక్కపసరు రాస్తే చాలు అండ్లో ఒక్క సేపా చంద్ర వెలలకేరవిడి అతివస్తుంది.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్, మద్రాసు . 4

బొందాలు . 1, కలకత్తా . 1, హైదరాబాద్ . 1.

1977 APR 1978

వాళ్ళను
ఎల్లిప్పుడు
ఉత్సాహంగా
వుంచటానికి

Nutrine
Sweets

న్యూట్రిన్ కన్వెక్షనరీ కంపెనీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
చిత్తూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్.

MC-20

వర్తక

గుర్తు

ఐ టి యాల్ - 3

(ఆధునిక క్రిమినాశని)

“ఐ టి యాల్ - 3” ఒక ఆధునిక క్రిమినాశని. గాయములను కడుగుటకు,
శస్త్ర చికిత్స ఉపకరణములను శుద్ధిచేయుటకు ఉపయుక్తమైనది.
తయారు చేయువారు.

ది మైసూర్ ఇండస్ట్రియల్ & టెస్టింగ్ లెబొరేటరీ లిమిటెడ్,
మల్లేశ్వరం. బెంగళూరు - 3

వర్తక డిపాజిట్ : { 35/37, తంజురైట్టి విధి, మదరాసు,
71/4, అర్కాట్ శ్రీనివాసాచారీ విధి, బెంగళూరు - 2.

స్పెక్ట్రమ్

రంగు పెన్సిల్లు

పిల్లల డ్రాయింగుకు, మ్యాప్ - డ్రాయింగుకు
చాలా అవసరం. అనేక రంగుల్లో దొరుకును.
తయారుచేయువారు.

ది ముద్రాస్ పెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ

మద్రాసు - 21

మీ ఇంట్లో ఇవి

ఉన్నవా...?

స్పెన్సర్స్
గ్రేప్ సిరప్

పసిబిడ్డల
ఉదర బాధలకు

సి. ఎ. క్యూ.

చలి, జలుబు, నొప్పి, జ్వరం
మున్నగువాటికి

Make **LIGHT** work of it !

Use

MAZDA

Lamps

MADE IN INDIA FOR THE AGENTS FOR
A. E. I. LAMP & LIGHTING CO. LTD.

**Associated Electrical Industries (India)
Private Ltd.**

HEAD OFFICE:
‘CROWN HOUSE’, 6-Mission Row, CALCUTTA.

MADRAS BRANCH:
35/5, MOUNT ROAD (First Floor)
Post Box No. 2710. Madras-2. Telephone No. 86471/2

Branches also at
BOMBAY - NEW DELHI - BANGALORE - COIMBATORE - MARGPUR

దీపావళి శుభసమయాన
మా ఆవిమాను అందరకూ
అభినందనము లర్పిస్తున్నాము

ఆందమైన ముద్రలుకు
నెల్ సన్ టైపు లి నే
ఉపయోగించండి

నెల్ సన్ అండ్ కో
(ది ఫైన్ ఆర్ట్ టైప్ ఫౌండ్రీ)

స్థాపితము: 1916

చూశె: మద్రాసు - 7. ఫోన్: 33122

ప్రెస్: —సం. 1, నెల్సన్ మానిక్యమొదలియార్ రోడ్డు,
అమింజికరై, మద్రాసు - 29. ఫోన్: 62036

★

“చందమామ” నెల్ సన్ టైపులతోనే ముద్రింపబడుతున్నది

వైట్ హార్స్ సబ్బు

WHITE HORSE SOAP

..... గుడ్డల మురికిని పోగొట్టుకుంటే
అగ్రస్థానము వహించినది.
పట్టు, లిసెన్ గుడ్డల చేలువకు శ్రేష్ఠమైనది.

బాగు ఒకటి: రూ. 1-00
పెద్ద సైజు: కేసు, 0-31 న. పై.
మీడియం సైజు: 0-19 న. పై.
కాంచిత సైజు: 0-07 న. పై.

తయారుచేయువారు:
నేషనల్ ఇండస్ట్రీస్,
మదరాసు - 21

మృదువైన-చర్మమునకు

ఫెస్విట్
సూపర్ సాండల్
టాల్కం పౌడర్
అందు
స్నో

ఫోన్:
51388

మొరళి ట్రైడర్స్ మదరాసు-21

రంగి:
"Blursaks"

ప్రతిచోటా దొరకును

అంద్ర ప్రదేశ్ ఉస్మాన్ నగర్

M/s. శివకోటి లక్ష్మీనరసింహం,
మార్కెట్ స్క్వేయర్ :: విజయవాడ

శుభకాల అభివందనలు

ది హుగ్లీ ఇంక్ కంపెని ప్రైవేట్ లిమిటెడ్,

శ్రేష్ఠమైన అచ్చునిరాల నిర్మాతలు

కలకత్తా ★ బొంబాయి ★ మద్రాసు ★ ఢిల్లీ

మిగుల్చుకున్న మీ డబ్బును వృద్ధిచేసుకోండి !

ఐ. ఓ. డి. రికరింగ్ డిపాజిట్ పథకము

మీ ఇంతగానో తోడుపడుతుంది.

ఐదేని రూపాయల చొప్పున రు. 500/-ల మొత్తము వరకు డిపాజిట్లు అంగీకరించబడును.

మీరు చెల్లించవలసిన నెలవారీ డిపాజిట్లు :

రు. 5 రు. 10 రు. 50 రు. 100

మీకు చేరే అభివృద్ధి మొత్తం :

34 నెలలలో రు. 180 రు. 360 రు. 1,800 రు. 3,600

46 నెలలలో రు. 250 రు. 500 రు. 2,500 రు. 5,000

85 నెలలలో రు. 500 రు. 1,000 రు. 5,000 రు. 10,000

ది ఇండియన్ ఓవర్సీస్ బ్యాంకు లిమిటెడ్

సెంట్రల్ ఆఫీసు : మద్రాసు

స్వార్థ వివరములు మరియు వివ్రాచిస్తుంది అయినా తెలుసుకొనవచ్చును.

ఎం. సి. డి. ముత్తయ్య, చైర్మన్.

ప్రొ. పి. బొర్రెకల్లు, జనరల్ మేనేజరు.

జాబ్ గ్రేవ్

ఎక్కడ పుంటుందో....

అక్కడల్లా..గెవార్ట్

GEVAERT

ALLIED PHOTOGRAPHICS LIMITED

అలైడ్ ఫోటోగ్రఫిక్స్ లిమిటెడ్,
కన్స్టాంట్ టెన్సింగ్, జంపెన్స్ తాతా రోడ్, బొంబాయి.

139

జాబ్ గ్రేవ్

సంతోషదాయకమైన ఈ దీపావళి
పర్వకాలమున ఆందరకూ మా
స్నేహపూర్వకమైన శుభాకాంక్షలు

*

పి. మునిరత్నం నాయుడు & సన్సు

కాగితములు, స్టేషనరీ వ్యాపారులు

స్థాపితం. 1913

10, స్ప్రింగ్ స్ట్రీట్ :: మదరాసు - I

ఫోన్.

23513

తెలి.

"STATIONERS"

హెడ్ క్వార్టర్స్

వేలారు

సూపర్ ఫాస్టేటు

అంతే ముమ్మక్క భూములనుండి

అధిక పంటను

అధిక తరము

అధిక ఆదాయము

అమోఘమైన

ఉత్పత్తిని యిచ్చునది

జి.ఎ.ఎ.ఎ.

పంచాంగము— సూపర్ ఫాస్టేటు ఉపయోగించండి

వజరన్ రీజయనల్ కమిటీ

ఫెర్టిలైజర్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా P.B. No. 12, మద్రాసు-1.

"గుండమ్మ కథ"లో
అన్నదమ్ములు

"గుండమ్మ కథ"లో
అక్క చెల్లెళ్లు

విజయా వారి

గుండమ్మ కథ

మహిళా జ్వల సాంఘిక చిత్రము

కథ - చిత్రపాణి

నాటకం: డి. నిరంజనరావు, నాటకం: పింగళి నాగేంద్రరావు
సంగీతం: మురళిమూల, నాటకం: మిర్జాన్ బాగ్జీ
కళ: గోటవే కలాధర్

ప్రొడక్షన్: కె. కామేశ్వరరావు, బి.ఎ.

నిర్మాతలు

నాగిరెడ్డి చిత్రపాణి

Prasad Process

PRIVATE LIMITED,

CHANDAMAMA BUILDINGS, MADRAS - 26

..... Started in 1953 has purposefully gathered the latest in Graphic Arts Machinery... Best Artists and Artisans trained to execute finest works for

**YOU
and
THE TRADE.....**

**CALENDAR OR A CARTON..
POSTER OR A PACKAGE SLIP..
LABEL OR LETTER DESIGN..**

**.....DONE SUPERBLY
IN MULTICOLOR**

Bombay Representing Office:

101, Pushpaja Kunj, 16-A, Road, Church Gate, Bombay-1

PHONE: 243229

Bangalore Representative:

73, Madhavanagar, Bangalore - 1.

PHONE: 4555

